

MÉM ORSZÁGOS FÖLDÜGYI ÉS TÉRKÉPÉSZETI HIVATAL
FÖLDMÉRÉSI FŐOSZTÁLY

64.431/75

F 3.

S Z A B Á L Y Z A T

az egységes országos térképrendszer
földmérési alaptérképeinek készítésére

BUDAPEST

1975

MÉM ORSZÁGOS FÖLDÜGYI ÉS TÉRKÉPÉSZETI HIVATAL
FÖLDMÉRÉSI FŐOSZTÁLY

F. 3.
S Z A B Á L Y Z A T

**az egységes országos térképrendszer
földmérési alaptérképeinek készítésére**

BUDAPEST
1975

A Szabályzat tervezetét összeállította:
a Földmérési Intézet

A kiadásért felelős: Somló József
készült: 2201 - 3000 példányban
Sokszorosította: a Kartográfiai Vállalat

70-348/1975

Tartalomjegyzék

1.	ÁLTALÁNOS RÉSZ.	2
1.1.	A földmérési térképek osztályozása.	2
1.2.	A földmérési alaptérkép és annak átnézeti térképei.	2
1.3.	A földmérési térképek rendszere.	2
1.31.	Vetületi rendszer és alapszint.	2
1.32.	Koordináta-rendszer és szelvényezés.	2
1.33.	A térképszelvények országos számozása.	3
1.4.	A földmérési alaptérkép méretaránya.	3
1.5.	A földmérési alaptérkép szelvényezése és községenkénti számozása.	3
1.51.	Szelvényezés.	3
1.52.	Községenkénti számozás.	4
1.6.	A külterületi átnézeti térkép szelvényrendszere.	4
1.7.	A földmérési alap- és az átnézeti térkép készítésének módszerei.	4
1.71.	A földmérési alaptérkép sikrajzi tartalmának előállítása.	4
1.72.	A földmérési alaptérkép magassági tartalmának előállítása.	4
1.73.	Az átnézeti térkép tartalmának előállítása.	5
1.8.	A földmérési alaptérkép alapponthálózata.	5
1.81.	Vízszintes alappontok.	5
1.82.	Magassági alappontok.	6
2.	A FÖLDMÉRÉSI ALAPTÉRKÉP TARTALMA.	7
2.1.	A földmérési alaptérkép tartalmának összefoglalása.	7
2.11.	A tartalomról általában.	7
2.12.	A különleges rendeltetésű ingatlanok.	7
2.13.	A felmérés idején bekövetkezett változások.	7
2.2.	A földmérési alaptérkép sikrajzi tartalmának részletezése.	8
2.21.	Alap- és részletpontok.	8
2.211.	Alappontok.	8
2.212.	Részletpontok.	8
2.22.	Határvonalak.	9
2.23.	Épületek, építmények és tartozékaik.	9
2.24.	Falak, támfalak, kerítések, földművek stb.	11
2.25.	Közutak, utak, utcák, közterek.	12
2.26.	Vasutak, közuti villamos és műtárgyaik.	13
2.27.	Vízek, szigetek, vízi létesítmények.	14
2.28.	Vezetékek, függőpályák, aknák, barlangok, pincék, élőfák és egyéb tereptár- gyak.	15
2.29.	Művelési ágak, művelés alól kivett területek.	16
2.291.	Szántó.	17
2.292.	Rét.	17
2.293.	Szőlő.	17
2.294.	Kert.	18
2.295.	Gyümölcsös.	18
2.296.	Legelő.	19
2.297.	Nádas.	19
2.298.	Erdő.	19
2.299.	Művelés alól kivett terület.	20
2.3.	A földmérési alaptérképek domborzati tartalmának általános összefoglalása.	22
2.31.	A domborzatábrázolás módja.	22
2.32.	A domborzatábrázolás tartalma.	23
2.4.	A földmérési alaptérkép domborzati tartalmának részletezése.	23
2.41.	Magassági alappontok.	23
2.42.	Magassági részletpontok.	23
2.43.	A szintvonalas ábrázolás tartalmi előírásai.	24
2.44.	A kötált pontokkal történő magassági ábrázolás tartalmi előírásai.	24
2.45.	Jellel ábrázolandó domborzati elemek.	24
3.	AZ ÁTNÉZETI TÉRKÉPEK TARTALMA.	27
3.1.	Az 1:10 000 méretarányú külterületi átnézeti térkép tartalma.	27
3.11.	Általános szempontok.	27
3.12.	Alappontok, határok, földrészletek, alrészletek.	27
3.13.	Épületek, falak.	27
3.14.	Egyéb tereptárgyak.	27
3.15.	Belterületek és zártkertek.	27
3.2.	A nagyobb méretarányban térképezett külterületek és zártkertek ábrázolása az 1:4000 méretarányú földmérési alaptérképen.	27
3.3.	A belterület ábrázolása az 1:4000 méretarányú földmérési alaptérképen.	28
4.	A KÖZSÉG, A BELTERÜLET ÉS A ZÁRTKERT ELHATÁROLÁSA.	29
4.1.	A községhatár új felmérés előtti bizottsági egyeztetése.	29
4.2.	Belterületi határvonal új felmérés és térképfelújítás előtti bizottsági egyez- tetése.	31
4.3.	Zártkerti határvonal új felmérés és térképfelújítás előtti bizottsági egyez- tetése.	33

5.	FELMÉRÉSI TÖMBÖK KIALAKÍTÁSA.	34
5.1.	Általános szempontok.	34
5.2.	A tömbkialakítás szempontjai.	34
5.3.	A tömbalakítás végrehajtása.	34
6.	FÖLDRÉSZLETEK KIALAKÍTÁSA ÉS ELHATÁROLÁSA, ALRÉSZLETEK KIALAKÍTÁSA	35
6.1.	A földrészletek kialakításának elvei.	35
6.2.	A földrészletek elhatárolása.	36
6.3.	Alrészletek kialakítása.	39
7.	AZ AZONOSÍTÁSI JEGYZÉK FELHASZNÁLÁSA	41
8.	RÉSZLETMÉRÉS.	43
8.1.	A részletmérés általános elvei.	43
8.2.	Mérési vázlat.	43
9.	TÉRKÉPEZÉS.	44
9.1.	A térképezés általános elvei.	44
9.2.	Szelvénykeret, kereten kívüli megírások	44
9.21.	Térképlap és szelvénykeret, örkeresztálózat	44
9.22.	Kereten kívüli megírások, ábrák	44
9.3.	A térképezés végrehajtása.	45
9.31.	Általános elvek.	45
9.32.	A földmérési alaptérképeken alkalmazandó vonaltípusok	45
9.33.	Megírások.	46
9.4.	Kereten túli térképezések, csatlakozások.	46
9.5.	Domborzatábrázolás	47
9.51.	Általános elvek.	47
9.52.	Domborzatábrázolás külön műanyaglapon	47
9.53.	A domborzat átvitele az 1:10 000 méretarányú topográfiai térképről	47
9.6.	Meglévő térképek beillesztése az EOTR-be.	48
9.7.	Mérettartó műanyaglap másolat és címlap készítése	48
9.8.	Az 1:10 000 méretarányú külterületi átnézeti térkép szerkesztése.	48
10.	FÖLDRÉSZLETEK HELYRAJZISZÁMOZÁSA.	50
10.1.	A földrészletek helyrajziszámozásának általános előírásai.	50
10.2.	Földrészletek átszámozása új felmérés és térképfelújítás esetén	50
10.3.	A helyrajziszámok feltüntetése a térképen.	50
10.4.	Külterületi földrészletek helyrajziszámozása	50
10.5.	Belterületi földrészletek helyrajziszámozása.	51
10.6.	Zártkerten belüli földrészletek helyrajziszámozása.	51
10.7.	Az alrészletek megjelölésének módja.	51
11.	TERÜLETSZÁMITÁS.	52
11.1.	Számitási alapelvek.	52
11.2.	A területszámítás végrehajtása.	52
11.3.	Területjegyzék.	53
12.	A FÖLDMÉRÉSI ALAPTÉRKÉP PONTOSSÁGI ELŐÍRÁSAI.	54
12.1.	Vízszintes alappontok.	54
12.2.	Magassági alappontok.	54
12.3.	Vízszintes részletpontok.	54
12.4.	A magassági részletpontok pontossági előírásai.	54
12.5.	A szelvénykeret, örkeresztálózat és a szerkesztés.	56
12.6.	A térképi csatlakozások pontossági előírásai.	56
12.7.	A területszámítás pontossági előírásai.	56
13.	KÉSZÍTENDŐ MUNKARÉSZEK.	59
13.1.	Általános megjegyzések.	59
13.2.	Általános munkarészek	59
13.3.	Alappontsűrítési munkarészek.	59
13.4.	Előkészítő és elhatárolási munkarészek.	59
13.5.	Felmérési munkarészek.	60
13.6.	Térképek.	60
13.7.	Területszámítási munkarészek.	60
14.	A FÖLDMÉRÉSI ALAPTÉRKÉP MINŐSÉGÉNEK VIZSGÁLATA ÉS TANUSÍTÁSA.	61
14.1.	A minőség vizsgálatának és tanúsításának általános elvei	61
14.2.	A felmérést végző szerv belső vizsgálata.	61
14.21.	Általános szempontok	61
14.22.	Teljes körű belső vizsgálat feladatai.	61
14.23.	Részleges belső vizsgálat feladatai.	62
14.3.	A felmérést végző szerv minősítő vizsgálata.	62
14.31.	Általános szempontok.	62
14.32.	A minősítő vizsgálat feladata	63
14.33.	A minősítő vizsgálat végrehajtása	63
14.34.	A reprezentatív vizsgálati eljárásnál megtűrt hibaszázalék.	65
14.4.	Záróminősítés.	65
14.5.	Állami átvételi vizsgálat és minősítés	65
14.6.	Állami átvétel.	68

15.	NYOMDAI SOKSZOROSÍTÁS.	69
15.1.	Általános előírások	69
15.2.	A sokszorosítás példányszáma	69
15.3.	A sokszorosítás ellenőrzése.	69
15.4.	A nyomatok szétosztása.	69

MELLÉKLETEK

a/ A Szabályzatban szereplő mellékletek:

- Az 1:100000 méretarányú szelvények számozása. 1.melléklet
- A szelvény számozás elve. 2.melléklet
- Térképlapok községenkénti sorszámozása 3.melléklet
- A szelvénykeret és a kereten kívüli tartalom elhelyezése 4.melléklet
- Gyámrajz-változatok a közigazgatási beosztás feltüntetéséhez 5.melléklet

b/ Külön kiadásra kerülő mellékletek:

- Kirajzolási minták és megírási szabályok. 6.melléklet
- Községi címlap-minta. 7.melléklet
- 1:4000 méretarányú földmérési alaptérkép mintatérképe 8.melléklet
- 1:2000 méretarányú földmérési alaptérkép mintatérképe 9.melléklet
- 1:1000 méretarányú földmérési alaptérkép mintatérképe 10.melléklet
- 1:10 000 méretarányú külterületi átnézeti térkép mintatérképe 11.melléklet
- Magyarország földmérési térképeinek áttekintő lapja az egységes országos térképrendszerben. 12.melléklet

64431/1975.

Tárgy: Szabályzat az egységes országos térképrendszer földmérési alaptérképeinek készítésére

A földmérési és térképészeti tevékenységről szóló 12/1969. /III.11./ Korm. számú rendelet végrehajtására kiadott 6/1969./III.11./ MÉM számú rendelet 48.§-ában biztosított jogkör gyakorlására a MÉM Országos Földügyi és Térképészeti Hivatal vezetőjének 35800/1969. OFTH számú szabályozása III.2.sz. pontjában adott felhatalmazás alapján a "Szabályzat az egységes országos térképrendszer földmérési alaptérképeinek készítésére" című szakmai szabályzatot /a továbbiakban: F.3. Szabályzat/ kiadom. Az F.3. Szabályzat a Földmérési Intézetnél /1373 Budapest V., Guszev u.19./ szerezhető be.

Az F.3. Szabályzat a földmérési térképek országos koordinátarendszerére, szelvényezésére, számozására és a földmérési alaptérképek, valamint azok átnézeti térképei készítésére vonatkozó előírásokat /méretarány, tartalom, elhatárolás, részletmérés, térképezés, területszámítás, pontosság/ tartalmazza.

Az F.3. Szabályzat 1976. január 1. napján lép hatályba; előírásait az ezt követően megkezdésre kerülő földmérési alaptérképek új felméréssel történő készítésénél kell alkalmazni. A hatálybalépést követően a "Szabályzat a földmérési alaptérképek készítésére" című, 40837/1973. OFTH számú szakmai szabályzat előírásait új felméréseknél csak az OFTH engedélyével szabad alkalmazni.

Budapest, 1975. október 20.

Dr. Joó István s.k.
a MÉM Országos Földügyi és Térképészeti
Hivatal Földmérési Főosztályának vezetője

1. ÁLTALÁNOS RÉSZ

1.1. A földmérési térképek osztályozása

- /1/ Az egységes országos térképrendszerbe tartozó földmérési térképek lehetnek:
 - földmérési alaptérképek 1:1000 /1:500/, 1:2000 és 1:4000,
 - földmérési alaptérképek átnézeti térképei 1:4000 és 1:10 000,
 - földmérési topográfiai térképek 1:10 000, kivételesen 1:5000 és
 - levezetett topográfiai térképek 1:10 000 vagy ennél kisebb méretarányban.

1.2. A földmérési alaptérkép és annak átnézeti térképei

- /1/ Földmérési alaptérkép a közvetlen felmérés alapján szerkesztett 1:1000/1:500/ 1:2000 és 1:4000 méretarányu eredeti felmérési térkép.
- /2/ Az átnézeti térképek a nagyobb méretarányu eredeti felmérési térképen ábrázolt területeket áttekintő módon, szűkített tartalommal tüntetik fel. Az 1:4000-nél nagyobb méretarányu földmérési alaptérképek tartalmát - átnézeti térkép-ként levezetve - az 1:4000 méretarányu térképen is ábrázolni kell a 3.2. és 3.3. pontokban leírtak szerint. A külterületi átnézeti térképet külön transzparens lapokon kell készíteni 1:10 000 méretarányban.

1.3. A földmérési térképek rendszere

1.3.1. Vetületi rendszer és alapszint

- /1/ Az egységes országos térképrendszerbe /továbbiakban: EOTR/ tartozó földmérési térképek az egységes országos vetületi rendszerben /továbbiakban: EOVI/ készülnek. A vetületi rendszerre vonatkozó előírásokat és adatokat a "Vetületi szabályzat az egységes országos vetületi rendszer alkalmazására" /63619/2/1975. OFTH szám/ tartalmazza.
- /2/ A földmérési térképek domborzati adatait balti alapszintre kell vonatkoztatni.

1.3.2. Koordináta-rendszer és szelvényezés

- /1/ A koordináta-rendszer pozitív X tengelye É-i, pozitív Y tengelye K-i irányba mutat. A koordináta-rendszer kezdőpontja a vetületi kezdőponttól DNY-i irányban helyezkedik el úgy, hogy az ország területén minden koordináta pozitív előjelű legyen. A kezdőpont eltolása olyan mértékben történt, hogy Magyarország területén az X koordináta 400 000 m-nél mindig kisebb, az Y koordináta 400 000 m-nél mindig nagyobb.
- /2/ A szelvényhálózat vonalai a koordináta tengelyekkel párhuzamos egyenesek.
- /3/ A szelvényezés alapja az 1:100 000 méretarányu térképek szelvényhálózata. A hálózati vonalak koordinátái X irányban 32 000 m-nek, Y irányban 48 000 m-nek egészszámu többszörösei.
- /4/ Az ország területét lefedő szélső 1:100 000 méretarányu szelvények keretvonalkoordinátái a következők:
délen 32 000 m, északon 384 000 m, nyugaton 384 000 m, keleten 960 000 m.
- /5/ Minden 1:100 000 méretarányu szelvény egy-egy szelvénycsoportot képez. Az 1:100 000 méretarányu térképszelvény 4 db 1:50 000 méretarányu térképszelvényt foglal magában, amelyeknek mérete X irányban 16 000 m, Y irányban 24 000 m. Az 1:50 000 méretarányu térképszelvény 4 db 1:25 000 méretarányu térképszelvényt tartalmaz, amelyeknek mérete X irányban 8000 m, Y irányban 12 000 m.
Az 1:25 000 méretarányu térképszelvény 4 db 1:10 000 méretarányu térképszelvényt foglal magában, amelyeknek mérete X irányban 4000 m, Y irányban 6000 m.
Az 1:10 000 méretarányu térképszelvény 4 db 1:4000 méretarányu térképszelvényt tartalmaz, amelyeknek mérete X irányban 2000 m, Y irányban 3000 m.
Az előzőkhöz hasonló módon adódnak az 1:2000, 1:1000 és az 1:500 méretarányu térképszelvények, melyeknek méretei X irányban 1000, 500, illetve 250 m, Y irányban 1500, 750, illetve 375 m.
- /6/ Az előbbiekből következik, hogy az 1:100 000, 1:50 000 és az 1:25 000 méretarányu térképek keretmérete észak-déli irányban 32 cm, nyugat-keleti irányban 48 cm. Az 1:10 000 méretarányu térképeknél a keretméret 40x60 cm, az 1:4000, 1:2000, 1:1000 és az 1:500 méretarányu térképeknél pedig 50x75 cm.

1.33. A térképszelvények országos számozása

- /1/ Az 1:100 000 méretarányú térképszelvények délről észak felé növekvő, 0-tól 10-ig terjedő sorszámozást, továbbá nyugatról kelet felé növekvő 0-tól 11-ig terjedő oszlopszámozást kapnak. Az 1:100 000 méretarányú térképszelvények országos szelvényszámát a sorok és oszlopok számjegyeinek összetétele határozza meg az 1. melléklet szerint.
- /2/ Az 1:100 000 méretarányú térképszelvényen belül a nagyobb méretarányú térképek számozása egységesen a következők szerint történik.
- /3/ 1:50 000 méretarány esetén az 1:100 000 méretarányú megfelelő országos szelvényszámot kötőjellel és 1-től 4-ig terjedő számmal /az ÉNy-i szelvény kapja az 1, az ÉK-i a 2, a DNY-i a 3, a DK-i a 4 számot/ kell kiegészíteni /pl. 56-3/. 1:50 000 méretarányú földmérési térkép egyelőre nem készül.
- /4/ 1:25 000 méretarány esetén az 1:50 000 méretarányú megfelelő szelvény-számhoz a térképlap helyének megfelelő további 1-től 4-ig terjedő számot kell írni /pl. 56-31/.
- /5/ 1:10 000 méretarány esetén az 1:25 000 méretarányú megfelelő országos szelvény-számhoz újabb 1-től 4-ig terjedő számot kell írni /pl. 56-312/.
- /6/ 1:4000 méretarány esetén az 1:10 000 méretarányú megfelelő országos szelvény-számhoz kötőjellel újabb 1-től 4-ig terjedő számot kell írni /pl. 56-312-2/.
- /7/ Az 1:2000, 1:1000 és az 1:500 méretarányú térképszelvények országos számozását az előzőkhöz hasonló módon kell végezni; az 1-től 4-ig terjedő szám/ok/ kapcsolandó/k/ az 1:4000 méretarányú térképszelvény számához.
Pl.:

1:2000 méretarány esetén	56-312-24
1:1000 méretarány esetén	56-312-242
1: 500 méretarány esetén	56-312-2423

Eltolt keretvonal esetén a térképet annak az eredeti szelvénynek a számával kell számozni, amelyből a legnagyobb részt fedi, és az eltolás tényét a szelvényszám után irt "a" betűvel kell jelezni.

- /8/ A szelvény-számozás elvét a 2. melléklet tünteti fel.

1.4. A földmérési alaptérkép méretaránya

- /1/ 1:4000 méretarányú földmérési alaptérképet kell készíteni a külterületről, kivéve az 1.4/2/-ben megnevezett eseteket. Az 1:4000 méretarányú földmérési alaptérképen a nagyobb méretarányban ábrázolandó területeket - amíg felmérésük nem történt meg - üresen kell hagyni. Ha a tartalom sűrűsége lehetővé teszi és a technológia biztosítja a területmeghatározás előírt pontosságát, a zártkert is készíthető 1:4000-es méretarányban a külterülettel azonos térképlapon.
- /2/ 1:2000 méretarányú földmérési alaptérképet kell készíteni az 1.4./3/-ban foglalt eseteket kivéve a belterületről és a jelentősebb zártkertekről, kivételesen azokról a külterületi részekről is, amelyek rendkívül sok térképezendő részletet tartalmaznak.
- /3/ 1:1000 méretarányú földmérési alaptérképet kell készíteni a városok és városias kialakításra kijelölt községek belterületéről, továbbá egyes ipari fejlesztésre kijelölt területekről.
- /4/ 1:500 méretarányú földmérési alaptérképet csak abban az esetben szabad készíteni, ha a terület rendkívül tagolt és annyira zsufolt beépítettségű, hogy 1:1000 méretarányban nem biztosított a térkép áttekinthetősége. Ilyen esetben az OFTH előzetes engedélyét kell kérni.

1.5. A földmérési alaptérkép szelvényezése és községenkénti számozása

1.51. Szelvényezés

- /1/ Az 1:4000 méretarányú földmérési alaptérképet az egész országra kiterjedően szelvényhatárosan kell készíteni, szelvényvonalát sem eltolni, sem elforgatni nem szabad.
- /2/ A szelvény-sarkok koordinátáinak számértékeit az eltolt koordináta-rendszer tengelyvonalaitól kell számítani az 1.3. fejezetben foglaltak alapján.
- /3/ Az 1:2000, 1:1000 és 1:500 méretarányú térképezés esetén a térképlapok keretvonalát a szelvénykeretvonalal párhuzamosan - az X tengely vagy az Y tengely irányában vagy mindkét irányban - eltolható, ha az eltolás csökkenti a szükséges térképlapok számát. Az eltolás mértékét úgy kell megválasztani, hogy az eltoló keretvonal tetszés szerinti sarokpontja valamely eredeti örkereszt helyével essen egybe. Eltoló keretvonalu földmérési alaptérkép keretmérete az 1.32./6/-ban előírt méretekkal azonos.

1.52. Községenkénti számozás

- /1/ A földmérési alaptérképeknek az 1.33. fejezetben előírt országos szelvényszámán kívül a nyilvántartási térképeket községenkénti sorszámmal is el kell látni.
- /2/ A számozás alapja az 1:4000 méretarányú szelvényhálózat. Az 1:4000 méretarányú térképszelvényeket községenként az egész községre kiterjedően északról dél felé haladó sorokban és nyugat-keleti irányban 1-től kezdve folyamatosan kell sorszámozni. A nagyobb méretarányú térképlapok sorszámozását az alapszám /1:4000-es községenkénti szelvényszám/ kiegészítésével kell végezni az 1.33./7/-ben leírt elvek szerint azzal az eltéréssel, hogy az alapszám után pontot kell tenni. /pl.: Kővár 7.12./.
- /3/ Eltolt keretvonalú földmérési alaptérképet az 1.33./7/-ben leírtak értelemszerű alkalmazásával kell sorszámozni. Eltolt keretű sorszám pl. Kővár 7.12a. A sorszámozás elvét a 3. melléklet tünteti fel.
- /4/ Az országos szelvénysszámozást és a községi sorszámozást a minden községre elkészítendő címlap áttekintő vázlatán kell feltüntetni.

1.6. A külterületi átnézeti térkép szelvényrendszere

- /1/ Az 1:10 000 méretarányú átnézeti térképet /továbbiakban: külterületi átnézeti térkép/ községenként kell készíteni.
- /2/ A külterületi átnézeti térkép méreteit a célnak megfelelően kell megválasztani, de a teljes nagyság nem haladhatja meg az 59,4x84,1 cm lapméretet. A térképlapot nem kell az országos szelvényhálózatba beilleszteni.
- /3/ A külterületi átnézeti térkép országos szelvénysszámozást nem kap. Ha az átnézeti térkép egyetlen térképlapnál nagyobb terjedelmű, akkor a lapokat északról dél felé haladó sorokban és sorokon belül nyugat-keleti irányt követve egytől kezdve - az esetleges keretvonal-eltolásra tekintet nélkül - folyamatosan sorszámozni kell.

1.7. A földmérési alap- és az átnézeti térkép készítésének módszerei

1.71. A földmérési alaptérkép sikrajzi tartalmának előállítása

- /1/ A földmérési alaptérkép készítése történhet
 - új felmérés;
 - térképfelújítás /áttérképezés/;
 - vegyes eljárás útján.
- /2/ Új felmérést kell végezni minden esetben, ha a térképezendő területről, vagy annak egy részéről a közelmúltban nem készült akár hengervetületi, akár sztereografikus vetületi rendszerben olyan új felmérés, amelynek pontossága a jelen Szabályzatban előírtaknak megfelel.
- /3/ Térképfelújítást csak akkor szabad alkalmazni, ha az átveendő térképi tartalom ábrázolási pontossága a Szabályzatban előírt hibahatároknak megfelel, és műszaki-gazdasági szempontok az átvételt indokolják. Az átvétel előtt a meglévő térképi tartalmat helyszínelni és ellenőrizni kell és az időközi változásokat át kell vezetni.
- /4/ Vegyes eljáráson egy igazgatási egységen belül együttesen alkalmazott új felmérést és térképfelújítást kell érteni. Erre akkor kerülhet sor, ha az igazgatási egység egy részének térképfelújítása műszaki és gazdaságossági szempontok szerint indokolt, más területrészen viszont új felmérés szükséges.

1.72. A földmérési alaptérkép magassági tartalmának előállítása

- /1/ Belterületen új magassági felmérést kell végezni, ha a belterületről a földhivatal vagy külső szervek birtokában nincs olyan 1:2000 vagy annál nagyobb méretarányú, domborzatot is ábrázoló térkép, amely a magasságábrázolásra a jelen Szabályzat által előírt pontosságot kielégíti.
- /2/ Az 1:4000 méretarányú földmérési alaptérképek domborzatát az 1:10 000 méretarányú földmérési topográfiai térképekről kell átvenni.
- /3/ Az 1:2000 méretarányú külterületi /zártkert/, sikrajzi felméréskor csak külön OFTH-intézkedés esetén kell új domborzati felmérést készíteni.
- /4/ A magassági tartalmat rajzi átvétel alapján kell ábrázolni, ha az 1.72./1/-/2/ bekezdésekben szereplő térképanyag rendelkezésre áll.
- /5/ Vegyes eljárással lehet előállítani a magassági tartalmat, ha az 1.72./1/-/2/ bekezdésekben szereplő domborzati alapanyag csak részben áll rendelkezésre.
- /6/ Az 1:10 000 méretarányú topográfiai térkép vagy egyéb domborzati alapanyag átveendő magassági tartalmát a sikrajzi térképezés/fotogrammetriai kiértékelés/ eredményével egyeztetni kell és az ellentmondásokat meg kell szüntetni.

1.73. Az átnézeti térkép tartalmának előállítás

- /1/ Az átnézeti térképet a földmérési alaptérkép fényképi vagy egyéb módon történő kicsinyítése útján kell készíteni.

1.8. A földmérési alaptérképek alapponthálózata

1.81. Vizszintes alappontok

- /1/ Sikrajzi felmérést az új vizszintes országos alapponthálózatnak az EOV rendszerben meghatározott, vagy abba átszámított pontjai felhasználásával kell végezni.
- /2/ Az egységes országos vizszintes alapponthálózat pontjai:
- felsőrendű alappontok;
- negyedrendű alappontok;
- ötödrendű alappontok;
- felmérési alappontok /sokszögpontok és F pontok/.
- /3/ A természetben feltalálható régi vizszintes alaphálózati pontokat, melyek a földhivatal nyilvántartásában szerepelnek, az új vizszintes alapponthálózatba be kell kapcsolni.
- /4/ A régi alappontokat a rendelkezésre álló munkarészek /helyszinrajzi leírás, kitérzési vázlat stb./ alapján helyszinelni kell a 224/1962. /T.20/ ÁFTH számú utasítás előírásai szerint. Az utasítás 1.§./2/d. pontjában szereplő városi alappontok közül a sokszögpontokra nem terjed ki a helyszinelési kötelezettség.
- /5/ Azokat a régi alappontokat, amelyeknek földfeletti jele a helyszinelés során nem található, "elpusztult"-nak kell nyilvánítani és velük tovább foglalkozni nem kell.
- /6/ A meglévő régi alappontokat földi vagy fotogrammetriai eljárással újra meg kell határozni. Földi eljárással történő felmérés esetén az új meghatározás helyett a régi alappontokat transzformálni is lehet a térképek vetületi rendszerébe. A régi pontok átszámítását és felhasználhatóságát részletesen a "Vetületi Szabályzat" szabályozza.
- /7/ Transzformálás esetén a transzformált pontok és az új alapponthálózati pontok összhangját meg kell vizsgálni. A vizsgálat módja tájékozott iránymérés vagy közvetlen távmérés lehet. Ha az ellentmondások nem lépik túl a 40.094/1973.OFTH számú Alappontsűrítési Utmutatónak az új alapponthálózatban meghatározott ötödrendű vizszintes alappontokra előírt hibahatárait, akkor a transzformált régi negyedrendű pontokat új ötödrendű pontnak kell nyilvánítani és számozni.
- /8/ Nem alkalmazható a transzformálás az 1930. év előtt készült alappontok esetében, valamint akkor ha a felmérés területén több régi negyedrendű háromszögelési munkaterület csatlakozik.
- /9/ Az 1.81./7/-ben jelzett hibahatárnál nagyobb ellentmondást mutató régi negyedrendű alappontokat, valamint az összes transzformált ötödrendű pontot felmérési alappontnak kell nyilvánítani és számozni.
- /10/ Az 1.81./7/-ben előírt vizsgálat eredményét a "Szabályzat a földmérési alaptérképek készítésére" című 40837/1973. OFTH számú szakmai szabályzat /továbbiakban: FSz./ 1.melléklete szerinti felmérési törzskönyvben részletezni kell.
- /11/ A felmérés során esetleg megtalált régi sokszögpontokat felmérési alappontként /F pont, sokszögpont/, vagy részletpontként újra meg kell határozni.
- /12/ Az új alapponthálózaton belül felmérési alappontokat /F pont, sokszögpont/ kell létesíteni, hogy a természetben belterületen és zártkertben 1:1000 méretarányú térképezés esetén 100-200 m, 1:2000 méretarányú térképezés esetén 200-400 m, külterületen 1:4000 méretarányú térképezés esetén 500-1000 m távolságra numerikusan meghatározott, beméréshez és kitézéshez alkalmas, állandó módon megjelölt alappont legyen.
- /13/ A felmérési alappontok mind földi, mind fotogrammetriai módszerrel meghatározhatók.
- /14/ A 40094/1973. OFTH számú Alappontsűrítési Utmutató 81.09. sz. bekezdésében foglaltaktól eltérően csak az 1:1000 /1:500/ méretarányú térképezés esetén kell a felmérési alappontokról pontleírást készíteni

1.82. Magassági alappontok

- /1/ Az egységes országos magassági alapponthálózat pontjai:
 - felsőrendű szintezési alappontok,
 - városi szintezési alappontok,
 - negyedrendű szintezési alappontok.
- /2/ A magassági felmérést a balti alapszintre vonatkoztatott országos magassági alapponthálózat pontjai és ezek között meghatározott további magassági alappontok felhasználásával kell végezni.
- /3/ A felsőrendű magassági alappontok között alsórendű /IV.rendű/ magassági alappontokat szintezéssel olyan sűrűségben kell létesíteni, hogy a belterület jelentősebb közlekedési utjai mentén átlagosan 1 km-enként állandósított magassági alappont legyen.

2. A FÖLDMÉRÉSI ALAPTÉRKÉPEK TARTALMA

2.1. A földmérési alaptérkép tartalmának általános összefoglalása

2.1.1. A tartalomról általában

/1/ A földmérési alaptérképnek tartalmaznia kell

- a/a szelvénykeretet, az országos szelvényhálózat örkeresztjeit, a szelvénykereten kívüli megírásokat, a sík- és domborzatrajz együttes térképnymatának előállításához szükséges illesztő jeleket, valamint az 1:4000 méretarányú földmérési alaptérképeken a magyarázó ábrákat /gyámrajzok/.
- b/az állandó módon megjelölt vízszintes és magassági alappontokat és számukat;
- c/az államhatárt, az államigazgatási területi egységek, ezen belül a belterületek, a zártkertek, földrészletek, alrészletek határvonalát és egyéb természetben található határvonalakat, valamint természetben nem található jogi, ill. egyéb elméleti határvonalakat;
- d/az állandó jellegű épületeket, műtárgyakat, és egyéb építményeket, a közterületről nyíló pincebejáratokat, a közlekedési hálózatot és energiaszállító távvezetéseket, valamint az ábrázolandó egyéb műszaki létesítményeket;
- e/a folyó- és állóvizeket, hajóállomásokat, kompátkelőhelyeket, közcélu belvizlevezető és öntöző csatornákat, szigeteket, vízi létesítményeket, valamint nevüket;
- f/az államigazgatási helyneveket és azok területi jelzőszámát, fővárosi, ill. megyei városi kerületek számát, a központi belterületek és egyéb belterületek, kiterjedt lakótelepek, zártkertek, külterületi lakott helyek, tanya-központok, gazdasági központok, majorok, puszták, területmegnevezések /dűlők/, jelentősebb középületek és üzemek nevét - figyelemmel a korlátozásokra - közzismert építmények, közterületek /terek, utak, utcák/ nevét, az épületek szintszámát és a házszámokat;
- g/a földrészletek helyrajzszámát, az alrészletek és a művelési ágak jelölését, valamint a művelés alól kivett területek megnevezését; az épületek és létesítmények területi hovatartozását;
- h/magassági ábrázolást.

2.1.2. A különleges rendeltetésű ingatlanok

- /1/ A Belügyminisztérium, a Honvédelmi Minisztérium, valamint a Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium által kijelölt belügyi, honvédelmi, illetve közlekedési, posta és távközlési rendeltetésű ingatlanok és létesítmények, továbbá az Igazságügyminisztérium felügyelete alá tartozó büntetésvégrehajtási intézetek és intézmények, végül a minisztériumok /országos hatáskörű szervek/ felügyelete alá tartozó kijelölt ipari üzemek és az Állami Termékgazdálkodási Igazgatóság rakterületei a földmérési jogszabályok előírásai szerint különleges rendeltetésű ingatlanoknak minősülnek.
- /2/ A különleges rendeltetésű ingatlanokról a felmérő szervet a Földmérési Intézet illetve a megyei földhivatal tájékoztatja.
- /3/ A különleges rendeltetésű ingatlanoknak sikrajzilag csak a külső határvonalát szabad ábrázolni és a határvonalon belül a helyrajzszámot és a 2.299./2d/ esetén a tényleges művelési ág jelét szabad feltüntetni. A határvonal méréséhez az ingatlant kezelő /használó/ szerv felügyeletét ellátó minisztérium /országos hatáskörű szerv/ vagy az általa megbízott szerv előzetes engedélyre van szükség.

2.1.3. A felmérés idején bekövetkezett változások

- /1/ A földmérési alaptérképeknek - a műszaki terv külön előírása nélkül - a terepmunka befejezésének időpontjában fennálló természetbeni állapotot kell tartalmaznia.
- /2/ Ha a terepmunka befejezésétől az állami átvételi vizsgálatra való átadásig fél évnél hosszabb idő telt el, a felmérő szervnek záróhelyszínelést kell végeznie és ennek eredményét az összes érintett munkarészen át kell vezetnie.

2.2. A földmérési alaptérkép sikrajzi tartalmának részletezése

2.21. Alap- és részletpontok

2.211. Alappontok

- /1/ A földmérési alaptérképen ábrázolni kell valamennyi, a természetben állandó módon megjelölt vízszintes és magassági alappontot. Az alappontokat a térképen minőségüknek, rendőségüknek és állandósítási módjuknak megfelelően a "Kirájzolósi minták és megírási szabályok" /továbbiakban: kirajzolósi minták/-ban /6.melléklet/ megadott méretű és alakú jelekkel, a pontok számának feltüntetésével együtt kell ábrázolni.
- /2/ A csak föld alatt megjelölt, EOV rendszerben meghatározott alappontokat is fel kell tüntetni számuk megírásával együtt. Nem kell megírni a csak föld alatt állandósított alappont számát, ha a földalatti állandósításhoz külön pontos külszíni állandósítás is tartozik és a térképen a jelek összetartozásága nyilvánvaló.
- /3/ Magaspontok valamennyi terepszintre levezetett állandósított alappontját fel kell tüntetni.
- /4/ Egymás mellett levő, azonos számmal ellátott alappontok mindegyikét fel kell tüntetni /pl. több tornyu templomok esetén/, de a közös számukat csak egyszer kell megírni.
- /5/ A természetben állandó módon megjelölt, tehát ábrázolandó összes ötödrendű vízszintes alappont és felmérési alappont számozásának alapja az 1:4000 méretarányu szelvény. Szelvényen belül az ötödrendű alappontokat 50-től 99-ig, a felmérési alappontokat 500-tól 999-ig folyamatosan kell számozni. Ez a sorszám az 1:4000 méretarányu szelvény számával együtt alkotja az alappont teljes számát /pl. a 33-123-4.sz. szelvényen lévő 53.számú ötödrendű alappont teljes száma: 33-123-453; ugyanezen szelvényen lévő 649.számú felmérési alappont teljes száma: 33-123-4-649/.
- /6/ A térképen az alappontnak csak a sorszámát kell megírni, egyéb munkarészekben pedig az egyértelmű azonosításhoz szükséges azt megelőző egy vagy több számjegyet is.
- /7/ Minden 1:4000 méretarányu szelvényhez külön koordinátajegyzék készítenőd. Ebbe a földmérési alaptérképen ábrázolt alappontokat rendőségüknek megfelelően csoportosítva, számozásuk sorrendjében kell bejegyezni.
- /8/ Az ötödrendű vízszintes alappontok esetleges ideiglenes számozására célszerű munkaterületenként 100-499-ig terjedő sorszámot, a felmérési alappontokra 1000-4999-ig terjedő sorszámot használni.
- /9/ Az alappontok új számának régi számukkal, illetve a számítási és mérési munkarészeknél használt esetleges ideiglenes számukkal való azonosítását a koordinátajegyzékben kell biztosítani.

2.212. Részletpontok

- /1/ A részletpontokat a határvonalak, épületek és egyéb mesterséges és természetes tereptárgyak töréspontjaiként kell ábrázolni. A kirajzolósi minták szerinti külön térképi jellel akkor kell a részletpontot a földmérési alaptérképen feltüntetni, ha állandósítva van. Eredetileg állandósított, de elpusztult részletpontot nem kell kirajzolni. Nem tekintendő állandósítottnak a természetben meglevő létesítmény sarok- vagy töréspontja /pl. fal sarka/.
- /2/ A térképezendő vízszintes részletpontokat fontosságuknak és a természetben található azonosíthatósági pontosságuknak megfelelően kell meghatározni. Rendőségük is ennek megfelelően alakul.
- /3/ Elsőrendű részletpontok
 - az igazgatási egység határvonalának, a belterületi és zártkerti határvonalnak fő töréspontjai,
 - a belterületi földrészlethatároknak közterülettel érintkező, az elhatárolás során az építési tömb fő töréspontjaiként kijelölt pontjai.
- /4/ Másodrendű részletpontok
 - az igazgatási egység határvonalának,
 - a belterület határvonalának egyéb töréspontjai,
 - a kisajátítási határvonalnak állandósított pontjai,
 - a földalatti vezetékeknek a 2.28/7/-ben felsorolt ábrázolandó felszíni létesítményei,
 - épületek, építmények meghatározó sarokpontjai /kivéve, ha elsőrendűként kell meghatározni, pl. belterületi határvonal fő töréspontjai/.
- /5/ Harmadrendű részletpontok
 - a zártkert határvonalának,
 - a földrészletek határvonalának előzőekben fel nem sorolt töréspontjai.

2.212. /6/ Negyedrendű részletpontok az alrészletek határvonalának töréspontjai.

/7/ A vízszintes részletpontok azonosíthatósági pontossága:

Csoport megnevezése	1:500 1:1000	1:2000	1:4000
	méretarányánál azonosíthatósági pontosság cm-ben		
I. rendű	+ 1 - 5	+ 1 - 10	+ 1 - 20
II. rendű	+ 6 - 10	+ 11 - 20	+ 21 - 40
III. rendű	+ 11 - 20	+ 21 - 40	+ 41 - 80
IV. rendű	+ 21 - 40	+ 41 - 80	+ 81 - től

/8/ A 2.212./3/ és /4/ bekezdésekben felsorolt részletpontoknál - ha nem érik el az ott előírt, rendűségüknek megfelelő azonosíthatósági pontosságot, állandósítással, jelöléssel stb. kell azt biztosítani a felmérés előtt. A fel nem sorolt részletpontok azonosíthatóságuk szerint a III. illetve IV. rendűek közé sorolandók.

2.22. Határvonalak

/1/ A határvonal lehet

- államhatár,
- államigazgatási területi egység /Budapest főváros, megye, fővárosi kerület, járás, megyei város, megyei városi kerület, község/ határvonala,
- belterület és zártkert határvonala,
- földrészlet és alrészlet határvonala,
- védett terület /pl. vízmű, forrás, olaj- és gázvezeték védterületei, árvíz- és természetvédelmi területek, bányatelek stb./ határvonala,
- természetben nem található jogi ill. egyéb elméleti határvonal,
- egyéb tereptárgy /pl. nyiladék, alrészletként nem ábrázolandó ut, árok/ határvonala.

/2/ A határvonalak közül a földmérési alaptérképen csak a községi /városi/ és annál alacsonyabb rendű határvonalakat kell megkülönböztetni. A magasabb rendű /ország, megyei, járási/ határvonalakat csak a gyámrajzon /9.22./ kell kifejezni. A földmérési alaptérképeken ezeket a községhatár jelével kell megjelölni.

/3/ Az államhatárt a Magyar Népköztársaság és az érintett szomszédos állam által kölcsönösen jóváhagyott határokmányok, a hozzájuk tartozó térképek /rajzi munkarészek/ és adatok alapján kell térképezni.

/4/ Az államigazgatási területi egységek, valamint a belterület és a zártkert határvonalát az illetékes szervek határozata és a terepen végzett elhatárolása szerint kell térképezni.

/5/ 1:1000 és 1:2000 méretarányú térképeken előforduló községi hármas /négyes/ határpontoknál a csatlakozó határszakasz irányát térképi 2 cm hosszban ábrázolni kell.

/6/ A földrészletek határvonalát abban az állapotban kell térképezni, ahogyan azt a tulajdonosok a természetbeni használatnak megfelelően megjelölték. A földrészletek kialakításának elveit és az elhatárolással kapcsolatos teendőket a Szabályzat 6. fejezete tartalmazza.

/7/ A földrészleten belül azoknak a művelési ágaknak a határvonalát kell ábrázolni, amelyek nagysága a 6.3./1/-ben ismertetett legkisebb területi mértéket eléri, illetve amelyek kielégítik a 6.3./2/-ben leírtakat.

/8/ Védett területek határvonalai és egyéb jogi határvonalak közül csak azokat kell ábrázolni, amelyek a természetben megállapíthatók, vagy amelyeket az illetékes szervek a terepen kijelöltek, vagy amelyekről a térképezéshez alkalmas munkarészeket rendelkezésre bocsátottak. A védett területek jelét és megírását a térképen a védett oldalra kell elhelyezni.

/9/ Földrészleten belül alrészlethez nem képező ut, árok, töltés, valamint erdei nyiladék határvonalát a földmérési alaptérképen kapcsolójellel kell a földrészletbe bekapcsolni.

/10/ Egyszerűsített kisajátítási eljárással kisajátított területek határvonalát az alrészlethez határ jelével kell feltüntetni.

2.23. Épületek, építmények és tartozékaik

/1/ A földmérési alaptérképen az állandó jellegű épületeket ábrázolni kell. Az ábrázolandó épületeket és egyéb létesítményeket - jelen Szabályzat pontossági követelményeit kielégítő - üzemi térképről vagy megvalósulási térképről is át lehet venni.

- 2.23./2/ Az 1:2000, 1:1000 /1:500/ méretarányu térképen az épületek szintszámát az egy-szintes /földszintes/ épületek kivételével fel kell tüntetni. A szintek számát /a föld alatti, illetve részben föld alatti szintek figyelmen kívül hagyásával/ az épület alaprajzába, az épület déli, délnyugati vagy délkeleti oldalával párhuzamosan római számmal kell beírni. Amelyik épület alaprajzába a szintszám nem fér el, annál a megírást az épületen kívül kell elhelyezni. Különböző szintszámú emeletes épületrészek esetén a legmagasabb szintszámot kell feltüntetni. A megírást ebben az esetben a legmagasabb szintszámú épületrészben kell elhelyezni. Többszintes épülettel egybeépített földszintes épülete/ke/t a többszintes épületről elkülönítve kell ábrázolni.
- /3/ Az épületek házszámát az épületekre kifüggesztett házszám tábla alapján a térképen fel kell tüntetni. A hiányzó házszámokat a közigazgatási szerv házjegyzéke alapján kell a térképen megírni. A házszámokat álló arab számmal kell feltüntetni. Amelyik épület házszámát a házjegyzék alapján sem lehet megállapítani, annál a térképen a beírás elmarad.
- /4/ Egymással folyamatosan egybeépített különböző rendeltetésű /lakó, gazdasági, üzemi és egyéb/ épületek elválasztó vonalát fel kell tüntetni. Az elválasztott épületrészekben a szintszámot szükség szerint meg kell írni.
- /5/ 1:1000 /1:500/ méretarányu térképezés esetén az állandó jellegű épületeket és építményeket alak- és mérethelyesen ábrázolni kell, figyelemmel a 2.23./6/-ban foglaltakra. 1:2000 és 1:4000 méretarányánál csak a 12 m²-nél nagyobb alapterületű épületeket kell alak- és mérethelyesen ábrázolni, ennél kisebbeket általában a kirajzolási minták szerinti jellel kell feltüntetni. Állandó jellegűek a kőből, téglából, vályogból, tömöttfalból, vasbetonból készült, vagy panelből összeállított épületek és építmények; a faépületek vagy vasvázás épületek közül pedig azok, amelyeknek alapja vagy lábazata kő, téglá vagy beton. Térképi ábrázolás szempontjából állandó jellegűnek kell tekinteni a régebbi időkből fennmaradt - leginkább zártkertben előforduló - favázás épületeket /pl. boronaprésházak/ is, valamint a beton tuskókon álló hétvégi faházakat. Felvonulási épületeket nem kell térképezni. Építés alatt levő épületek közül azokat kell ábrázolni, amelyeknek főfalai már állnak.
- /6/ A 12 m²-nél kisebb állandó jellegű épületek közül azokat, amelyek magassága az 1,5 m-t nem éri el, valamint az árnyékszékeket és játszótéri berendezéseket nem kell ábrázolni.
- /7/ Épületeknél általában a külső falsíknak a talajjal való metszésvonalát kell térképezni. Ha a lábazat a felmenő falsíknál beljebb van és magassága 1 m-nél kisebb, a felmenő falsíkot kell ábrázolni. Ha a felmenő falsík az előreugró lábazat talajszintje metszésvonalától térképi 0,5 mm-nél nagyobb értékkel tér el, akkor mind a lábazat, mind a falsík vonalát ábrázolni kell. A falsík ki- és beugrásai közül csak azokat kell feltüntetni, amelyek a térképen a 0,3 mm-t eléri. Ilyennek minősülnek az egyenként kisebb, de összességükben a 0,3 mm-t meghaladó ki- vagy beugrások is. Ha több, egyenként ennél kisebb ki- és beugrás ismétlődik, csak a fő falsíkot kell térképezni.
- /8/ A többszintes épületnél, ha az emeleti szint/ek/ a földszinti alapterületen több mint 0,5 mm térképi mérettel tulnyulik, akkor a tulnyulás vonalát a terepszintre le kell vetíteni és a levetített vonalakat a kirajzolási minták szerint kell a földmérési alaptérképen feltüntetni. Ugyanezt az elvet kell alkalmazni viztorony, panoráma kilátótorony stb. ábrázolásánál is. Nyitott vagy zárt erkélyt nem kell térképezni.
- /9/ Kifelé ferdén felmenő falsíku, egy vagy többszintes épületnél a külső falsíknak a talajjal való metszésvonalán kívül 1:1000 /1:500/ és 1:2000 méretarányban ábrázolni kell a felmenő falsík felső szélének talajszintje vetületét is, ha az a talajszintje metszésvonalától térképi 0,5 mm-nél nagyobb értékkel eltér. Befelé ferdén felmenő falsík felső élét nem ábrázoljuk.
- /10/ Ábrázolandó tartópillérek és oszlopokat, ha térképi alapterületük egyenként 1 mm² vagy annál nagyobb, alaprajzszerűen, ha kisebb, akkor pontszerűen kell ábrázolni a kirajzolási minta szerint.
- /11/ Épületek árkádjait az épületről elválasztva kell ábrázolni, ha azok közterületet vagy idegen területet fednek. A pontszerűen /csak központjával/ ábrázolt tartópillérek közül a törés- és végpontokon lévőket a tényleges helyükön, egyéb helyen arányos elosztásban kell térképezni.
- /12/ Egy vagy több oldalán nyitott oldalú épületet a kirajzolási minta szerint kell feltüntetni. A tartóoszlopokat csak 1:1000 /1:500/ méretarányban kell feltüntetni. A pontszerűen /csak központjával/ ábrázolt tartóoszlopokat a sarkokon a tényleges helyükön, egyéb helyen arányos elosztásban kell térképezni. 1:4000 méretarányban nyitott oldalú és zárt épületek között nem kell különbséget tenni.
- /13/ Teljes egészében oszlopokon nyugvó talajszint feletti építménynél ábrázolni kell az építménynek a talajszintre levetített körvonalát a kirajzolási minta szerint, továbbá 1:1000 /1:500/ méretarányban a tartóoszlopokat. 1:4000 méretarányban oszlopon nyugvó és nem oszlopon nyugvó épület között nem kell különbséget tenni.

- 2.23. /14/ Épületek közötti földfeletti átjárót, nyitott vagy zárt áthidaló épületet, szállítópályát a talajszinti vetületével a kirajzolási minta szerint kell feltüntetni. 1:1000 /1:500/ méretarányu térképezés esetén a tartóoszlopokat is fel kell tüntetni a 2.23./10/ értelemszerű alkalmazásával.
- /15/ Épület melletti rakodót akkor kell ábrázolni, ha szélessége a térképen 0,6 mm vagy annál nagyobb. A rakodót az épületről elhatároló vonallal el kell különíteni.
- /16/ Teraszt 1:1000 /1:500/ és 1:2000 méretarányban akkor kell térképezni, ha térképi alapterülete a 3 mm²-t meghaladja. A teraszt az épületről elhatároló vonallal el kell különíteni.
- /17/ Épülettel közös tetőszerkezet alatt levő alapozott tornácot az épülettel együtt, elhatároló vonal nélkül kell térképezni. Alap nélküli tornácot nem kell ábrázolni.
- /18/ Közterületi földalatti WC-k és óvóhelyek, ut és vasut alatti gyalogos aluljárók lépcsőit minden esetben, a szabadonálló lépcsőket, valamint az épületek lépcsőit - függetlenül a szélességüktől - akkor kell feltüntetni, ha hosszuk a térképen legalább 2 mm. Lépcső pihenőjét akkor kell térképezni, ha térképi hossza legalább 2 mm. Szegélyfalazatot akkor kell elkülönítve ábrázolni, ha térképi szélessége a 0,4 mm-t eléri.
- /19/ Alagsorok, pincék közterületre kinyúló fedetlen vagy fedett fényaknáját csak 1:1000 /1:500/ és 1:2000 méretarányu térképen - ha térképi szélessége 1,0 mm vagy annál nagyobb - kell ábrázolni. 1:1000 /1:500/ méretarányban a nem közterületre nyúló fényaknák közül a 10 m-nél hosszabbakat kell ábrázolni.
- /20/ Épületekhez csatlakozó lefedett területeket /pl. belső udvar lefedésével kialakított műhely stb./ csak 1:1000 /1:500/ és 1:2000 méretarányu térképezés esetén kell feltüntetni, ha a lefedett terület legalább 12 m² területű. Perontetőt, előtetőt nem kell ábrázolni.
- /21/ Épület körüli járdaburkolatot akkor kell ábrázolni /és megírni/, ha az épület a körülötte levő járdával együtt önálló földrészletet alkot.
- /22/ Épület alatt vagy udvarlefedés alatt huzódó közhasználatu talajszinti átjáró /pl. passzázs/ a kirajzolási minta szerint ábrázolandó.
- /23/ Alappontként meg nem határozott épületornyot csak külterületen kell ábrázolni, ha a torony a tető felett legalább 5 m magasra kiemelkedik.
- /24/ Melegházak közül az állandó jellegű, 12 m²-nél nagyobb alapterületűeket kell feltüntetni.
- /25/ Templomot, kápolnát, imaházat, mauzóleumot mérethelyesen, a kirajzolási minták szerint kiegészítve kell ábrázolni.
- /26/ Különálló és az épülethez hozzáépített kéményeket, ha az alapjuk térképi 1 mm²-nél nagyobb, minden esetben, az épületen belül lévő kéményeket csak akkor kell térképezni és a kirajzolási minta szerinti jellel ellátni, ha a tető felett legalább 10 m magasságra kiemelkednek.
- /27/ Különálló tornyot, toronyszerű építményt /pl. TV torony, víztorony, kilátó, hűtőtorny, harangláb stb./ a kirajzolási minták szerint kell ábrázolni és rendeltetését megírni. Fából épített haranglábat is fel kell tüntetni.
- /28/ Romokat általában a talajszintből kiálló csonkjaik szerint kell térképezni. A térképezhető legfelsőbb pontjait pontozott vonallal kell összekötni. Csak a műemlék jellegű romokat kell feltüntetni.
- /29/ Az államigazgatási helyneveket a "Magyarország Helységnévtára"-ban foglaltak szerint kell feltüntetni, a földrajzi nevek írására vonatkozóan a "Földrajzi Névtár"-ban szereplő elnevezés az irányadó. A Földrajzi Névtár-ban nem szereplő földrajzi neveket belterületrészek, külterületi gazdasági központok elnevezését és a dűlők nevét a szóhasználatnak megfelelően, a közterületek /utak, utcák, terek stb./ nevét a helyszíni utcanévtáblák szerint kell megírni. Az üzemek, jelentősebb középületek, egyéb tájékoztató jellegű építmények megnevezését - a különleges rendeltetésűek kivételével - a kirajzolási minták szerint kell feltüntetni.
- /30/ Az Országos Műemléki Felügyelőség által kiadott /a földhivatalnál is rendelkezésre álló/ műemlék jegyzékben szereplő épületeket, emlékműveket, szobrokat, történelmi romokat és védett élőfákat az alaprajzukba vagy jelük mellé írt "M" betűvel kell a térképen megjelölni.

2.24. Falak, támfalak, kerítések, földművek stb.

- /1/ Magasságuktól függetlenül fel kell tüntetni valamennyi tömör falazatot és kerítésfalazatot, melyeknek térképi szélessége a 0,4 mm-t, térképi hosszúsága a 2 mm-t eléri. A falazatok falsíkjának - a ferde felmenő falsíku falaké /pl. várfalak/ is - a talajszinttel való metszéspontját kell ábrázolni. A bejárat megszakításokat akkor kell feltüntetni, ha a megszakítás hossza a térképen legalább 2 mm.

- 2.24. /2/ Támfalat akkor kell ábrázolni, ha természetbeni magassága a 0,5 m-t, a térképi hossza a 2 mm-t eléri. A térképen a támfal lábvonalat és a támfaltetőnek a terepfelülettel érintkező /szemmel látható/ vonalat kell térképezni. Ha a támfaltető szélessége a térképi 0,4 mm-t eléri, elkülönítve kell ábrázolni. A mezőgazdasági művelési támfalakat /teraszokat/ is ábrázolni kell. Támpilléreket akkor kell feltüntetni, ha a kiugrás vetülete a térképi 0,4 mm-t eléri.
- /3/ Egyéb kerítések nem kell ábrázolni a térképen.
- /4/ Szabadon álló, továbbá árkok és csatornák melletti vagy zagytavakat elhatároló védtöltéseket hosszúságra való tekintet nélkül sikrajzilag abban az esetben kell feltüntetni, ha szélességük a térképen 1 mm vagy annál nagyobb. A töltés koronavonalát sikrajzilag akkor kell ábrázolni, ha szélessége legalább térképi 1,0 mm. A töltés lábvonalat akkor kell feltüntetni, ha közte és a kisajátítási- vagy földrészlethatár közötti távolság az 1:4000 és 1:2000 méretarányú térképen 0,5 mm, 1:1000 /1:500/méretarányú térképen 1,0 mm vagy annál nagyobb. A töltés esetleges padkát sikrajzilag nem kell feltüntetni.
- /5/ Nem önálló földrészletet képező meddőhányókat, külszíni fejtéseket, anyaggyűrköket akkor kell ábrázolni, ha nagyságuk a 6.3./1/-ben ismertetett legkisebb területi szabványt eléri. Csak a külső határvonalakat kell sikrajzilag feltüntetni, a részli ábrázolása a domborzati tartalom körébe tartozik.

2.25. Közutak, utak, utcák, közterek

- /1/ Az országos és a tanácsi közúti hálózatra tartozó utak, utcák és terek a kisajátítási határvonaluk vagy a 6.2./18/ szerint ábrázolandók. Az elhatároló vonalon fel kell tüntetni valamennyi kövel állandósított határpontot. Az elhatároló vonalon belül ábrázolni kell a járműforgalom céljára igénybevehető sávot /a padkával együtt/, továbbá az épületeket, üzemanyag töltő állomásokat, szobrokat és kőkereszteket, és a legkisebb területi mértéket elérő, mezőgazdaságilag művelt területeket. Pormentes utburkolat esetén térképezni kell az utburkolat két szélét /bizonytalan burkolatszél esetén átlagszélességgel/, osztótpályás autópályáknál, autópályáknál pedig a választósáv két szélét is. Belterületen a teljes felületükön burkolt utak szegélyvonalát, a terelőszigeteket, a járdaszigeteket, a legalább 2 m széles járdaburkolatokat is fel kell tüntetni. Ha az ábrázolandó szegélyvonalak valamely határvonalhoz térképi 0,5 mm-nél közelebbre kerülnek, akkor a magasabb rendű határvonalat kell csak a térképen feltüntetni. Egyéb burkolathatárt közterületen, lakóömbben, közparkban stb. nem kell ábrázolni.
- /2/ Közutak, utak, utcák szegélyárkait, amennyiben a szélességük a 2 m-t eléri, ábrázolni kell. Az árkok feletti hidakat vagy átjárókat legalább 3 m-es szélesség esetén fel kell tüntetni. Nem szilárd burkolatu járdákat nem kell ábrázolni.
- /3/ Ha a pormentes utburkolatu közutnál a burkolathatár és az árok /vagy töltéskorona/ széle között térképi 0,5 mm vagy annál kisebb távolság van, akkor a két vonal közül csak a burkolathatár vonalat kell térképezni.
- /4/ Közúti hálózatra nem tartozó szilárd burkolatu és földutakat /dűlőutak/ a természetben található állapot szerint, lehetőleg állandó szélességgel kell térképezni. A földutaknak az egyébként egyenes tengelyvonalától való időszakos jelentékeny eltéréseit nem kell figyelembe venni.
- /5/ Utak töltéseit, bevágásokat sikrajzi elemként nem kell feltüntetni.
- /6/ Alagutba torkolló közutat csak az alagut torkolatáig kell térképezni, a földalatti szakaszt nem kell ábrázolni. A be- és kijáratú boltíveknek a vetületét kell feltüntetni.
- /7/ Az utak műtárgyai közül a kirajzolási minta szerint ábrázolni kell a fedlapos és a 0,8 m-nél nagyobb átmérőjű csőátereszeket, hidakat, vezetékek átvezetések védőhidját gyalogos alul- és felüljárókat és a kilométerköveket, illetve kilométer táblákat /számuk megírásával együtt/. A kétlábu kilométer táblák a lábak felezési pontjában ábrázolandók. Hidak hídfőit a talajszintnél, a hidak két szélét a talajszintű vetülettel folytonos vonallal kell feltüntetni. Hídfők köburkolatu töltéslezárását is ábrázolni kell. A légtérbe emelt közúti hídfeljárók talajra levetített két szélét a kirajzolási minták szerint szaggatott vonallal kell ábrázolni. Hidak és felüljárók tartópillérei közül 1:1000 /1:500/ méretarányban azokat kell térképezni, melyek felülnézetben nincsenek takarásban. A részben takart pillérek felülnézetből látható részét is fel kell tüntetni. Az ábrázolandó pillérek a 2,23./10/-ben foglaltak figyelembevételével kell térképezni. Aluljárók fedett szakaszát pontozott vonallal kell kirajzolni a kirajzolási minta szerint. Autópályák mentén a segélykérő távbeszélő állomásokat ábrázolni kell. A község-névtáblákat, utirányjelző és figyelmeztető táblákat, jelzőlámpákat nem kell feltüntetni.
- /8/ Ipartelepre, mezőgazdasági üzembe, majorba vezető nem közhasználatu utakat tekintet nélkül a burkolatukra, csak a bejáratig kell feltüntetni, az átmenő nem közhasználatu utak közül azonban a szilárd burkolatu /pl. makadám/ utakat az ipartelep, mezőgazdasági üzem, major területén belül is ábrázolni kell.

- 2.25. /9/ Közparkok, lakótelep közös parkjai, állandó táborhelyek, lakótelepek, játszótérek, vásártérek, strandok, gyógyhelyek, kirándulóhelyek, arborétumok, temetők, közforgalmi repülőterek, állatkertek, szabadtéri színpad, üdülők /SZOT és vállalati/ stb. állandó jellegű utjait - tekintet nélkül a burkolatra - akkor kell feltüntetni, ha a természetben legalább 4 m szélesek.
- /10/ A csapásutakat /állathajtó utak/ teljes szélességükben utnak kell minősíteni.
- /11/ A tanyai bejáró utak közül a legalább 3 m széles állandó jellegű és a visszahagyott területű utakat kell ábrázolni.
- /12/ Szőlőben, gyümölcsösben a művelés és a szállítás céljait szolgáló állandó utak közül ábrázolandók azok, amelyek szélessége a szőlő, illetőleg gyümölcsös sor-távolságát legalább 3 méterrel meghaladják.
- /13/ Az állami erdőgazdaságok kezelésében levő területek határvonalán belül az erdőn átmenő községi utakon kívüli a saját használatu állandó jellegű utakat is fel kell tüntetni. A térképezést általában az erdőrendezőség térképei alapján kell végezni, illetve azokról kell átvenni.
- /14/ Meg kell írni az utak, utcák, közök, terek nevét vagy számát, ha ilyen nincs, akkor csak ut, utca, köz, illetve tér megírást kell alkalmazni. Külterületen a közutak számát is fel kell tüntetni.
- /15/ A közforgalmi repülőtér kifutópályájának burkolathatárát ábrázolni kell és kapcsolójellel kell ellátni.

2.26. Vasutak, közuti villamos és műtárgyaik

- /1/ Közforgalmu vasutnál a nyílt pályán ábrázolni kell a kisajátítási határvonalat, feltüntetve valamennyi állandósított elhatároló pontját, a vágányok tengelyvonalát /az ívekben folyamatos görbe vonallal/, az őrházakat és egyéb épületeket, a gyalogos és járműforgalmu alul- és felüljárókat, a hidakat, a fedlapos áttereszeket, a 0,8 m-nél nagyobb átmérőjű csőáttereszeket, vezeték átvezetések védőhidját, az alaguttkorkolat be- és kijáratí boltíveinek a vetületét, a 2.24./2/ pontban részletezett támfalakat, a kilométer jeleket /számuk feltüntetésével együtt/ és a legkisebb területi mértéket meghaladó állandó jellegű művelési ágakat, átmenő közutakat és vízfolyásokat. Azokat az őrházakat, melyek egyúttal lakóépületek, a hozzátartozó udvarral együtt alrészletként kell feltüntetni. A táblás vasuti megállóhelyet megírással kell ábrázolni.
- /2/ Az alagutba torkolló vasutat csak az alagut torkolatáig kell térképezni, a földalatti szakaszt nem kell ábrázolni.
- /3/ Vasuti töltést, illetve bevágást sikrajzi elemként nem kell feltüntetni.
- /4/ Közforgalmu vasuti állomásnál ábrázolni kell a kisajátítási határvonalat /az állandósított elhatároló pontokkal együtt/, az átmenő fővágány tengelyvonalát /két vágányu vasutnál mind a kettőt/, a vízszintes és magassági alappontokat, az épületek és építmények közül csak a felvételi épületet a hozzávezető uttal, a vasutállomást átszelő közhasználatu szintbeni, földalatti és légtérben lévő gyalogos és járműforgalmi átjárókat, valamint a legkisebb területi mértéket elérő mezőgazdaságilag művelt területeket.
- /5/ A határvonal töréspontjait és a belső tartalmat a megfelelő pontosságú üzemi térképről vagy egyéb adatok alapján is át lehet venni. A vasutállomás területét a 6.1./17/-ben foglaltak szerint kell lezárni.
- /6/ A vasuti forgalmi és jelzőberendezések közül csak a vasutállomás két végén levő bejáratí jelzőt kell feltüntetni. A vasuti pályatest szegélyárkait nem kell térképezni.
- /7/ A közforgalmu vasutnál a normáltól /1435 mm/ eltérő nyomtávot a vágánytengely megszakításába a kirajzolási minta szerint fel kell tüntetni.
- /8/ Villamos vontatásu vasut vágánytengelyét a kirajzolási minta szerinti tört nyíl jelével kell ellátni. A jelet csak egyszer kell alkalmazni vonalszakaszonként és térképlaponként.
- /9/ A nem közforgalmu vasutaknak /ipari, gazdasági, bánya- vagy erdei vasut/ tengelyvonalát és a közterületeket kivéve a pályatestként szolgáló területük határvonalát kell feltüntetni. Ki nem sajátított területen haladó nem közforgalmu vasut ábrázolandó határvonalát a tényleges használatnak megfelelően kell feltüntetni. A határvonalat árok, töltés vagy bevágás mentén az árok, töltésláb, illetve a bevágás rézsűjének külső szélétől általában 2 m-ben kell megállapítani.
- /10/ A nem közforgalmu vasutak határvonalán belüli építmények és műtárgyak ábrázolására a közforgalmu vasutakra vonatkozó előírások érvényesek.
- /11/ Bányaüzemek, ipartelepek, üzemi központok, továbbá erdő- és mezőgazdasági művelésű különleges rendeltetésű földrészletek határvonalán belül lévő vasutak közül csak azokat kell ábrázolni, amelyek közforgalmat is lebonyolítanak.
- /12/ A nem közforgalmu vasutak rendeltetését /iparvasut, bányavasut, gazdasági vasut, erdei vasut stb./ meg kell írni, a villamos vontatást a 2.26./8/ szerint kell ábrázolni.

- 2.25. /9/ Közparkok, lakótelep közös parkjai, állandó táborhelyek, lakótelepek, játszótérek, vásártérek, strandok, gyógyhelyek, kirándulóhelyek, arborétumok, temetők, közforgalmi repülőterek, állatkertek, szabadtéri színpad, üdülők /SZOT és vállalati/ stb. állandó jellegű utjait - tekintet nélkül a burkolatra - akkor kell feltüntetni, ha a természetben legalább 4 m szélesek.
- /10/ A csapásutakat /állathajtó utak/ teljes szélességükben utnak kell minősíteni.
- /11/ A tanyai bejáró utak közül a legalább 3 m széles állandó jellegű és a visszahagyott területű utakat kell ábrázolni.
- /12/ Szőlőben, gyümölcsösben a művelés és a szállítás céljait szolgáló állandó utak közül ábrázolandók azok, amelyek szélessége a szőlő, illetőleg gyümölcsös sorszámszámát legalább 3 méterrel meghaladják.
- /13/ Az állami erdőgazdaságok kezelésében levő területek határvonalán belül az erdőn átmenő közúti utakon kívüli a saját használatu állandó jellegű utakat is fel kell tüntetni. A térképezést általában az erdőrendezés térképei alapján kell végezni, illetve azokról kell átvenni.
- /14/ Meg kell írni az utak, utcák, közök, terek nevét vagy számát, ha ilyen nincs, akkor csak ut, utca, köz, illetve tér megírást kell alkalmazni. Külterületen a közutak számát is fel kell tüntetni.
- /15/ A közforgalmi repülőtér kifutópályájának burkolathatárát ábrázolni kell és kapcsolójellel kell ellátni.

2.26. Vasutak, közúti villamos és műtárgyaik

- /1/ Közforgalmu vasutnál a nyílt pályán ábrázolni kell a kisajátítási határvonalat, feltüntetve valamennyi állandósított elhatároló pontját, a vágányok tengelyvonalát /az ívekben folyamatos görbe vonallal/, az őrházakat és egyéb épületeket, a gyalogos és járműforgalmu alul- és felüljárókat, a hidakat, a fedlapos áttereket, a 0,8 m-nél nagyobb átmérőjű csőáttereket, vezeték átvezetések védőhidját, az alaguttkörlet be- és kijáratit boltíveinek a vetületét, a 2.24./2/ pontban részletezett támfalakat, a kilométer jeleket /számuk feltüntetésével együtt/ és a legkisebb területi mértéket meghaladó állandó jellegű művelési ágakat, átmenő közutakat és vízfolyásokat. Azokat az őrházakat, melyek egyuttal lakóépületek, a hozzátartozó udvarral együtt alrészletként kell feltüntetni. A táblás vasuti megállóhelyet megírással kell ábrázolni.
- /2/ Az alagutba torkolló vasutat csak az alagut torkolatáig kell térképezni, a földalatti szakaszt nem kell ábrázolni.
- /3/ Vasuti töltést, illetve bevágást sikrajzi elemként nem kell feltüntetni.
- /4/ Közforgalmu vasuti állomásnál ábrázolni kell a kisajátítási határvonalat /az állandósított elhatároló pontokkal együtt/, az átmenő fővágány tengelyvonalát /két vágányu vasutnál mind a kettőt/, a vízszintes és magassági alappontokat, az épületek és építmények közül csak a felvételi épületet a hozzávezető uttal, a vasutállomást átszelő közhasználatu szintbeni, földalatti és légtérben lévő gyalogos és járműforgalmi átjárókat, valamint a legkisebb területi mértéket elérő mezőgazdaságilag művelt területeket.
- /5/ A határvonal töréspontjait és a belső tartalmat a megfelelő pontosságú üzemi térképről vagy egyéb adatok alapján is át lehet venni. A vasutállomás területét a 6.1./17/-ben foglaltak szerint kell lezárni.
- /6/ A vasuti forgalmi és jelzőberendezések közül csak a vasutállomás két végén levő bejáratit jelzőt kell feltüntetni. A vasuti pályatest szegélyárkait nem kell térképezni.
- /7/ A közforgalmu vasutnál a normáltól /1435 mm/ eltérő nyomtávot a vágánytengely megszakításába a kirajzolásit minta szerint fel kell tüntetni.
- /8/ Villamos vontatásu vasut vágánytengelyét a kirajzolásit minta szerinti tört nyil jelével kell ellátni. A jelet csak egyszer kell alkalmazni vonalszakaszonként és térképlaponként.
- /9/ A nem közforgalmu vasutaknak /ipari, gazdasági, bányá- vagy erdei vasut/ tengelyvonalát és a közterületeket kivéve a pályatestként szolgáló területük határvonalát kell feltüntetni. Ki nem sajátított területen haladó nem közforgalmu vasut ábrázolandó határvonalát a tényleges használatnak megfelelően kell feltüntetni. A határvonalat árok, töltés vagy bevágás mentén az árok, töltésláb, illetve a bevágás részsűjének külső szélétől általában 2 m-ben kell megállapítani.
- /10/ A nem közforgalmu vasutak határvonalán belüli építmények és műtárgyak ábrázolására a közforgalmu vasutakra vonatkozó előírások érvényesek.
- /11/ Bányáüzemek, ipartelepek, üzemi központok, továbbá erdő- és mezőgazdasági művelésű különleges rendeltetésű földrésztetek határvonalán belül lévő vasutak közül csak azokat kell ábrázolni, amelyek közforgalmat is lebonyolítanak.
- /12/ A nem közforgalmu vasutak rendeltetését /iparvasut, bányavasut, gazdasági vasut, erdei vasut stb./ meg kell írni, a villamos vontatást a 2.26./8/ szerint kell ábrázolni.

2.26. /13/ A helyiérdekű vasut, a fogaskerekű vasut, a sikló és a közúti villamos a vágánytengely vonalával térképezendő. Minőségét és rendeltetését megírással, a villamos vontatást a 2.26./8/ szerint kell ábrázolni. A határvonalak, a jelzőberendezések, a műtárgyak, a töltés, bevágás stb. ábrázolására, valamint a helyiérdekű vasutállomások területének lezárására vonatkozóan a vasutakra előírtak a mérvadók.

2.27. Vizek, szigetek, vízi létesítmények

- /1/ A folyóvizeket /folyók, patakok, állandó és időszakos vízfolyások/ és a természetes tavakat az illetékes vízügyi szerv által kijelölt partvonalukkal kell ábrázolni. A partvonal térképezésénél a térképi 1 mm-t el nem érő ki- és beugrásokat figyelmen kívül kell hagyni. A folyóvizeknél a folyás irányát fel kell tüntetni.
- /2/ A mesterséges tavak és víztárolók partvonalát a kezelő szerv kijelölése szerint kell mérni.
- /3/ A folyóvizek, tavak medrében lévő állandó jellegű szigeteket az illetékes vízügyi szerv kijelölése szerint a rajtuk levő ábrázolandó tereptárgyakkal együtt ábrázolni kell. Zátany akkor sem ábrázolandó, ha a középviszint fölé emelkedik. A mederben lévő szabályozási és partvédő létesítményeket fel kell tüntetni. Ilyenek a zsilipek, gátak, mólók, a partvonalnak vasbetonnal vagy más építőanyaggal állandó módon kiépített részei. A szabályozási és partvédőműveknek a hullámtér felőli oldalán a vízfelülettel, illetve a talajjal való metszésvonalát kell ábrázolni.
- /4/ Fel kell tüntetni a kompátkelőhelyeket és hajóállomásokat, vízmércéket és a kilométerköveket, illetve kilométer táblákat /számuk megírásával együtt/ és a hidakat.
- /5/ Hidak hídfőinek és mederpilléreinek valamennyi méretarányban csak a felülnézetben nem takart részét kell ábrázolni. A mederpilléreknek a vízszinttel, ha nincs víz, a talajszinttel való metszésvonalát kell térképezni.
- /6/ Pallók és bürök közül csak azokat kell feltüntetni, amelyeknek hidszerű alapozása van. Ha szélességük térképi 0,5 mm-nél kisebb, akkor ábrázolásuk a tengelyvonallal egybeeső egyetlen vonallal történik, a kirajzolási minta szerint.
- /7/ Vízfolyások elhagyott medrét sikrajzilag csak akkor kell feltüntetni, ha alrészletet vagy önálló földrészletet képez.
- /8/ A mesterséges tavakon, víztárolókon átvonuló, más szerv kezelésében álló vízfolyásokat még abban az esetben is fel kell tüntetni, ha a vízfolyás medre a természetben nem állapítható meg. A vízfolyás medrét ilyen esetben régi térképről kell átvenni, vagy a vízfolyás be- és kifolyásánál levő zsilipek megfelelő pontjainak összekötésével előállítani. Az átvonuló vízfolyás medrét a jogi határvonal jelével /szaggatott vonal/ kell kirajzolni.
- /9/ Az állandó jellegű közcélú nyílt csatornákat /pl. vízkivételi műveknél a tápláló és elvezető csatornák/ szélességüktől függetlenül a hozzájuk tartozó műtárgyakkal együtt ábrázolni kell. Nem tekintendő állandó jellegűnek az a csatorna, melyet legfeljebb egy gazdasági évre létesítenek, majd megszüntetnek. Rizstelepek csatornái közül azokat kell ábrázolni, amelyek töltésükkel együtt 5 m-nél szélesebbek.
- /10/ Az ábrázolandó csatornák a kisajátítási határvonaluk, vagy - a tényleges állapottal összhangban - az illetékes szervek elhatárolása szerint tüntetendő fel.
- /11/ Az állandó jellegű árkok közül azokat kell ábrázolni, melyek mélysége legalább 0,5 m és szélessége 1:4000 vagy 1:2000 méretarányu térképezésnél 2 m, 1:1000/1:500/ méretarányánál 1 m, vagy nagyobb. Az ideiglenes jellegű árkokat nem kell feltüntetni. Ideiglenes jellegűek azok az árkok, melyeket az öntözési időtartamára létesítenek.
- /12/ A földrészlet-elhatároló száraz árkokat /pl. legelő, erdő, temető stb. körül/ csak akkor kell feltüntetni, ha legalább 1 m mélyek.
- /13/ Vízfolyások és árkok zsilipjeit és egyéb műtárgyait 1:1000 /1:500/ és 1:2000 méretarányban mérethelyesen kell térképezni. A műtárgy alakját az 1:4000 méretarányu földmérési alaptérképen is mérethelyesen, de egyszerűsítve /generalizálva/ kell ábrázolni. Alaprajzszerűen nem ábrázolható zsilipet a kirajzolási minta szerinti jellel kell feltüntetni.
- /14/ A duzzasztógátakat legalább térképi 0,5 mm szélességgel kell feltüntetni úgy, hogy a gát tengelyvonala a 0,5 mm-es sáv középvonalában haladjon. A gát anyagát /kő, fa stb./ meg kell írni.
- /15/ Csatornák és árkok melletti töltéseket a 2.24./4/ előírásai szerint kell ábrázolni. A 2.28. fejezetben foglaltak szerint ábrázolandó vezetékek a vízfolyások, árkok stb. felett is feltüntetendők.

- 2.27. /16/ Kisebb állóvizeket, mocsarakat a tényleges állapot szerint földrészletként vagy alrészletként kell feltüntetni.
- /17/ Külterületen valamennyi kutat ábrázolni kell, kivéve a tanyákon belüli nem mélyfurású kutakat. Belterületen és zártkertben csak a közterületen található, használatban lévő kutakat kell ábrázolni, beleértve a nem önálló víznyerésű közkutakat is, valamint a tűzcsapokat és öntözőcsapokat /kivéve a díszkertben levőket/. Nyílt kutak /pl. gémeskut/ nyílásának középpontját, zárt kutak fedőszerkezetének középpontját, a felépítmény nélküli zárt kutak felszálló csövének közepét kell térképezni. Ha a kut nyílása vagy a lefedett felülete a térképi jelnél nagyobb, akkor a nyílást, illetve a lefedett felületet alaprajzszerűen, egyéb esetben a kirajzolás minták szerinti jellel kell feltüntetni.
- /18/ A külterületen valamennyi állandó forrást fel kell tüntetni. Az állami erdőgazdaságok kezelésében lévő területeken a források közül azokat kell feltüntetni, amelyeket megfelelő pontosságú üzemi térképről át lehet venni. Belterületen csak a gyógyforrásokat és a foglalt /kiépített/ forrásokat kell ábrázolni. Ki nem épített forrást a víz felszínre törése helyén kell térképezni. A foglalt medence vagy egyéb felépítmény a térképi méreteitől függően mérethelyesen, illetve a kirajzolás mintá szerinti jellel ábrázolandó. Közismert forrás nevét fel kell tüntetni.
- /19/ Víznyelők emelt kutjait a 2.27./17/ értelemszerű alkalmazásával kell feltüntetni.
- /20/ A vízesést megírással kell kifejezni, közismert nevét fel kell tüntetni.
- /21/ Medencék közül azokat kell ábrázolni, amelyek mezőgazdasági, üzemi és egyéb szempontból jelentősebbek /pl.uszó- és fürdőmedencék, víznyelők felszíni tároló és tisztító medencéi, hőerőművek hűtő és zagytaivai, szennyvíztelepek derítő medencéi stb./.
- /22/ A vizek, árkok, szigetek és a főbb vízi létesítmények nevét /hid, zsilip, gát, töltés, kut, kompátkelő, hajóállomás stb./ fel kell tüntetni.

2.28. Vezetékek, függőpályák, aknák, barlangok, pincék, élőfák és egyéb tereptárgyak

- /1/ Földfeletti közművezetékek nyomvonalát a kisfeszültségű /kommunális és szolgáltatási hálózati/ elektromos vezetékek és a távbeszélő vezetékek kivételével ábrázolni kell. Ha a vezetékek nyomvonala valamely térképi vonallal egybeesik, vagy azt 0,5 mm-re megközelíti, akkor a nyomvonalat az érintett szakaszon nem kell ábrázolni, de az ilyen helyeken is fel kell tüntetni az ábrázolandó tartóoszlopokat, és a vezetékek helyét jelző nyílakat a meglévő térképi vonalra kell helyezni. A vezetékek nyomvonalát a vezetékek szélességétől függetlenül egyetlen vonallal kell kirajzolni. Térképi 1 mm-nél szélesebb vagy egymás mellett haladó több azonos rendeltetésű, összességében térképi 1 mm-nél szélesebb vezetéket is egy vonallal, a középvonallal kell a térképen ábrázolni, de az elektromos távvezetékek kivételével a vezetékek megszakításában a kirajzolás mintá szerinti a vezetékek betűjelzése után be kell írni a vezetékek szélességét. Ha többfajta vezetékek egy nyomvonalon halad, azok egyetlen közös vonallal ábrázolandók. Ilyen esetben a vezetékfajták betűjelét a nyomvonalon egymás után kell megírni, egymástól vesszővel elválasztva. Ugyanezt az elvet kell alkalmazni a térképi 0,5 mm vagy annál kisebb távolságban egymás mellett haladó különböző fajta vezetékek esetében is. A tartóoszlopok közül a törésponton levőket, egyébként csak a falazott ill. a betonalapozásukat kell feltüntetni. Ha térképi alapterületük 1 mm² vagy annál nagyobb, akkor mérethelyesen, ha kisebb, akkor a kirajzolás mintá szerinti jellel kell kirajzolni. Gőz-, gáz- és olajvezetékek falazott, illetve alapozott tartói közül csak a nyomvonal töréspontjain levőket kell ábrázolni. Mérethelyes ábrázolás esetén a több alapozáson álló tartók minden egyes alapozásának külső sarokpontját kell térképi vonallal összekötni. A vezetékek nyomvonalának a tengelyvonalból való visszatérő kitéréseit /pl. hőtágulási kiegyenlítő/ nem kell feltüntetni.
- /2/ A különböző vezetékek rendeltetését a vezetékek megszakításába írt betűvel, vagy a vezetékre rajzolt jellel kell feltüntetni a kirajzolás mintá szerinti. A megírást térképlaponként legalább egyszer alkalmazni kell.
- /3/ Nagyfeszültségű elektromos távvezetéket a transzformátor házig, illetve a transzformátoros villanyoszlopig kell feltüntetni. A vezetékek tengelyvonalára a kirajzolás mintá szerinti kettős nyílakat törésponton, egyébként 6-10 cm-enként kell feltüntetni. Alapozott tartóoszlopok két oldalára lehetőleg mindig kerüljön kettős nyíl. A transzformátoros oszlopot még akkor is ábrázolni kell, ha alapozás nélküli. Több lábbon álló pontszerűen ábrázolandó tartóoszlop a lábak geometriai középpontjában térképezendő /a kitámasztó ferde oszlopot nem kell ábrázolni/.
- /4/ Elektromos távvezetékeknek a biztonsági földeléshez vezető leágazását, valamint a földelés bekerített területét ábrázolni kell.

- 2.28. /5/ Drótkötélpályák, személy- és sífelvonók és egyéb függősinpályák tengelyvonalát a kirajzolási minta szerint kell feltüntetni az indítótól a fogadóállomásig. Falazott vagy betonalapozású tartóoszlopokat a 2.28./1/ szerint kell ábrázolni. A pálya rendeltetését a tengelyvonalon meg kell írni /pl. sífelvonó stb./ építményeit /indító-, fogadó-, szögállomások, vezetékhidak, állandó váróhelyiségek stb./ a 2.23. fejezetben foglaltak szerint fel kell tüntetni rendeltetésüknek szükség szerinti megírásával együtt.
- /6/ Földalatti vezetékek felszín alatti nyomvonalát /pl. vízvezeték, csapadékvíz, szennyvíz, olaj, gáz, gőz stb./ a földmérési alaptérképen akkor kell ábrázolni, ha azokhoz jogok /pl. szolgálat stb./ kötődnek, és az üzemeltető szerv rendelkezésre bocsátja a térképezéshez alkalmas munkarészeket. Földalatti elektromos és híradási kábeleket nem kell térképezni.
- /7/ A földalatti vezetékek felszíni létesítményei közül külterületen fel kell tüntetni valamennyi felszíni aknát, a töréspontok jelzőtábláját és a szaglócsöveket, belterületen pedig átlag térképi 20 cm-enként a jellemző és lehetőleg az utkeresztezésszerű eső felszíni aknákat. A jelkulcsi jelnél nem nagyobb térképi alapterületű aknákat az aknafedlapjuk középpontjában, egyéb esetben a tényleges kiterjedésük szerint kell ábrázolni.
- /8/ A bányázatok, ipartelepek, üzemi központok területén az ábrázolandó földfelületi és földalatti vezetékek és szállítóberendezések közül - a drótkötélpályát kivéve - csak az átmenő vezetékeket kell feltüntetni, a többi csak a földrészlet határvonaláig kell térképezni. A földrészlet határán belül nem ábrázolandó vezetékek tartozékait /vezetékátvezetések védőhidja, alapozott tartók, aknafedlapok stb./ a transzformátorház kivételével nem kell feltüntetni.
- /9/ A termeléssel kapcsolatos működő és nem működő függőleges aknák, légaknák bejáratát, illetve felszíni építményeit fel kell tüntetni. Ha a térképi alapterületük 1 mm^2 vagy annál nagyobb, akkor ábrázolásuk alaprajzszerűen, ha kisebb, akkor jelkulcsszerűen történik. Tárók, lejtős aknák bejáratát boltívének vetületét, illetve támfalait kell ábrázolni. A jelkulcsi jelet úgy kell a vágat irányában elhelyezni, hogy a jel meghosszabbított oldala a bejárat vetületét ábrázolja. Az aknák közismert nevét és rendeltetését meg kell írni. Olaj- és gázkutaknál a nyílást kell térképezni. Felszíni alapozásukat akkor kell feltüntetni, ha azok alapterülete a térképi jelüknél nagyobb.
- /10/ Közterületről nyíló pincék /jégvermek/ bejáratát a kirajzolási mintának megfelelően ábrázolni kell. Egyéb pincék bejáratát csak akkor kell feltüntetni, ha bejárata nem a tulajdonos földrészletén van. Az ábrázolt pincebejáratot nem kell ellátni sem helyrajzi számmal, sem alrészlet betűvel, sem kapcsolójellel.
- /11/ Barlangoknál a bejárat boltívek és támfalak vetületét kell ábrázolni és megírásával kell ellátni.
- /12/ A gáz-, olaj-, és egyéb üzemanyagtartályok közül csak a föld felettieket kell feltüntetni. Az üzemanyag rövidítését az alaprajzon belül, elegendő hely hiányában azon kívül meg kell írni.
- /13/ A dőgkutak ábrázolni kell; ha a lefedett terület térképi 1 mm^2 vagy annál nagyobb, akkor az ábrázolása alaprajzszerűen történik.
- /14/ Polgári rendeltetésű rádió-, valamint televízióállomás antennáját fel kell tüntetni.
- /15/ Külterületen és zártkertben valamennyi, a belterületben pedig a közterületen álló emlékmű, szobor, kökereszt, képoszlop, ha alapterülete térképi 1 mm^2 vagy annál nagyobb, mérethelyesen, egyébként jelkulcsszerűen ábrázolandó. A jelentősebb szobrok nevét vagy rendeltetését /pl. kálvária/ meg kell írni. Temetőben levő síremlékeket nem kell ábrázolni. Temetőn kívüli tömegsír, egyedül álló sír, kripták a kirajzolási minta szerinti jellel tüntetendő fel.
- /16/ Épített siló, szélmotor, hidroglobusz, szélmalom, mész- és faszénégető kemence a kirajzolási minta szerint ábrázolandó.
- /17/ Üzemanyagkutak csak közterületen kell feltüntetni a kirajzolási mintában megadott jellel.
- /18/ A határdombon lévő, valamint az Országos Műemléki Felügyelőség védelme alatt álló fákat, fasorokat a kirajzolási minta szerint kell ábrázolni. Védett fasor elején és végén, valamint az esetleges töréspontokon lévő fákat a tényleges helyükön kell feltüntetni. Állami erdőgazdaságok területein levőket csak akkor kell feltüntetni, ha azokat megfelelő pontosságú üzemi térképről át lehet venni.

2.29. Művelési ágak, művelés alól kivett területek

- /1/ A földrészleteken belül a különböző művelési ágak határvonalát a 6.3./1/ pontban megadott legkisebb területi mérték figyelembevételével a 9.32./3/ pontban

- 2.29. foglalt előírás szerint kell feltüntetni. Az egyes művelési ágak leírását a 27/1972./XII.31./ MFM számú rendelet /továbbiakban: 27/1972.R/ 34-42.§-ának megfelelően a 2.291.-2.299.pontok tartalmazzák.

2.291. Szántó

- /1/ A 27/1972.R 34.§-a szerint:

- "/1/ Szántó művelési ágba kell nyilvántartani azt a területet, amely rendszeres szántóföldi művelés alatt áll, tekintet nélkül arra, hogy azt milyen agrotechnikai eljárással hasznosítják, vagy átmenetileg ugarolják, illetve parlagon hagyják.
- /2/ Az /1/ bekezdésben foglaltakon túlmenően szántó művelési ágba kell nyilvántartani még:
- a/ a ritkábban telepített, illetve ritkább beállottságu gyümölcsösöket vagy gyümölcsfákkal, illetve szőlővel rendszertelenül borított területeket, amelyeken rendszeres szántóföldi művelést folytatnak;
 - b/ a szőlő-, gyümölcsfa- és diszfaiskolák, az évelő-, ipari-, és gyógynövények területeit;
 - c/ a komlóültetvényeket;
 - d/ a belterületen építés céljára kialakított, természetben összefüggő több - 1500 m² alatti - önálló földrészletet, ha azokon nagyüzemi szántóföldi művelést folytatnak;
 - e/ a külterületen azokat a területeket, amelyeken zöltséget, virágot, dísznövényt termesztene, valamint a melegágyak és növényházak területét."

/2/ A szántó művelési ágnál még a következőkre kell figyelemmel lenni a 43800/1973. OFTH sz. Utmutató szerint:

 - "a/ Külterületen az állandó jellegű melegágyak, palántanevelő telepek, valamint a növényházak területét - ha azok nem szántó művelési ágon létesültek és területük a szántó művelési ág legkisebb területi mértékét eléri - külön szántó alrészletként kell felvenni". "A szántóföldön létesített növényházak, melegágyak területe alrészletet nem képez.
 - b/ A szántó művelési ág fogalmába tartoznak: a vetésforgóban maggyerés céljából fűmaggal bevetett területek, a rizstelepek, a spárgatelepek és földieper-ültetvények."

2.292. Rét

- /1/ A 27/1972.R 35.§-a szerint:

"Rét művelési ágba kell nyilvántartani azt a füves területet - ideértve a természetesen fűvesített területeket is -, amelynek fűtermését rendszeresen kasálással hasznosítják, tekintet nélkül arra, hogy esetenként legeltetik."

- /2/ A rét művelési ágnál még a következőkre kell figyelemmel lenni a 43800/1973. OFTH sz. Utmutató szerint:

- a/ "A ... 'rendszeresen kasálással hasznosítják' meghatározást úgy kell értelmezni, hogy azokat a gyepterületeket, amelyek fűtermését évenként rendszerint egyszer lekasálják - függetlenül attól, hogy esetenként utólegeltetéssel is hasznosítják - rét művelési ágba kell nyilvántartani.
- b/ A rét művelési ágba nyilvántartott és gypfelújítás érdekében felszántott /feltört/ területet, ha az újratelepítés, a felmérést követő osztálybesorozás ... időpontjáig még nem történt meg, a természetbeni állapottal egyezően szántó művelési ágba kell felvenni."
- "A fentiek szerint kell eljárni a szőlő, a gyümölcsös és a legelő felújítása, valamint a szőlő- és gyümölcsös telepítésére nem szántó művelési ágon előkészített területek nyilvántartásánál is.
- c/ Nem tekinthető rét művelési ágba tartozónak az a terület, amelynek fűtermése a vízviszonyok miatt mezőgazdasági felhasználásra /takarmányozásra/ nem alkalmas. Ilyen a savanyu füves, időszakosan vízzel borított, mély fekvésű, zsombékos terület, amelyet művelés alól kivett területként /mocsár/ kell nyilvántartani."

2.293. Szőlő

- /1/ A 27/1972. R 36.§-a szerint:

"/1/ Szőlő művelési ágba kell nyilvántartani azt a területet, amelyen a termesztett főnövény szőlő. A szőlő művelési ágba tartoznak a szőlőalanyveszteső termesztésére szolgáló szőlőalanytelepek is.

- /2/ A szőlőtelepítésre kijelölt területeket a telepítésig az eredeti művelési ágba kell nyilvántartani."

- /2/ A szőlő művelési ágnál még a következőkre kell figyelemmel lenni a 43800/1973. OFTH sz. Utmutató szerint:

"Külterületen szőlővel és gyümölcsfával vegyesen betelepített földterületet, ha azon a termesztett főnövény szőlő, szőlő művelési ágba kell nyilvántartani."

Főnövénynek kell tekinteni a szőlőt abban az esetben, ha a földrészlet /alrészlet/ területét tulajdonképpen a szőlő foglalja el. Ilyen esetben a gyümölcsfa köztesnövény és a művelési ág megállapítását nem befolyásolja.

A nem művelt, tőkehiányos /parlag/ szőlőterületeket a szőlőtőkék kivágásáig, illetve a terület más művelési ágban történő hasznosításáig, szőlő művelési ágban kell nyilvántartani."

- /3/ A nagyüzemi szőlők telepítésének főirányát a kirajzolási minta szerint fel kell tüntetni.

2.294. Kert

- /1/ A 27/1972. R 37.§-a szerint:

"/1/ Kert művelési ágban kell nyilvántartani a belterületben és zártkertben zöldecséggel, virággal vagy dísznövényekkel /fa, cserje, pázsit/ beültetett, valamint a gyümölcsfával /gyümölcsbokkal/, szőlővel, zöldecséggel, virággal vagy dísznövényekkel vegyesen hasznosított területet.

/2/ Az /1/ bekezdésben foglaltakon túlmenően kert művelési ágban kell nyilvántartani:

- a/ a község belterületén és a zártkertben a 34.§./2/ bekezdés d/ pontjában foglaltak kivételével 1499 m² kiterjedéséig bezárólag azt a területet is, amely egyébként szántónak minősülne;
b/ a belterületben azokat a földrészleteket, amelyek hasznosítva nincsenek, tulajdonosuknál fogva azonban művelhetők."

- /2/ A kert művelési ágnál még a következőkre kell figyelemmel lenni a 43800/1973. OFTH sz. Utmutató szerint:

- "a/ A kert művelési ág ... csak a belterületen és a zártkertben állapítható meg, ezért a külterületen a ... megfelelő területeket szántó művelési ágban kell nyilvántartani.
b/ A belterületi és zártkerti szőlővel, gyümölcsfával, zöldecséggel, virággal /dísznövényekkel/ vegyesen hasznosított földrészlet művelési ága kert... Ilyen eset akkor áll fenn, ha a földrészleten gyümölcs /gyümölcsbokok/ vagy szőlőültetvény vegyesen fordul elő, vagy ezek között virágot, zöldecsét stb. is természetnek.
c/ Azokat a belterületi földrészleteket, amelyek tulajdonosuknál fogva művelhetők, de a művelés elhanyagolása, vagy a művelésbe vonás elmaradása folytán egyik művelési ágba sem sorolhatók, 1499 m²-ig kert, 1500m²-től pedig szántó művelési ágban kell nyilvántartani."

2.295. Gyümölcsös

- /1/ A 27/1972.R 38.§-a szerint:

"/1/ Gyümölcsös művelési ágban kell nyilvántartani a tiszta vagy vegyes állományban betelepített területet, amelyen a természetű főnövény gyümölcsfa, illetőleg gyümölcsbokok. Gyümölcsös művelési ágban kell nyilvántartani a legalább két gyümölcsfasorból álló pásztákat, valamint a gyümölcsfaiskolai termelést szolgáló alanytelepeket.

/2/ A gyümölcsös telepítésre kijelölt területeket, a telepítésig az eredeti művelési ágban kell nyilvántartani.

/3/ Az egy gyümölcsfasorból álló sorfásítás által elfoglalt területet abban a művelési ágban kell nyilvántartani, amelynek területén a fasor áll. Ha a fasor művelés alól kivett területen áll, ilyen területként kell nyilvántartani."

- /2/ A gyümölcsös művelési ágnál még a következőkre kell figyelemmel lenni a 43800/1973. OFTH sz. Utmutató szerint:

"a/... gyümölcsfának, illetve gyümölcsbokornak minősül az alma-, körte-, birs-, naspolya-, cseresznye-, meggy-, szilva-, kajszí-, őszibarack-, mandula-, dió-, gesztenye-, füge-, vagy oltott eperfa, ill. a mogoró-, köszméte-, ribizke-, málna- vagy szederbokok. A felsorolt gyümölcsfákkal, illetve gyümölcsbokokkal tiszta vagy vegyes állományban betelepített minden földrészletet, amelyen a természetű főnövény a gyümölcsfa, ill. a gyümölcsbokok, gyümölcsös művelési ágban kell nyilvántartani. Főnövénynek kell tekinteni a gyümölcsfát abban az esetben, ha a földrészlet /alrészlet/ területét tulajdonképpen a gyümölcsfák foglalják el.

b/Belterületi és zártkerti keskeny földrészleteken előforduló egy sorból álló gyümölcsfasort - ha ez a terület tulajdonképpen részét foglalja el és emiatt más növény gazdaságosan nem termesztethető - gyümölcsös művelési ágban kell nyilvántartani.

c/A 3 m-nél keskenyebb, mindkét oldalán gyümölcsfával beültetett tanyai bejáró ut - az ut figyelmen kívül hagyásával - 2 sorból álló pásztának tekintendő, ezért a terület művelési ága gyümölcsös."

- /3/ Nagyüzemi gyümölcsös telepítésének főirányát a kirajzolási minta szerint fel kell tüntetni.

2.296. Legelő

/1/ A 27/1972. R 39.§-a szerint:

"Legelő művelési ágban kell nyilvántartani azt a füves területet - ideértve a mesterségesen füvesített területeket is -, amelynek fütermését rendszeresen legeltetéssel hasznosítják, tekintet nélkül arra, hogy esetenként kaszálják. A legelő művelési ágba tartoznak még a rendszeresen legeltetésre használt fásított legelők is."

/2/ A legelő művelési ágnál még a következőkre kell figyelemmel lenni a 43800/1973. OFTH sz. Utmutató alapján:

- a/ A ...'rendszeresen legeltetéssel hasznosítják' meghatározást úgy kell értelmezni, hogy azokat a gyepterületeket is legelő-művelési ágban kell nyilvántartani, amelyeknek fütermését a rendszeres legeltetéssel történő hasznosítás mellett esetenként kaszálás útján is értékesítik.
 - b/ Legelő művelési ágban kell nyilvántartani azokat a művelési ág változási engedély alapján mesterségesen füvesített legelőket is, amelyeket a gyepterület megerősödése érdekében a telepítést követő első két évben esetleg csak kaszálják.
 - c/ Fásított legelő az a terület, amelyen a fákat a legelőgazdálkodás érdekében ültették és a terület legeltetése nincs megtiltva.
 - d/ Legelő művelési ágban kell nyilvántartani a nagyüzemi táblákban más művelési ágú alrészletekbe beékelten /szigetszerűen/ elhelyezkedő, sem kaszálás, sem legeltetés útján gazdaságosan nem hasznosítható legkisebb területi mértéket meghaladó gyepterületeket."
- A szakaszos legeltetés sávjait és a műszaki berendezéseket /pl. villanypásztorok/ nem kell feltüntetni.

2.297. Nádas

/1/ A 27/1972. R 40.§-a szerint:

"Nádas művelési ágban kell nyilvántartani azt a területet, amelyen ipari, építkezési vagy mezőgazdasági felhasználásra alkalmas nád vagy gyékény terem."

/2/ A nádas művelési ágnál még a következőkre kell figyelemmel lenni a 43800/1973. OFTH sz. Utmutató alapján.

"Elsősorban azt kell vizsgálni, hogy a kérdéses területen nád, illetve gyékény kitermelésére alkalmas állományt képez-e vagy csak szórványosan fordul elő. Azokat a mélyfekvésű vizenyős területeket, amelyeken a nád és gyékény csak szórványosan fordul elő és kitermelésre vagy mezőgazdasági felhasználásra önmagában nem ad számottevő mennyiséget, művelés alól kivett területként kell nyilvántartani /mocsár/."

2.298. Erdő

/1/ A 27/1972. R 41.§-a szerint:

"/1/ Erdő művelési ágban kell nyilvántartani:

- a/ az erdő jellegű faállománnyal borított területet;
- b/ a faállománnyal átmenetileg nem borított területeket, amelyeken a kitermelt faállományt fel kell ujitani, ideértve azokat a területeket is, ahol a talajerő pótlása vagy a talaj gyomtalanítása érdekében - legfeljebb három éven át - erdőfelujítást előkészítő munka folyik;
- c/ a faállománnyal körülrzárt vagy abba beöblösödő közbenső tisztásokat, amelyek az árnyékolás vagy egyéb természeti gátló körülmények folytán se be nem erdősíthetők, sem más műveléssel gazdaságosan nem hasznosíthatók;
- d/ az erdészeti csemetekerteket, a szaporítóanyag termelését biztosító ültetvényeket, továbbá a faanyagtermelés célját szolgáló gesztenye- és diótelepítéseket;
- e/ a legalább négy sor fából álló fasorok, valamint a mező- és hóvédő erdősávok területét;
- f/ karácsonyfatelepeket, a füzvesszőtelepeket, az ipari célokat szolgáló sajmeggytelepeket, a lombnyerés céljára szolgáló epreskerteket, továbbá a mezőgazdasági cellulóz-nyárfatelepeket;
- g/ a külterületi parkokat, élőfagyűjteményeket /arborétumok/;
- h/ az erdészeti nem állandó jellegű üzemi utak és vasutak területét, az erdészeti rakodókat, az erdei nyiladékokat, továbbá az erdő területén áthaladó vezetékek védősávját;
- i/ a folyók védőtöltésének víz felőli oldalán /a hullámtérben/ faállománnyal borított területeket;
- j/ a víztárolók védelmére, valamint a közcélu csatornák gátjain és azok mentén létesített erdősávot;
- k/ a bányaszolgálommal érintett biztonsági övezetet.

/2/ Az erdőtelepítés céljára mezőgazdasági termelésből kivonásra engedélyezett területeket a telepítésig az eredeti művelési ágban kell nyilvántartani.

/3/ A legfeljebb három sorból álló fasorok által elfoglalt területet abban a művelési ágban kell nyilvántartani, amelynek területén a fasor áll. Ha a fasor művelés alól kivett területen áll, ilyen területként kell nyilvántartani."

2.298. /2/ Az erdő művelési ágánál még a következőkre kell figyelemmel lenni a 43800/1973. OFTH sz. Utmutató alapján:

- a/ A korábban erdő művelési ágban nem minősülő, azonban az idők folyamán természetes úton beerdősült területeket, ha azok a legkisebb területi mértéket elérik, erdő művelési ágban kell nyilvántartani.
 - b/ A 27/1972. R 41.§-ának /1/ bekezdés d/ pontja szerinti erdészeti csemetéknek minősül az a földrészlet /alrészlet/, amelynek területén az erdőtelepítésre szolgáló csemeték a kiültetésig /telepítésig/ gondozzák, nevelik.
 - c/ A 27/1972. R 41.§-ának /1/ bekezdés e/ pontjában említett hóvédő erdősávoknak kell tekinteni és erdő művelési ágba kell felvenni azokat a területeket, amelyek a közlekedési utak, vasutak mentén hófogás céljából létesültek. Ezek a területek a KPM használatában többnyire külön földrészletként vannak nyilvántartva. A hóvédő erdősávok, továbbá a 27/1972. R 41.§-ának /1/ bekezdés e/ pontjában említett mezővédő erdősávok művelési ágának meghatározásánál nem a fasorok száma, hanem azok termértéke határozza meg a külön alrészletkénti nyilvántartást.
 - d/ A 27/1972. R 41.§-ának /1/ bekezdés i/ pontjában említett, a folyók védőtöltésének víz felőli oldalán faállománnyal borított területeket - tekintet nélkül a fasorok számára - erdő művelési ágban kell nyilvántartani, ha területük a legkisebb területi mértéket eléri vagy meghaladja.
 - e/ A 27/1972. R 41.§-ának /2/ bekezdése alkalmazása során az erdőtelepítésre kijelölt területeket akkor is az eredeti művelési ágban kell nyilvántartani, ha az előkészítő munkákat már elvégezték /pl.: a legelőt mélyszántással feltörték, de a telepítést még nem végezték el/.
- /3/ Az erdők határvonalán belül az erdészeti nyiladékokat az erdészeti csemetéktereket és az erdőn áthaladó vezetékek védősávját, a 27/1972. R 41.§./1/ bek. c/ pontja szerint erdőnek minősülő tisztások közül a jelentősebbeket /a területi szabványt megközelítő nagyságúakat/ fel kell tüntetni, és kapcsolójellel az erdőhöz kell kapcsolni. Mindezeket megfelelő pontosságú üzemi térképről is át lehet venni.
- /4/ Erdőn belüli tag- és állományhatárokat nem kell feltüntetni.
- /5/ Az erdő esetleges különleges jellegét /pl. véderdő, arborétum, epreskert, saj-2.299. meggytelep, csemetékert, nyár, fűz stb./ a művelési ág betűjele alatt zárójelben fel kell tüntetni.

2.299. Művelés alól kivett terület

- /1/ A 27/1972. R 42.§-a szerint:
- "/1/ Művelés alól kivett területként kell nyilvántartani a /2/-/6/ bekezdésekben meghatározott területeket, ha azokon mező- vagy erdőgazdasági művelést nem folytatnak.
- /2/ A településekkel kapcsolatban művelés alól kivett területek:
- a/ az épületek és építmények által elfoglalt területek, valamint az ezekhez tartozó udvarok, a lakótelepek közös parkjai, továbbá az építési telkek;
 - b/ a közparkok, a gyermekjátszóterek és a belterületi élőfagvűjtemények /arborétumok/;
 - c/ a gyógyhelyek, az üdülőhelyek és a gyógyfürdők céljára szolgáló - az egészségügyi miniszter által kijelölt - területek;
 - d/ a sporttelepek és az állandó jellegű táborok;
 - e/ a vásárterek és a kiállítási területek;
 - f/ a temető céljára kijelölt területek;
 - g/ az állandó jellegű személtlerakó telepek;
 - h/ a feltöltés alatt álló területek.
- /3/ A termeléssel és szolgáltatással kapcsolatban művelés alól kivett területek:
- a/ az üzemek telepei, valamint a hozzájuk tartozó meddőhányók és az egyéb lerakóhelyek;
 - b/ a felszíni művelésű bányák;
 - c/ állandó jelleggel tárolásra használt beépítetlen területek;
 - d/ a vízművek és hozzájuk tartozó védőterületek;
 - e/ a szennyvztisztító telepek;
 - f/ az állandó jellegű mező- és erdőgazdasági telephelyek /majorok, gépjáratöltő állomások stb./;
 - g/ a halastavak /halastó az a természetes vagy mesterséges vízfelület, amelyet haltenyésztésre használnak, ideértve a teletető és ivadéknevelőtavakat, továbbá a váltógazdálkodásra berendezett halastavakat, valamint mindezek tartozékait is/;
 - h/ a dögterek;
 - i/ a talaj természeti adottságánál fogva terméketlen területek.

/4/ A közlekedéssel és a hírközléssel kapcsolatban művelés alól kivett területek:

- a/ az országos közutak, a tanácsi közutak /utcák, járdák, közterek, egyéb közterületek/, a sajátáthasználatu utak, az utakhoz tartozó műtárgyak és az utak tartozékai által elfoglalt területek, valamint a 3 méternél szélesebb tanyai bejáró utak;
- b/ a szőlőben, gyümölcsösben a művelés és a szállítás céljait szolgáló állandó utak, ha azok szélessége a szőlő, illetőleg a gyümölcsös sortávolságát legalább 3 méterrel meghaladja;
- c/ a közforgalmu, az ipari és gazdasági vasutak, az állandó jellegű erdei vasutak területe;
- d/ a közforgalmu repülőtereknek a repülés céljára szolgáló területe;
- e/ a kikötők szárazföldi területe;
- f/ a rádió és televízió adótornyok működtetéséhez szükséges terület.

/5/ A vízgazdálkodással kapcsolatban művelés alól kivett terület:

- a/ a folyók, a patakok, az állandó vagy időszakos vízfolyások, a természetes tavak, a víztározók, továbbá azok a mocsarak, amelyekben ipari, építkezési, illetőleg mezőgazdasági felhasználásra alkalmas nád vagy gyékény nem terem;
- b/ a szállításra használható vagy a vízművek célját szolgáló csatornák, valamint azok tartozékai;
- c/ a belvízlevezető csatornák, az állandó jellegű öntözőcsatornák /rizstelepek elárasztó és lecsapoló főcsatornáit/, valamint az egyéb árkok;
- d/ a védőtöltések vagy egyéb terep feletti vízszintet tartó gátak /völgyzárogátak, halastóltöltések stb./, továbbá az ezek építése során keletkezett anyaggödörök, valamint a védőtöltések mindkét oldalán azok a területek, amelyeken vízügyi érdekből mező- vagy erdőgazdasági termelést folytatni nem szabad.

/6/ A honvédelemmel és a rendészettel kapcsolatban művelés alól kivett területek:

- a/ a fegyveres testületek és a rendészeti szervek céljára állandóan igénybe vett területek;
- b/ azok a területek, amelyeknek gazdasági felhasználását nemzetközi megállapodás korlátozza;
- c/ azok a területek, amelyeknek gazdasági felhasználását honvédelmi, illetőleg rendészeti szempontból az illetékes szerv megtiltotta."

2.299. /2/ A művelés alól kivett területekkel kapcsolatban még az alábbiakra kell figyelemmel lenni a 43800/1973.OPTH sz. Utmutató alapján:

/2a/ A településsel kapcsolatban:

- "a/... udvar az a terület, amely az épületek között vagy mellett fekszik, azok céljaira szolgál és más művelési ág szerint nincs hasznosítva. Udvarként kell nyilvántartani még:
 - az állandó jellegű épülettel be nem épített udvar céljára szolgáló;
 - építés alatt álló, építési anyagokkal vagy felvonulási épülettel elfoglalt;
 - épület lebontása után visszamaradt törmelékkel borított területeket.
- b/ ... építési telek csak abban az esetben művelés alól kivett terület, ha mező- vagy erdőgazdasági művelésre talajadottságánál fogva nem alkalmas.
- c/ A lakótelep közös parkjai alatt az épülettömbök körül díszítési és egészségvédelmi célból létesített parkokat kell érteni, amelyek kivett területek...
- d/ A közparkok alatt a belterületen létesített és bárki által használható, egészségügyi céllal vagy a környezet szépségének emelése érdekében létesített - különféle dísznövényekkel, fákkal és virágokkal beültetett - területeket kell érteni...
- e/ Gyógyhelyek, gyógyfürdők és üdülőhelyek esetében nemcsak a beépített területek, hanem az ezekhez tartozó parkok is kivett területek, a mező- vagy erdőgazdasági műveléssel hasznosított területek kivételével ..."

/2b/ A termeléssel és szolgáltatással kapcsolatban:

- "a/ E csoportba tartoznak az ipari, a bánya-, városgazdálkodási üzemek, az erő- és fűtőművek, a gázgyárak és a hozzájuk tartozó tároló berendezések, a meddőhányók, az egyéb lerakóhelyek, továbbá a raktárak stb. által elfoglalt területek; a villamosenergia-, a gázellátás, a távhőellátás, a távközlés és a termékvezetékek stb. föld feletti létesítményeinek elhelyezésére szolgáló területek...

.....Ha a felsorolt létesítményekhez tartozó területek egy részét mező- vagy erdőgazdasági műveléssel hasznosítják, az ilyen területeket a tényleges művelési ág szerint kell nyilvántartani.

- b/ A vízművekhez tartozó...védőterületnek azt a részét, amelyet mező- vagy erdőgazdasági műveléssel /rét, gyümölcsös, erdő stb./ hasznosítanak, a tényleges állapotnak megfelelő művelési ágban kell nyilvántartani. A... térképen azonban fel kell tüntetni a 'vízmű védőterület' megjelölést.... 2.32.
- c/ A majoroktól rendszerint távol épült fertőtlenítő kamrák /zsizsiktelenítők/ a hozzájuk tartozó területekkel együtt akkor is kivett területek, ha nincsenek bekerítve...
- d/ ...A nagyüzemi gazdaságok állandó jellegű szérűskertjei területét - minthogy az állatok szálastakarmány- és alomszükségletének elhelyezésére használt tárolóhely nyáron a legkisebb, ősszel a legnagyobb - mindig az ősszel elfoglalt terület nagyságának figyelembevételével kell megállapítani... 2.4.
- e/ A nem állandó jellegű, továbbá az egyénileg gazdálkodók szérűskertjeit - ideértve a háztáji gazdaságokhoz tartozó szérűskerteket is - abban a művelési ágban kell nyilvántartani, amelynek területén a szérű létesült. Ha ez egyértelműen nem állapítható meg, a területet legelő művelési ágba kell felvenni. Az udvar területéhez kapcsolódó állandó jellegű szérűskertet az udvar területével együtt kell nyilvántartani. ... 2.41.
- f/ A váltógazdálkodással üzemeltetett halastó kivett területként való nyilvántartása nem változik meg amiatt, hogy vizét leeresztik és a tófeneket fertőtlenítés, szellőztetés céljából átmenetileg felszántják.... 2.42.
- g/ A dögterek, dögkutak a hozzájuk tartozó területtel együtt akkor is kivett területek, ha nincsenek bekerítve...
- h/ A talaj természeti adottságainál fogva mező- és erdőgazdasági művelésre alkalmatlan területek alatt a kavics- és homokzátonyokat, a kopár, sziklás területeket, kőomlásokat, mocsarakat, vízállásokat, növényzet nélküli, nem művelhető szikfoltokat, szakadékokat, faültetvény nélküli meredek, vízmosásos területeket kell érteni..."
- 2.299. /2c/ A vizgazdálkodással kapcsolatban:
- "b/ A védőtöltések mellett mindkét oldalon azoknak a területeknek nagyságát, amelyeken vízügyi érdekből mező- vagy erdőgazdasági művelést folytatni nem szabad, a területileg illetékes vízügyi igazgatóság közlése alapján kell megállapítani.
- c/ A mező- vagy erdőgazdasági művelés alatt álló területeket a hullámtérben is a tényleges állapotnak megfelelően kell nyilvántartani.
- d/ ... mocsarak azok a területek, amelyeket az év nagy részében csekély víz borít, süppedékesek /láp jellegűek/, zsombékosak; növényzetük ipari, illetőleg mezőgazdasági felhasználásra alkalmatlan. A művelés alól kivett területek közé tartoznak vízállás megnevezéssel azok az egész éven át vízzel borított /kisebb-nagyobb kiterjedésű lefolyástalan/ területek is, amelyekben növényzet nem terem."
- /2d/ A honvédelemmel és rendészettel kapcsolatban:
- "Az ilyen célra igénybe vett területek közül azokat, amelyeken mező- vagy erdőgazdasági művelést folytatnak, a tényleges művelési ág és minőségi osztály szerint, míg a kivett területeknek minősülő egyéb területeket külön rendelkezés alapján kell nyilvántartani.
- A honvédelmi, rendészeti célokat szolgáló nem mezőgazdasági rendeltetésű földek valamely művelési ágban történő hasznosítása /mezőgazdasági mellékhasznosítás/ és emiatt valamely művelési ág szerint történő nyilvántartása nem jelenti a terület rendeltetésének megváltozását."

2.3. A földmérési alaptérképek domborzati tartalmának általános összefoglalása

2.31. A domborzatábrázolás módja

- /1/ A domborzatot összefüggő szintvonalas ábrázolással és ennek kiegészítéseként a jellemző tereppontoknak /kuppon, nyeregpon stb/, továbbá a 2.42. fejezetben előírt síkrajzi pontoknak magassági megírásával kell feltüntetni.
- /2/ A rizstelepeken és azokon a területrészekben, amelyek teljes beépítettsége nem teszi lehetővé a szintvonalas ábrázolást, kótált pontokkal kell a magasságot ábrázolni. A szintvonalas ábrázolást lehetőleg síkrajzi vonal /földrészlehatár vagy művelési ág határ/ mentén kell abbahagyni.
- /3/ A különleges rendeltetésű ingatlanok domborzatát az 1:10 000 méretarányú földmérési topográfiai térképről kell átvenni.

2.32. A domborzatábrázolás tartalma

- /1/ A földmérési alaptérkép domborzatának /magassági ábrázolásának/ tartalmaznia kell
 - a magassági részletpontokat;
 - a domborzati viszonyokat szemléltető szintvonalrajzot vagy kótákat;
 - a jelekkel ábrázolandó domborzati elemeket;
 - a domborzati /magassági/ tartalomhoz kapcsolódó megírásokat.
- /2/ Kereten túl kirajzolt sikrajzi területrészekben a domborzati tartalmat csak akkor kell feltüntetni, ha csatlakozó térképlap nincsen.

2.4. A földmérési alaptérkép domborzati tartalmának részletezése

2.41. Magassági alappontok

- /1/ A negyedrendű szintezési alappontok számozását a 427/1964 ÁFTH sz. utasítás szerint kell végezni.
- /2/ A magassági alappontok magasságát a földmérési alaptérképen nem kell megírni.

2.42. Magassági részletpontok

A földmérési alaptérképen új felmérésű domborzatábrázolás esetén ábrázolandó magassági részletpontokat a következők szerint három csoportba kell sorolni.

- /1/ Elsőrendű részletpont lehet
 - a vízszintes alapponthálózat valamennyi állandósított pontja,
 - a sikrajzi részletpontok közül azok, melyek magassága 1 cm-en belül állandó /pl. kövel állandósított részletpontok, építmények jól azonosítható pontjai/ és az építmények vízszintes vagy közel vízszintes felületei /pl. küszöb, rakodó, sinkorona stb./ melyek sikrajzi értelemben a terepen néhány dm-en belül azonosíthatók.
- /2/ Másodrendű részletpont lehet minden olyan terepi pont, amelynek magassága dm-en belül állandó és a terepen sikrajzi értelemben néhány dm-en belül azonosítható /pl. burkolt utak, udvarok, töltések és bevágások, kötött talaju vagy ledőngölt, lejárt, mezőgazdaságilag nem művelt, vízhatástól védett felületek ponthelyei stb./.
- /3/ Harmadrendű részletpont lehet az első- és másodrendű részletpontokhoz nem tartozó minden terepi pont, mely a terepet magassági értelemben jellemzi és a terepen megközelítően /néhány méteren belül/ helyzetileg azonosítható /pl. kuppont, nyeregpon, mezőgazdasági művelés alatt álló terepfelszín egyéb pontjai stb./.
- /4/ Elsőrendű magassági részletpontokat olyan sűrűségben kell feltüntetni, hogy a belterületi, illetve az 1:2000 méretarányú külterületi és zártkerti térképekre 10 ha-onként legalább 1 db kerüljön, arányos eloszlásban. A felső- és negyedrendű vízszintes alappontok abszolút magasságát síkvidéki terepen minden esetben meg kell határozni és meg kell írni. Az ötödrendű vízszintes alappontok és a felmérési alappontok közül elsősorban a műutak mentén lévő magasságát kell elsőrendű magassági részletpontként meghatározni és feltüntetni. Az abszolút magassági adatukat cm élesen meg kell írni. Ha a kö teteje és a talajszint közötti magasságkülönbség 0,15 m-nél nagyobb, akkor a magasságkülönbség értékét dm élesen meg kell határozni, és meg kell írni. Ugyanígy kell eljárni a védődombban vagy halmon lévő pontoknál is.
- /5/ A másodrendű magassági részletpontokat olyan sűrűségben kell feltüntetni, hogy belterületi 1:2000 méretarányú térképekre 4-6 cm-enként, 1:1000 méretarányú térképekre 8-10 cm-ként legalább 1 db, a külterületi és zártkerti 1:2000 méretarányú térképekre legalább szelvényenként 15-20 db kerüljön arányos eloszlásban. Az abszolút magassági adatukat dm élesen kell megírni.

A domb- és hegyvidéki területeken a felső-, negyed- és ötödrendű alappontokat - amennyiben nincsenek magassági illesztőpontnak kijelölve - másodrendű részletpontként kell bemérni és magasságukat a pont száma alatt dm élességgel meg kell írni.
- /6/ A harmadrendű magassági részletpontokat - a jellemző tereppontok /kuppont, nyeregpon, mezőgazdasági művelés alatt álló terepfelszín egyéb pontjai stb./ kivételével - szintvonalas magassági ábrázolás esetén belterületi térképeken általában csak akkor kell feltüntetni, ha az egy térképlapra eső első- és másodrendű magassági részletpontok együttes száma kevesebb 70 db-nál. Külterületen és zártkertben annyi harmadrendű magassági részletpontot kell feltüntetni, hogy az első-, másod- és harmadrendű magassági részletpontok száma térképlaponként együttesen legalább 70 db legyen. A harmadrendű magassági részletpontok abszolút magasságát dm élesen kell megírni a 9.51./7/ szerint.

2.43. A szintvonalas ábrázolás tartalmi előírásai

- /1/ Az 1:1000 /1:500/, 1:2000 méretarányú földmérési alaptérképeken alkalmazandó, alapszintköz egységesen 1 m. Az 1:4000 méretarányú földmérési alaptérképeken - az 1:10 000 méretarányú topográfiai térképekkel egyezően - az alapszintköz értéke síkvidéken 1 m, buckás területeken 1 m, illetve 2 m, domb és hegyvidéken 2,5 m illetve 5 m.
- /2/ Alapszintvonallal ki nem fejezhető domborzati részletidomok /nyereg, pihenő, lejtőátmenet stb./ ábrázolására felező, esetleg negyedelő szintvonalakat kell alkalmazni. Ezeket a szintvonalakat akkor kell alkalmazni, ha az alapszintvonalak, illetve felezőszintvonalak távolsága a térképen mérve meghaladja a 6 cm-t, vagy azoknál az önálló idomoknál, amelyeknél a legnagyobb magasságot vagy mélységet szintvonallal fejezzük ki /pl. kup, lyuk/. A domborzati részletidom kifejezése után, illetve a megfelelő szintvonal-távolság /6 cm/ elérésékor a felező ill. negyedelő szintvonalat el kell hagyni.
- /3/ Domborzati segédvonallal kell lezárni általában a szintvonalas ábrázolásnak a jellel ábrázolandó domborzati elemeinél /pl. töltés, bevágás, feltúrt terület stb./ levő határait. Domborzati segédvonallal kell kifejezni az állóvizeknek a 2.43./4/ pontban részletezett medervizonyait is. Épületek rajzán szintvonal helyett rövid szaggatott vonalat kell alkalmazni, a kirajzolási minta szerint.
- /4/ Állóvizeknél /természetes és mesterséges tavaknál/ a meder magassági /mélységi/ viszonyait az alábbiak szerint kell ábrázolni:
 - a/ ha a medervizonyokra vonatkozó adatok nem szerezhetők be, akkor a medervonalon belül semmiféle magassági /mélységi/ adatot nem kell ábrázolni;
 - b/ ha ismertek /vizügyi szervektől beszerezhetők/ a víz mélységi adatai /pl. Balaton, Velencei tó stb./, akkor medervonalakon belül domborzati segédvonallal kifejezett mélységvonalakat /izobatokat/ kell alkalmazni a relatív mélységadat feltüntetésével;
 - c/ ha ismert a meder domborzata és az alapszint feletti magassága is /pl. mesterséges tó, ahol az elárasztás előtt készült szintvonalas térkép/, akkor a medervonalon belül domborzati segédvonallal kell ábrázolni az eredeti szintvonalrajzot a szintvonalértékek megírásával.
- /5/ Polyóvizek partvonalán belül a meder magassági /mélységi/ viszonyait nem kell ábrázolni.
- /6/ Az ábrázolt árkok mélységi adatait relatív magassági adattal kell megadni. A vonatkozási ponthelyet az árok közepében kell feltüntetni.

2.44. A kótált pontokkal történő magassági ábrázolás tartalmi előírásai

- /1/ Amennyiben kótált pontokkal történik a magasságábrázolás, a 2.42./4/ és /5/ szerint feltüntetendő első- és másodrendű részletpontokon kívül a magassági részletpontokat olyan sűrűségben kell feltüntetni, hogy hektáronként összesen - lehetőleg egyenletes elosztásban - 1:500 méretarányban 8-10 db, 1:1000 méretarányban 5-7 db, 1:2000 méretarányban 2-3 db megírt magassági adat legyen a térképen.
- /2/ Mind a szintvonalas, mind a kótás magassági ábrázolás esetén az egyébként feltüntetendő magassági részletpontokon kívül a közutak és utcák tengelyvonalának jellemző vízszintes és magassági törésein, az utca /vasút/ keresztezésénél, vagy utca betorkollásnál magasságot kell feltüntetni. Egymástól mért legkisebb távolságuk a térképen 2 cm-nél kisebb általában ne legyen. 1:1000 /1:500/ méretarányban a leginkább jellemző tengelypontok keresztszelvényében a lefolyók, árkok és gyalogjárók magasságát is meg kell írni.
- /3/ A relatív magasságot /mélységet/ hosszan elnyúló domborzati elem esetén több helyen is - általában térképi 10-15 cm-enként - meg kell írni. A megírásnál a 2.45./2/-ben előírtakat is figyelembe kell venni. A relatív magassági /mélységi/ adatot előjel nélkül, dm élesen kell megadni.

2.45. Jellel ábrázolandó domborzati elemek

- /1/ Jellel kell ábrázolni mindazokat a természetes vagy mesterséges eredetű domborzati elemeket, amelyek:
 - a természetben jól felismerhetők /azonosíthatók/, de formájuk szintvonalakkal tökéletesen nem fejezhető ki /pl. horpadás stb./;
 - a terepfel szín folyamatosságát meredek oldalátmenettel megszakítják /tereplépcsők, töltések stb./;
 - formájuk és kiterjedésük változó /szakadások, külszíni fejtések stb./;
 - eredetét kívánjuk kifejezni /pl. suvadás stb./.
- /2/ Tereplépcső, terasz, szakadás:
Ezek közül csak azokat kell ábrázolni, amelyek hossza meghaladja a térképi 1 cm-t, egyúttal a maximális relatív magasságkülönbsége eléri a 0,5 m-t. 1 m-nél nagyobb maximális relatív magasságkülönbség esetén a térképi hosszúságuk-

től függetlenül fel kell őket tüntetni. A maximális relatív magasságkülönbség helyét és értékét akkor kell feltüntetni, ha az a szintvonalak eltolódásából nem olvasható ki. A kirajzolási minta szerinti fogazást a végeken el kell fogasztani. A fogak hosszát és közét esztétikai szempontból kell megállapítani. Ha a fogak hosszát nem rajzoljuk ki a rézsű alapjáig, akkor a rézsűalap szélét domborzati segédvonalal kell kirajzolni. A fogazást elnyúló alakzat esetén elégséges szakaszosan feltüntetni. A megszakításoknál mindig hosszú fogat kell rajzolni. Ha a tereplépcső terasz, szakadás felső éle valamely sikrajzi vonallal /földrészlet, vagy művelési ág határ/ esik egybe, vagy ahhoz térképi 0,3 mm-nél közelebb kerül, akkor a megfelelő szakaszon a fogazást a sikrajzi vonalra kell illeszteni.

2.45./3/Horpadás:

Ide tartoznak a füves oldalu természetes horpadások, morotvák stb. A kirajzolási minta szerinti fogazást a meredek partoldal vetületében kell kirajzolni. Ha a horpadásbontó, egymással párhuzamos szintvonal halad, akkor vagy csak a szintvonalakat rajzoljuk ki, vagy a tereplépcső jelét alkalmazzuk.

/4/Metsződés:

Vizmosásként nem ábrázolható élestalpu teknő.

/5/Vizmosás /horhos/:

Térképi szélességüktől függően a kirajzolási minta szerinti három változat egyike szerint kell ábrázolni, attól függően, hogy szélessége térképi 1 mm-nél kisebb, 2 mm-nél nem nagyobb, illetve térképi 2 mm-nél nagyobb. Ha a szemben lévő oldalak fogazásának vége között térképi 4 mm-nél nagyobb térköz van, akkor a vizmosás fenekének domborzatát szintvonalakkal kell ábrázolni.

/6/Viznyelő, karsztlyuk /dolina, töbör/:

A térképi 10 mm²-nél kisebbeket a mélységük feltüntetésével a kirajzolási minta szerint jellel kell ábrázolni. A jel hosszirányban ábrázolható legkisebb mérete térképi 2 mm. A térképi 10 mm²-nél nagyobbakat szintvonalal kell kifejezni.

/7/Suvadás /csuszamlás/:

A lejtők azon szakasza, ahol a felső rétegek a lejtő mentén lecsusztak. Rendszeresen hosszúságban szaggatott szintvonalakkal úgy kell kifejezni, hogy az a formák jellegét visszaadja. Ha a felső részen leszakadt fal van, azt a tereplépcső jelével kell ábrázolni. A suvás területét domborzati segédvonalal kell körülhatárolni.

/8/Omladék:

A homok- és földomladékot, továbbá a kő- és kavicsomladékot a kirajzolási minta szerint, tagoltságuk és körvonalaik alapján kell ábrázolni. Az omladék pontokkal kitöltött területének egyeznie kell az omladék vízszintes vetületével. Ha a felső részén leszakadt fal van, azt a tereplépcső jelével kell ábrázolni. A homokomladék jelével kell kifejezni a futóhomokos, meg nem kötött homokformák /parabolabuckák, szélbarázdák stb./ meredek, mozgásban lévő oldalait is.

/9/Sziklaszakadék, sziklafal:

Ide tartoznak az általános lepusztulás következtében létrejött, meredek, közel függőleges sziklás szakadékok. A sziklafal relatív magasságát helyenként meg kell írni.

/10/Védőtöltés /árvízvédelmi töltés, csatorna töltése, zagytó töltése stb./:

A sikrajzilag nem ábrázolt töltéskoronát egy vonallal kell feltüntetni. A padkás töltéseket - ha méretarányban kifejezhetők - a kirajzolási minta szerint kell ábrázolni. A fogak kirajzolására vonatkozóan a tereplépcsőre előírtakat kell figyelembe venni. A töltés relatív magasságát helyenként meg kell írni. A relatív magasságkülönbség helyét a töltéskorona közepén kell feltüntetni.

/11/Töltés, bevágás uton, közuton, vasuton:

Ezek közül azokat kell ábrázolni, amelyek hossza meghaladja 1:500 méretarányban a térképi 8 cm-t, 1:1000 méretarányban a térképi 4 cm-t, egyéb méretarányban a térképi 2 cm-t, és egyben maximális relatív magasságkülönbségük a természetben a 0,5 m-t eléri. 1 m-nél nagyobb maximális relatív magasságkülönbség esetén a térképi hosszúságuktól függetlenül fel kell azokat tüntetni. A töltés magasságát, illetve a bevágás mélységét az ut, közut illetve vasut tengelyvonalában feltüntetett abszolút magassági adatokkal kell kifejezni. A fogazás kirajzolására vonatkozólag a tereplépcsőre előírtakat kell értelemszerűen alkalmazni.

/12/Magasvezetésű csatorna, függőpatak:

Olyan csatornák, patakok, malomárkok stb. tartoznak ide, amelyeknek fenékvonala az átlagos terepszint felett van. A kirajzolási minta szerint kell feltüntetni. Ha a partvonal és a koronaél között térképi 0,8 mm-nél kisebb távolság van, akkor a fogakat a partvonal sikrajzi vonalára kell telepíteni. A fogazás kirajzolására vonatkozóan a tereplépcsőre előírtakat kell alkalmazni. A töltésnek az átlagos terepszint feletti magasságát a töltés tetején helyenként relatív magassági adat megírásával fel kell tüntetni.

/13/Elmosódott töltésformájú parti lerakódás:

A parton felhalmozott, nem határozott töltésformájú földhányások, partmenti ártéri lerakódások tartoznak ide. Csak akkor ábrázolandók, ha átlagos magasságuk legalább 0,5 m és térképi hosszuk legalább 10 mm. A relatív magassági adatokat helyenként meg kell írni, de a relatív magasságkülönbség helyét nem kell feltüntetni.

- 2.45. /14/ Vizzel nem érintkező szakadó part
Olyan szakadékos part, amellyel a vízszegély középvízállásnál nem érintkezik. A szakadék relatív mélységét a parti sáv és a szakadék lába érintkezési vonalától a szakadék felső peremvonaláig kell számítani, és helyenként meg kell írni. 3.1. 3.11.
- /15/ Külszíni fejtés, anyaggyödör:
Felhagyott fejtési területen lévő egyes lépcsőket - a térképi ábrázolhatóság keretén belül - valóságos kiterjedésüknek megfelelően illetve generalizálva a tereplépcső jelével kell kifejezni. A relatív magassági /mélységi/ adat helyét és értékét legalább egyszer fel kell tüntetni. A nagy kiterjedésű külszíni fejtések területén a jellemzőbb kiemelkedéseket és bemélyedéseket a megfelelő jellel ábrázolni kell. Művelés alatt álló területen a fejtés szélső peremét kell ábrázolni, azon belül magyarázó megírást kell alkalmazni. Az elhordásra váró kitermelt anyaghalmozásokat nem kell ábrázolni. 3.12. 3.13. 3.14. 3.15. 3.2.

3. AZ ÁTNÉZETI TÉRKÉPEK TARTALMA

3.1. Az 1:10 000 méretarányú külterületi átnézet térkép tartalma

3.1.1. Általános szempontok

- /1/ A külterületi átnézet térképnek tartalmaznia kell a község /város, megyei város/ egész területét.
- /2/ Az átnézet térkép domborzatábrázolást nem tartalmaz.
- /3/ A külterületi részen a sikrajzi vonalas tartalomnak a 3.12.-3.14. pontokban felsoroltak figyelembevételével meg kell egyeznie az 1:4000 méretarányu földmérési alaptérkép tartalmával.
- /4/ Az átnézet térképen az 1:4000 méretarányu földmérési alaptérképek keretvonalának sarokpontjait örkeresztként kell ábrázolni. Az örkeresztnek az 1:4000 méretarányu térképek országos szelvéyszámát és községi sorszáma fel kell tüntetni.

3.1.2. Alappontok, határok, földrészletek, alrészletek

- /1/ A vízszintes alappontok közül csak a felső- negyed- és ötödrendű alappontokat, az állandósított részletpontok közül csak a községi határjeleket kell feltüntetni. A magassági alappontokat nem kell ábrázolni.
- /2/ A község határvonalán belül fel kell tüntetni a belterület/ek/, a zártkert/ek/ és a külterületi földrészletek határvonalát.
- /3/ Az egyéni tulajdonban lévő földrészletek közötti határvonalat nem kell feltüntetni.
- /4/ A védett területek és a bányatelek határvonalát nem kell feltüntetni.
- /5/ Az alrészletek közül csak a terepre jellemző nagyobb összefüggőket kell ábrázolni. Az alrészletek betűjelét nem kell feltüntetni.

3.1.3. Épületek, falak

- /1/ Az épületek közül ábrázolni kell a térképi 4 mm^2 -nél nagyobb alapterületűeket. Alapterületükre való tekintet nélkül ábrázolandók a templomok, és kápolnák, a transzformátorházak, az őrházak /utőrház, gátőrház, vasuti őrház, halőrház stb./ menedékházak, erdészlakok és esetenként néhány jellemző és tájékoztatóra alkalmas épület, szükség szerint jelkulcsi ábrázolással.
- /2/ Az oszlopon nyugvó ábrázolandó épületeket és nyitott oldalu épületeket megkülönböztető jellel ellátni nem kell.
- /3/ Az ábrázolandó épületek tartozékait /terasz, rakodó, lépcső, kémény, szállító pálya stb./ és a falsík kisebb kiugrásait nem kell ábrázolni; az épületet nem kell kapcsolójellel ellátni.
- /4/ Műemlék-jegyzékbe felvett történelmi romokat a kirajzolási minta szerinti jellel kell ábrázolni. Az ábrázolásban a torzítás /nagyítás/ megengedett.
- /5/ Falakat, támfalakat nem kell ábrázolni.

3.1.4. Egyéb tereptárgyak

- /1/ Az utakkal, vasutakkal, vizekkel és vezetékekkel kapcsolatban nem kell feltüntetni azokat a tereptárgyakat, amelyekre a kirajzolási mintában az 1:10 000 méretarányú térképi jel nem szerepel.
- /2/ Ha vonalas és egyéb létesítmények elhatárolóvonalai 0,3 mm-nél közelebb kerülnek egymáshoz, torzítást ill. összevonást kell alkalmazni.

3.1.5. Belterületek és zártkertek

- /1/ A belterületen csak a külterületi részen is ábrázolandó alappontokat, az átmenő forgalmu utak, továbbá a közforgalmu vasut, és az átfolyó vizek határvonalát kell feltüntetni.
- /2/ A zártkert határvonalán belül csak a külterületen is ábrázolandó alappontokat és az ut- és folyóvíz hálózatot kell feltüntetni.

3.2. A nagyobb méretarányban térképezett külterületek és zártkertek ábrázolása az 1:4000 méretarányu földmérési alaptérképen

- /1/ Mindazon esetekben, amikor a külterületi /zártkerti/ földmérési alaptérkép 1:4000-nél nagyobb méretarányban készül, ennek sikrajzát az 1:4000 méretarányu földmérési alaptérképen fel kell tüntetni.

- 3.2. /2/ Az ábrázolás a nagyobb méretarányú térkép kicsinyítésével /fényképi stb./ ma az 1:4000-es földmérési alaptérképen való kirajzolással történik. Amennyiben papíryanagon lévő 1:4000 méretarányú földmérési alaptérképről transzparens másolat készül, a nagyobb méretarányban térképezett területek átnézeti térképe csak a transzparens másolaton kell elkészíteni. 1. A k /1/
- /3/ Ábrázolni kell az összes állandósított vízszintes és magassági alappontot. A vízszintes alappontokat koordinátáik alapján /lehetőleg az egész lapra egyidőre/ kell felszerkesztteni. Ipartelepeken, üzemeken belül csak az állami alaphálózat pontjait kell ábrázolni. /2/
- /4/ Zártkertekben az alrészletet képező művelési ágak közül csak azokat az össze függő nagyobb művelési ágakat kell ábrázolni, amelyek együttes területe elér a külterületen előírt legkisebb területi szabványt. /3/
- /5/ Sűrű földrészletek esetén a helyrajzszámot rövidítve is fel lehet tüntetni, az egyértelműséget azonban biztosítani kell. Az alrészletek betűjelét feltüntetni nem kell.
- /6/ A térképi tartalomnak a térképen mért legfeljebb 0,3 mm-es ki- vagy beugrása el kell hagyni. Ha ilyen elemek ismétlődnek, összevonást kell alkalmazni. Amennyiben az épület határa 0,3 mm-nél közelebb van a birtokhatárhoz a közös szávon csak a birtokhatár vonalát kell kirajzolni.
- /7/ A domborzat az 1:10 000-es földmérési topográfiai térképről nagyítással veendő át.
- 3.3. A belterület ábrázolása az 1:4000 méretarányú földmérési alaptérképen
- /1/ Az 1:4000 méretarányú földmérési alaptérképen az 1:1000 /1:500/ vagy 1:2000 méretarányban térképezett belterületeket is ábrázolni kell.
- /2/ A belterület ábrázolására a 3.2. fejezet előírásai értelemszerűen érvényesek azzal az eltéréssel, hogy a felmérési alappontokat nem kell ábrázolni. Ezeket kívül figyelembe kell venni még a következőket.
- /3/ A kerítések közül csak azokat kell ábrázolni, amelyek hossza az 1:4000 méretarányú térképen eléri a 10 mm-t. A megszakításokat csak akkor kell feltüntetni, ha a hosszuk eléri a 2 mm-t. /4/
- /4/ Csak azt a támfalat kell ábrázolni, amelynek hossza a térképen eléri a 4 mm-t.
- /5/ Az épületek és építmények feltüntetésénél az alábbiakra kell figyelemmel lenni:
- Egy földrészleten belül folyamatosan egybeépített különböző rendeltetésű vagy szintszámú épületek elválasztó vonalát nem kell feltüntetni.
- Az épületek szintszámát nem kell feltüntetni.
- Ha a házszám az épület rajzában vagy a földrészleten belül nem fér el, akkor a földrészlet homlokvonalára elé az utca, tér területére kell írni.
- A terepszintre levetített külső falsíkok közül csak az oszlopokon állókat kell feltüntetni.
- Rakodót akkor kell feltüntetni, ha a térképen mért szélessége legalább 0,6 m.
- Lépcsőt akkor kell ábrázolni, ha hossza a pihenőkkel együtt legalább 4 mm és szélessége 1 mm.
- Nem kell ábrázolni a teraszt, alagsorok, pincék fényaknáját, a 2.23./20/-ből leírt lefedett területeket, a tartóoszlopokat és pilléreket, továbbá az átvezetői térképen mért 1 mm²-nél kisebb, magában álló gazdasági épületeket, valamint túlszűfolt helyen egyéb jelentéktelen gazdasági épületet.
- Az épületek közül csak a jelentősebbek rendeltetését kell megírni. /5/
- /6/ A közutakon, utakon, utcákban és köztereken nem kell feltüntetni a járműforgalmi sávot ill. a burkolatszélt, a terelő- és járdaszíveteket, a járdaburkolatot a szegélyárkokat és az átereszeket. /6/
- /7/ Kutakat ábrázolni nem kell. /7/
- /8/ A 2 m-nél keskenyebb patakokat a térképen 0,4 mm szélességgel kell kirajzolni. /8/
- /9/ A közművezetékek közül csak a belterületi határvonalon áthaladó távvezetékeket kell ábrázolni. A belterületbe belépő, de onnan tovább nem haladó távvezetékek a belterületi első fogadóállomásig /transzformátor, szivattyúház, elosztóállomás stb./ kell kirajzolni. /9/
- /10/ A földalatti vezetékek külszíni műtárgyai közül nem kell ábrázolni az aknákat, jelzőtáblákat, szaglócsöveket. /10/
- /11/ Nem kell feltüntetni a kapcsolójeleket /kivéve az értelemszavaró eseteket/, és a művelés alól kivett területek közül az udvar megnevezését, továbbá az 1500 m²-nél kisebb építési telken a művelési ágak határvonalát és jelét.

4. A KÖZSÉG, A BELTERÜLET ÉS A ZÁRTKERT ELHATÁROLÁSA

4.1. A község határ új felmérés és térképfelújítás előtti bizottsági egyeztetése

- 1/ Község határként kell kezelni a község, nagyközség, város, megyei város és főváros, valamint a megyei városi kerület és fővárosi kerület /továbbiakban: község/ igazgatási területének /a továbbiakban: igazgatási egység/ azon elhatároló vonalát, amelyet az illetékes államhatalmi szerv meghatározott, illetve a vonatkozó régi határleirási jegyzőkönyv határvonalként leírt.
- 2/ Felmérés előtt a 12/1969./III.11./Korm.sz. rendelet végrehajtásáról szóló 6/1969./III.11./MÉM sz. rendelet 6.§-a /2/ bekezdésének megfelelően az igazgatási egység természetben talált határvonalát bizottságilag egyeztetni kell a határvonalat megállapító határozattal, illetve régi határleirási jegyzőkönyvvel és az érvényben lévő nyilvántartási térképpel. Térképfelújítás /vegyes eljárás/ esetén a bizottsági egyeztetést akkor kell elvégezni, ha az említett jogszabály szerinti elhatárolási eljárás az előző felmérés alkalmával nem történt meg.
- 3/ A határvonal egyeztetését végző bizottság tagjai:
 - a felmérendő község községi szakigazgatási szervének, illetőleg a városi, fővárosi kerületi tanács végrehajtó bizottsága éllelmiszer- és fagazdasági feladatot ellátó szakigazgatási szervének kiküldöttjei;
 - határszakaszonként a szomszédos község szakigazgatási szerve által kiküldött személy;
 - továbbá - ha mezőgazdasági vagy erdőgazdasági nagyüzemek területén, vagy azok határán halad a község határvonal - az érdekelt mező- vagy erdőgazdasági nagyüzemek képviselői; a bizottság vezetője a felmérendő község szerint illetékes földhivatal kiküldötte. Ha a községi határszakasz egyúttal járási határ is, akkor a bizottsági tárgyalásra a szomszédos járási földhivatal képviselőjét is meg kell hívni. A bizottsági bejárásra célszerű meghívni a határvonalal érintkező vonalas létesítményt kezelő szerv, valamint a felmérő szerv képviselőjét is.
- 4/ A bizottság tagjainak kiküldésére - az egyeztetés időpontjának vagy időpontjainak megjelölésével - legalább tíz nappal korábban az illetékes földhivatalnak írásban fel kell szólítani az előző pontban felsorolt hatóságokat, üzemeket stb. Ha a bizottsági egyeztetés során előreláthatólag államigazgatási területátcsatolási eljárást kell kezdeményezni, a bizottsági egyeztetést lehetőleg a felmérés előtt mintegy 90 nappal kell megkezdeni.
- 5/ A határvonal bizottsági egyeztetését lehetőleg folyamatosan kell végezni, a bizottság egyes tagjainak részvétele azonban az érdekeltségtől függően időszakos is lehet.
- 6/ A bizottság egyes tagjainak a felszólítás ellenére történő indokolatlan távollmaradása a bizottság munkáját nem akadályozhatja.
- 7/ A bizottságnak az eljárás során - előzetes földhivatali előkészítés alapján - egyeztetnie kell az államhatalmi szerv vonatkozó határozatát a régi határleirási jegyzőkönyvvel és a nyilvántartási térképpel, majd a terepen részletesen ellenőriznie kell, hogy a természetbeni határvonal egyezik-e a határozattal és a földmérési munkarészekben feltüntetett állapottal.
- 8/ Ahol az egyeztetés eredményeként eltérés mutatkozik, a bizottságnak először el kell döntenie, hogy az eredeti határozatnak, régi határleirási jegyzőkönyvnek megfelelően visszaállítja-e az eredeti határvonalat, vagy az eredeti határvonal módosítását tartja indokoltnak. A határvonal kitűzés útján történő visszaállításával a felmérést végző szervet is meg lehet bízni.
- 9/ A határvonal módosítása lehet
 - a/ műszakilag indokolt határváltozás, vagy
 - b/ területátcsatolás.
- 10/ A határvonal helyzetének megváltoztatása műszakilag indokolt, ha a régi határleirási jegyzőkönyv, vagy a vonatkozó határozat szerint a határvonal
 - a/ természetes terepalakulat /folyó, patak, vízműosás stb./ középvonala és ez a természetes terepalakulat természeti folyamat miatt megváltozott;
 - b/ természetes terepalakulat vagy mesterséges létesítmény /folyó, patak, csatorna, árok, út stb./ középvonalán vagy szélén haladt és a terepalakulat vagy létesítmény vonalvezetését mesterséges beavatkozással megváltoztatták;
 - c/ kisajátított földrészlet határvonala és ezt újabb kisajátítással módosították;
 - d/ időközben megszűnt vagy megváltozott földrészlet határvonalán halad, illetve azonos tulajdonban levő üzem, állami gazdaság, termelőszövetkezet, valamint erdő, vagy legelő területét szeli át;

- 4.1. e/ általában, ha a határvonal sok töréspontu, de a természetbeni állapot már nem teszi szükségessé a sok töréspont visszaállítását.
- /11/ Területátcsatolás esetén az új határvonal lehetőség szerint
- a/ utak, csatornák, vagy vasutvonalak valamelyik szélén, folyók, tavak, patakok eszmei középvonalában haladjon;
 - b/ minél kevesebb töréspontot tartalmazzon;
 - c/ ne szeljen át földrészleteket, hanem azok teljes területét csatolja át az egyik, vagy a másik községhez, kivéve az utakat, csatornákat, vasutakat;
 - d/ ne ossza szét az igazgatási egység területét úgy, hogy attól különálló területrész keletkezzék.
- Ezeket az elveket a községhatár bizottsági egyeztetése során is érvényesíteni kell.
- /12/ Területátcsatolás esetén államigazgatási eljárást kell kezdeményezni; műszakilag indokolt határváltozásnál a bizottság dönti el, hogy szükséges-e államigazgatási területátcsatolási eljárás kezdeményezése.
- /13/ A határrészletek alkotó utak, csatornák vagy vasutvonalak határrészlet jellegét általában meg kell szüntetni. Ez esetben a határrészletet, tengelyére merőlegesen, közelítően két egyenlő területű részre kell osztani. A régi határrészlet egyik fele teljes egészében az egyik, a másik fele a másik igazgatási egységhez csatolandó, az egyeztetést végző bizottság döntésének megfelelően. A döntésbe be kell vonni a határrészletet kezelő szervet /szerveket/ is. Az ilyen határváltozást is műszakilag indokolt módosításnak kell tekinteni.
- /14/ Mindkét oldalán beépített út közepén lévő községhatárt, valamint megyei városi és fővárosi kerület utca közepén húzódó határát a bizottságnak csak egyeztetni kell. A töréspontokat elméleti pontként kell leírni, és nem kell a helyszínen megjelölni. /Ha a határvonal töréspontjai EOY koordinátákkal adóttak, akkor azokat változtatás nélkül el kell fogadni. Ha nem adóttak, akkor a felmérést úgy kell végezni, hogy az elméleti határpontok koordinátái a leírásnak megfelelően számíthatók legyenek/.
- /15/ A bizottságnak meg kell állapítania és a bejárás során ideiglenesen /fakaróval/ meg kell jelölnie a határvonal valamennyi jellemző töréspontját /kivéve az elméleti pontokat/.
- /16/ Az ideiglenes határjellel /fakaró stb./ megjelölt töréspontokon kívül hosszú egyenes szakaszon a kövel állandósítandó pontokat /mintegy 400 m-enként/, vagy ahol a határvonal utat, vasutat, árkot, csatornát, vízfolyást /folyót, patakot/, illetve tópartot metsz, a létesítmény mindkét oldalán lévő metszéspontot fakaróval meg kell jelölni. A határvonal azon szakaszán, ahol a töréspontok sűrűn /20 m-en belül/ következnek egymás után, a nem jellemző töréspontokat nem kell megjelölni. Ezeket, valamint a meg nem közelíthető töréspontok /vízfelület, mocsaras hely, szakadék stb./ helyét a határleírásban kell rögzíteni /leírni, mérettel megadni, vagy a régi térképről való átvételt kell előírni/.
- /17/ Ha a határvonal véglegesen kisajátított földrészlet elhatároló vonalával azonos, a 4.2./11/ és /12/ szerint kell értelemszerűen eljárni.
- /18/ Az ideiglenesen megjelölt határjeleket állandósítani kell, kivéve azokat, amelyek fennmaradása nem látszik biztosítottnak.
- /19/ Ha a község határvonalának egy része államhatárral esik egybe, az államhatárral érintett határszakaszon bizottsági eljárást nem szabad végezni.
- /20/ Az egyeztetés befejezése után, illetve határszakaszonként új határleírást kell készíteni az FSz. 4. melléklete alapján. A bizottság eljárásáról jegyzőkönyv /FSz.10. melléklet/ és határvázlat /FSz.2. melléklet/ készítendő, melyből ki kell tűnnie annak, hogy mely szakaszon egyezik a határvonal a régi határvonalal, mely szakaszon kell a régi határvonalat visszaállítani, mely szakaszon történt határvonalváltás; annak, hogy mely töréspontokat kell állandósítani, végül annak, hogy mely szerv gyakorol felügyeletet a határjelek épsége fölött /helyi tanácsok, mezőgazdasági nagyüzemek stb./.
- /21/ Valamennyi hármas /négyes/ határpontot a határleírásban és a határvázlaton a szomszédos községek nevének kezdőbetűjével kell megjelölni. A kezdőbetűk az őramutató járása szerinti sorrendben úgy irandók, hogy a második helyre a felméréndő község betűjele kerüljön. Ha a kezdőbetűk azonosak, használni kell a következő eltérő betűt is.
- /22/ A községi határvonal állandósításra kijelölt töréspontjait szakaszonként egytől kezdve kell számozni úgy, hogy a szakasz hármas /négyes/ határpontja után következő első pont az 1-es. A számozás iránya az őramutató járásával egyező legyen. A határpontok számozását egyszer kell elvégezni. Ha a szomszédos községben a határpontok számozása már megtörtént, a határpontok sorszámát és betűjelét át kell venni. A korábbi években ujonnan felmért csatlakozó község határvonalát a tényleges állapottal a földhivatalnak egyeztetnie kell. Amenny-

4.1. nyiben az egyeztetés során a határszakaszt változatlanak találta, azt változtatás nélkül kell elfogadni.

/23/ Területátcsatolás, esetleges műszakilag indokolt határváltozás esetén is /amennyiben a határváltozás jelentős területváltozással jár és a bizottság így döntött/ a bizottság javaslatot tesz részletes indokolással az illetékes községi szakigazgatási szervnek a területátcsatolási eljárásra. A területátcsatolási eljárást a 11/1971/III.31/ Korm.sz. rendelet alapján kiadott 4/1973/TK 29/ MTTH sz. utasítás szabályozza. Ha az államigazgatási határozat a felterjesztett javaslatot nem hagyja jóvá, vagy attól eltérő, az érintett határszakaszon a bizottsági egyeztetést a határozatnak megfelelően újra el kell végezni, és a 4.1/20/-ban előírt munkarészeket - ugyancsak a határozatnak megfelelően - módosítani kell.

/24/ Az eljárási jegyzőkönyvet és határvázlatot a bizottság vezetőjének és a bizottságban működött összes kiküldött tagnak alá kell írnia. A jegyzőkönyv és a határvázlat egy-egy példányát meg kell küldeni a bizottságban képviselt szerveknek.

/25/ Ha a bizottsági munka során véleményeltérés alakulna ki, a bizottság vezetőjének még a helyszíni bejárás során törekednie kell a véleményeltérések kiküszöbölésére. Ha erre nincs lehetőség, a véleményeltérésről külön jegyzőkönyvet kell felvenni és a területátcsatolási eljáráshoz szükséges többi felterjesztendő munkarészhez kell csatolni. A bizottsági munka során készült minden okirat egy példányát legkésőbb a felmérés megkezdéséig a felmérést végző szervnek át kell adni, amelynek azt a felmérési törzskönyvhöz /FSz.1. melléklet/ kell csatolnia.

/26/ Az állandósításra kijelölt és határjelszámmal ellátott határpontokat a felmérést végző szervnek - ahol hatósági határozat szükséges, annak kézhezvétele után - állandósítani kell. Az állandósítást 15x15x60 cm méretű, háromszög vagy négyszög keresztmetszetű, keresztjellel ellátott, fagyálló termés-, illetve vasbetonkövel kell végezni. Amennyiben a határpont egyben vízszintes alappont is, helyreállítás esetén rendűségének megfelelően kell állandósítani. Építményeken levő és belterület határpontokkal azonos község határpontokat a földrésztelhatárolásban szokásos egyéb módon /csap stb./ is meg lehet jelölni. A hármashatárpontok állandósítását is ezen pontban foglaltak szerint kell végezni. Amennyiben a hármashatárpont fennmaradása másként nem látszik biztosítottnak, az állandósítást 0,5-1 m magas, 1 m sugarú határdombba helyezett kövel kell végrehajtani.

/27/ Az eredeti helyen maradt, előírt vagy eltérő nagyságu kövel állandósított határpontokat nem kell új kövel kicserélni. Az elmozdult követ helyre kell állítani.

/28/ Az állandósítás és karbantartás megtörténtét a felmérő szervnek átadott határleírás példányára rá kell vezetni.

/29/ A határvonalváltozásokkal kapcsolatos területkimutatást és területszámítást az FSz.6. és 8. mellékletei szerint kell elkészíteni.

4.2. Belterületi határvonal új felmérés és térképfelújítás előtti bizottsági egyeztetése

/1/ Belterületi határvonalaként kell kezelni annak a területnek elhatároló vonalát, amelyet az illetékes szerv belterületként kijelölt.

/2/ A 6/1969 Mém sz. rendelet 7.§-a előírásainak megfelelően új felmérés esetén a belterületi határvonalról szóló határozatot a természetbeni állapottal bizottságilag egyeztetni kell. Térképfelújítás /vegyes eljárás/ esetén a bizottsági egyeztetést akkor kell elvégezni, ha az említett jogszabály szerinti elhatárolási eljárás az előző felmérés alkalmával nem történt meg.

/3/ A községi belterületi határvonalat egyeztető bizottság vezetője az illetékes földhivatal kiküldöttje; tagjai:

- a községi szakigazgatási szerv képviselője;
- a járási hivatal kiküldöttje;
- ha a belterületi határvonal egy része a községi igazgatási határvonallal esik egybe, a szomszédos község szakigazgatási szervének kiküldöttje;
- ha a szomszédos község belterületének határvonala is érintve van, a szomszédos község szakigazgatási szervének kiküldöttje;
- ha a belterületi határvonal egy része járási határ is, a szomszédos járási földhivatal kiküldöttje.

A bizottsági eljárásra célszerű meghívni a határvonallal érintkező vonalas létesítményt kezelő szerv, valamint a felmérést végző szerv képviselőjét is.

/4/ Városok/megyei városi és fővárosi kerületek/ belterületi határvonalának egyeztetése esetén a községi szakigazgatási szerv képviselője helyett a városi /kerületi/ tanács építési és közlekedési osztályának képviselője, a járási hivatal kiküldöttje helyett a megyei tanács építészeti osztályának /a megyei városi tanács építészeti osztályának, illetve a fővárosi tanács városrendezési és építészeti főosztályának/ kiküldöttje értendő.

/5/ Az egyeztetés megkezdésének időpontját úgy kell megállapítani, hogy az egyeztetési eljárás a felmérés megkezdése előtt befejeződjék és az esetleges módosítások jogerőre emelkedhessenek.

- 4.2. /6/ A bizottság tagjainak kiküldésével, a bizottsági egyeztetésen való részvételével és feladatával kapcsolatban értelemszerűen a 4.1./4/-/7/ bekezdések az irányadók.
- /7/ Amennyiben az egyeztetés és a helyszíni bejárás alapján a határvonal a terepen egyértelműen nem azonosítható, vagy az egyeztetés eredményeként a terepen eltérés mutatkozik az eredeti határozathoz stb. képest, a bizottságnak döntenie kell az eredeti határvonal visszaállításáról vagy módosításáról. A határvonal visszaállításával a felmérést végző szervet is meg lehet bízni a felmérés keretében.
- /8/ A bizottságnak meg kell állapítania és ideiglenesen /fakaró stb./ meg kell jelölnie a határvonal töréspontokat, és ezek közül ki kell jelölnie azokat, amelyeket a felmérés során a felmérő szervnek állandósítania kell.
- /9/ A belterületi határvonal haladhat természetbeni tereptárgyak /utak, utcák, vasutak, csatornák, árkok, folyók, patakok/ mentén, de lehet, hogy a természetben található, vagy csak számszerű adatokkal jellemzett pontok összekötő vonalában halad. A határvonal kijelölésénél arra kell törekedni, hogy az meglevő földrészlethatáron haladjon, kinyúló vagy beékelődő közterület-nyulványokat ne tartalmazzon, csak egyik oldalán beépített utcák, továbbá a belterülethez csatlakozó beépített telkek ne maradjanak külterületen. Ha a kialakított belterülethatáron műszakilag indokolható kisebb kiigazításokra van szükség, ezt a felmérő szerv közölje a földhivatallal és a földhivatal utasításának megfelelően járjon el.
- /10/ A belterület határvonalának általában minden töréspontját, továbbá, ahol a határvonal utat, vasutat, csatornát, vagy folyót /általában vonalas létesítmény/ metsz, a létesítmény mindkét oldalán lévő metszéspontot ideiglenesen fakaróval vagy egyéb módon /pl. festés/ kell megjelölni. A töréspontok között levő hosszabb egyenes határszakaszon mintegy 200 méterenként kell megjelölni a határvonalat. A határvonalnak azon a szakaszán, ahol a töréspontok sűrűn egymás után következnek /pl. ivben levő ut, folyó széle stb./, valamennyi töréspontot ideiglenesen sem kell megjelölni. A meg nem jelölt pontokat elméleti határpontoknak kell tekinteni. A határvonal vízenyős, süppedékes, megközelíthetetlen vagy művelés alatt álló helyen levő pontjait nem kell megjelölni, a pontok helyét azonban a természetben található tárgyakhoz viszonyítva méretekkel kell megadni, vagy a régi térképről való átvételt kell előírni.
- /11/ Ha a belterület határvonala véglegesen kisajátított földrészlet elhatároló vonalával azonos, a bizottságnak a helyszíni egyeztetés során meg kell győződnie arról, hogy nem alakult-e ki a kisajátítástól lényegesen eltérő használat. Ha állandó jellegű eltérő használat alakult ki, az érdekelt felek jelenlétében a kisajátítási határvonaltól eltérő belterületi határvonalat is meg lehet állapítani. Ez esetben a továbbiakban a 4.2./7/-/9/ szerint kell eljárni. Az érintett szerveket a kisajátítási határvonalnak - a tényleges határvonallal összhangban levő - módosítására külön jegyzőkönyvben fel kell szólítani.
- /12/ Amennyiben a kisajátítási határvonalat kell belterületi határvonalnak tekinteni, a földmérő szervnek - legkésőbb a terepmunka során - a belterületi határvonalon levő kisajátítási köveket részletesen helyszínelnie és egyeztetnie kell; a szórványosan elpusztult pontokat elméleti határpontoknak kell tekinteni. Ha a kisajátítási kövek nagymértékben pusztultak el, azokat a 4.2./8/ és /10/ szerint kell pótolni.
- /13/ Ha a belterület elhatároló vonalának egy része községi igazgatási határvonal része és bizottsági egyeztetése, az illetékes hatóság határozata, a töréspontok állandósítása már megtörtént és módosítás nem szükséges, a belterületi határvonalnak ezt a szakaszát bizottságilag egyeztetni nem kell.
- /14/ Ha a belterületi határvonal egy része államhatárral esik egybe, a 4.1./19/ szerint kell eljárni.
- /15/ A bizottságnak az egyeztetés befejezése után eljárási jegyzőkönyvet kell készítenie. Ebben fel kell tüntetni, hogy a határvonal mely szakasza egyezik a belterületi határvonalat megállapító határozattal, illetve attól hol és mi-ben tér el. Fel kell tüntetni továbbá, hogy eltérés esetén mi a bizottság állásfoglalása vagy javaslata. A jegyzőkönyvhöz 1:5000 vagy 1:10 000 méretarányban készített belterületi határvázlatot kell mellékelni. Ennek a szelvényhálózaton kívül vázaltszerűen tartalmaznia kell a belterület jellemző sikrajzát, a belterület határvonalát az állandósított és az állandósítandó határpontokat számozással együtt /FSz. 3. melléklet/.
- /16/ A belterület állandósításra kijelölt határpontjait a térképen sorszámozni nem kell. Térképi kirajzolásuk, amennyiben felmérési alappontok, a kirajzolás minták szerint, más esetben az egyéb bemért kő jelével történik.
- /17/ Községhatárhoz való csatlakozásnál [4.2./13/] a csatlakozó szakaszt a község-határvonal határleírásának megfelelően kell figyelembe venni.
- /18/ Ha a külterület új felmérése már korábban megtörtént, a belterület határvo-

- 4.2. nálát a 8.1./6/ figyelembevételével lehet átvenni. Ha egyes határvonalszakaszon új határvonal kitűzés szükséges, a 4.2. fejezet megfelelő előírásait kell értelemszerűen alkalmazni.

- /19/ Az eljárási jegyzőkönyv /FSz.10.melléklet/ és határvázlat aláírása és átadása tekintetében a 4.1./24/ szerint kell eljárni. Ha a bizottsági tagok között véleményeltérés állna fenn, a 4.1./25/ szerint kell eljárni azzal a különbséggel, hogy a véleményeltérési jegyzőkönyvet a többi felterjesztendő munkarészszel együtt a helyi tanács végrehajtó bizottsága elé kell terjeszteni.
- /20/ Az ideiglenesen megjelölt határpontokat a felmérést végző szervnek - ahol hatósági határozat szükséges, annak kézhezvétele után - állandósítani kell. Korábban elvégzett állandósítás esetén a felmérést végző szervnek a határjelek karbantartását el kell végeznie; az állandósítás és karbantartás megtörténtét a felmérő szervnek átadott belterületi határvázlat példányára rá kell vezetnie.
- /21/ Belterületi határpontok végleges megjelölésére 15x15x60 cm méretű, felső lapján keresztvesséssel ellátott, három- vagy négyszög keresztmetszetű, fagyálló termék-, illetve vasbetonkövet kell használni. Ha a belterületi határvonal egyes szakaszait vagy pontjait korábban más méretű kővel állandósították, azokat meg kell hagyni. Ha a kijelölt határpont valamely állandó jellegű épületnek vagy építménynek pontja, a határpontot festéssel kell megjelölni.
- /22/ Ha a kijelölendő határpont utba, árokba vagy vízmederbe esik, a határvonal jellemző töréspontjainál a nyomvonalas létesítmények lehetőleg mindkét oldalára külpontos határjelet /páros határjelet/ kell elhelyezni, és ezek között méretekkel kell megadni a határpont helyét. Ha a határjel csak az egyik oldalon helyezhető el, a határpont helyét szintén méretekkel kell megadni.
- /23/ A bizottsági munka során készült okiratok egy-egy példányának a felmérési törzskönyvhöz /FSz. 1.melléklet/ történő csatolása tekintetében a 4.1./25/ szerint kell eljárni.

4.3. Zártkerti határvonal új felmérés és térképfelújítás előtti bizottsági egyeztetése

- /1/ Zártkerti határvonalként kell kezelni annak a területnek elhatároló vonalát, amelyet földrendezési vagy zártkertrendezési határozattal a község külterületén zártkertnek jelöltek ki.
- /2/ A 6/1969./III.11./ MÉM sz. rendelet 8.§. előírásainak megfelelően a zártkert létesítésére vonatkozó határozatokat a természetbeni állapottal bizottságilag egyeztetni kell. A bizottság vezetője a földhivatal kiküldöttje, tagjai az érdekelt községi szakigazgatási szerv kiküldöttjei és az érintett nagyüzemek megbízottjai. A bizottsági egyeztetésre célszerű meghívni a zártkert határvonalával érintkező vonalas létesítményt kezelő szerv, valamint a felmérést végző szerv képviselőjét is. Amennyiben a községben zártkertrendezést hajtottak végre, a zártkertrendezési határozat a bizottsági eljárást helyettesíti. A határvonal főbb töréspontjait állandósítani kell, a bizottsági eljárás hiányában is.
- /3/ A zártkert határvonal bizottsági egyeztetésének részletes előírásai a 4.2. fejezet megfelelő pontjaival értelemszerűen megegyeznek.

5. FELMÉRÉSI TÖMBÖK KIALAKÍTÁSA

5.1. Általános szempontok

- /1/ Az automatizált feldolgozás és adattárolás érdekében az igazgatási egység területén felmérési tömböket lehet kialakítani. Ezek nem szükségképpen azonosak a korábbi értelmezés szerinti tömbbel, amely a földrészleteknek közterület által határolt legkisebb csoportja.
- /2/ A felmérésnél alkalmazott technológia és a terület nagysága alapján a felmérést végző szerv dönti el, hogy a feldolgozás megkönnyítése, áttekinthetősége érdekében alakít-e ki tömböket vagy sem.
- /3/ Felmérési tömb határa csak földrészlethatár lehet.

5.2. A tömbkialakítás szempontjai

- /1/ Lehetőleg közterülettel legyenek elhatároltak.
- /2/ 3000-nél több részletpontot /földrészlethatár-, alrészlethatár-, épülettöréspontot stb./ ne tartalmazzanak.
- /3/ Belterületen, zártkertben és külterületen is mintegy 30-60 földrészletheből álljanak.
- /4/ A főbb vonalas létesítmények a célszerű tömbkialakítás érdekében több földrészletet is alkothatnak, azonban lehetőleg minél kevesebb tömbbe kerüljenek.
- /5/ A belterületen azonos, vagy hasonló beépítettségű, a külterületen azonos, vagy hasonló hasznosítású területek kerüljenek egy tömbbe. Külterületen a tömbhatár lehetőleg egyezzen meg a nagyüzemek határával.
- /6/ A tömb mint területszámítási egység is felhasználható legyen.

5.3. A tömbalakítás végrehajtása

- /1/ A tömbök megtervezéséhez régebbi térképeket és légifényképeket célszerű felhasználni.
- /2/ A tömböket a belterületen 1-től 599-ig, a zártkertben 600-tól 799-ig, külterületen 800-tól 999-ig igénybevehető számokkal folyamatosan meg kell számozni.
- /3/ A kialakított felmérési tömbökről vázlatot kell készíteni, mely tartalmazza a szelvényhálózatot, a tömbök határvonalát és sorsszámát, továbbá a FSz.15. melléklet szerinti egyéb tartalmat.

6. FÖLDRÉSZLETEK KIALAKÍTÁSA ÉS ELHATÁROLÁSA, ALRÉSZLETEK KIALAKÍTÁSA

6.1. A földrészletek kialakításának elvei

- 1/ A 27/1972.R.2.§ 1/ pontja szerint:
"Földrészletnek kell tekinteni:
a/ a föld felszínének természetben összefüggő - állandó tereptárgyak /ut, csatorna stb./, igazgatási, belterületi, vagy zártkerti határ által meg nem szakított - területét, amelynek minden részére azonosak a tulajdoni, a kezelési, vagy a termelőszövetkezeti földhasználati viszonyok,
b/ a kialakított építési telkeket a tulajdoni, kezelési és termelőszövetkezeti földhasználati viszonyoktól függetlenül,
c/ az utak, terek, vasutak, csatornák elágazással és kereszteződéssel, valamint igazgatási vagy belterületi, továbbá - az országos közut, vasút vagy hajózható csatorna kivételével - zártkerti határ által meg nem szakított részeit, amelyek kezelő szerve, illetőleg termelőszövetkezeti földhasználója azonos".
A földrészletek kialakítása során az idézett jogszabályi előírás alkalmazásánál a 6.1/2/-/21/ bekezdésekben leírtakat is figyelembe kell venni.
- 2/ A községi és a belterületi határon áthaladó valamennyi vonalas létesítményt /vasut, ut, folyó, csatorna stb./ községi, illetve a belterületi határvonalánál le kell zárni és a földrészletet ennek megfelelően kell kialakítani.
- 3/ Ha a zártkertet vasut, országos közut, folyó vagy hajózható csatorna megszakítja, az ezek által megosztott zártkert egyes részeit önálló zártkerti egységként kell kezelni. Egyéb vonalas létesítmény területét a zártkert határvonalával le kell zárni.
- 4/ Mező- és erdőgazdasági művelés alatt álló nagyüzemi területet nem kell az utak által elválasztott, külön-külön földrészletnek tekinteni, ha az elválasztó utak nem tartoznak a 6.1./12/ pont hatálya alá és ugyanannak a szervnek a kezelésében vannak, mint a mezőgazdasági illetve erdőgazdasági művelés alatt álló terület. A mezőgazdasági üzemi területén levő major területét, az erdészeti üzemi központok területét, valamint az üzemi lakótelep területét külön-külön földrészletnek kell tekinteni. Nagyüzemi területen belül külön földrészletként kell kezelni az állandó jellegű kerítéssel körülvett, nagyüzemi szőlő és gyümölcsös területeket. Ha a fentiek szerint kialakított földrészlet három térképszelvényen túl terjedne, akkor azt az ut, nyiladék vagy egyéb tereptárgy mentén le kell zárni.
- 5/ Egy földrészletként kell kezelni azt az összefüggő, de régi helyrajziszámozási rendszer szerint különböző művelési ágak miatt külön-külön helyrajziszámmal ellátott területet is, ahol a tulajdoni viszonyok azonosak.
- 6/ Egymás mellett fekvő, azonos jogállású belterületi földrészleteket /házhelyeket/, a 6.1./5/ pontban foglaltak kivételével csak az építészeti hatóság jóváhagyásával lehet összevonni.
- 7/ Ha egy összefüggő területrészen belül az épületeket más-más állami szerv kezeli és használja, akkor az ilyen területet kezelőként csak akkor szabad külön földrészletként kezelni, ha a kezelés határa megállapítható és a kialakított földrészletek külön-külön is építési telkeknek tekinthetők. Ha a kezelés határa a természetben nem állapítható meg /pl. az udvart közösen használják és az épületet szintenként más-más kezeli/, akkor azt egy földrészletnek kell tekinteni.
- 8/ Telekosztás nélküli tömbtelket a rajta levő többszintes lakóépületekkel egyetlen földrészletnek kell tekinteni, ha a tulajdonos az egész tömbtelekre nézve azonos /Magyar Állam/ és a kezelő egyetlen /általában állami/ szerv. Külön földrészletnek kell tekinteni azonban
a/ a más szerv kezelésében levő területet /pl. iskola, óvoda, egészségház, stb./;
b/ a más tulajdonában levő területet /pl. szövetkezeti ház által elfoglalt terület, magánszemély tulajdonában levő terület stb./ még akkor is, ha ezeknek a földrészleteknek nincs a tömbtelek külső határával közös határvonaluk /uszótelek/.
- 9/ Kisajátított területen levő vonalas létesítmények egymáshoz való csatlakozásánál egyszintű kereszteződés esetén a kisajátításnak megfelelően kell a földrészleteket kialakítani.
- 10/ Nem kisajátított, azonos jogállású vonalas létesítmények egyszintű kereszteződése esetén az alacsonyabb rendű vonalas létesítmény területét a magasabb rendű vonalas létesítmény határvonalával le kell zárni. A vonalas létesítmények sorrendisége:
- közforgalmu vasut,
- ut,
- gazdasági vagy iparvasut,
- árok.

6.1. /11/ Utak sorrendisége külterületen:

- autópálya
- autót
- főközlekedési ut
- összekötő ut
- bekötő ut
- vasuti vagy hajóállomáshoz vezető ut
- sajáthasználata ut

/12/ Saját használatu utak közül önálló földrészletként kell kialakítani a mező- és erdőgazdasági nagyüzemek állandó jellegű, szilárd burkolatu vagy földut-jait. Földrészletként kell ábrázolni továbbá a földrendezés során kialakított, visszahagyott területű bejáró utat. A nem visszahagyott területű tanyai be-járó utat, valamint nagyüzemi táblán áthaladó, nem állandó jellegű vagy prés-ház megközelítésére szolgáló sajáthasználata utat alrészletként kell ábrázol-ni, ha területe a legkisebb területi mértéket eléri. Három méternél keske-nyebb tanyai bejáró utat nem kell feltüntetni.

/13/ A sorrendiség szerinti kialakításon belül

- a/ belterületi utakat, utcákat és más közterületeket elnevezésük szerint ál-talában egy földrészletként kell kialakítani;
- b/ ha az a/ alatti elv nem tartható be /pl. kereszteződő elnevezések/, akkor közel azonos hosszúságú és azonos rendű utcák, utak kereszteződése esetén a keskeny utcát a szélesebb, közel egyenlő szélességű utcák esetén a rö-videbb utcát a hosszabb utca határvonalánál meg kell szakítani, és az így keletkezett területet önálló földrészletként kell kezelni.

/14/ Külterületen az azonos rendű utak kereszteződése esetén is a 6.1./13/ b/ alat-ti elvet kell követni.

/15/ Településeken áthaladó országos közutak átkelési szakaszát - Budapest kivéte-lével - külön földrészletnek kell tekinteni, elkülönítve az országos közuti hálózathoz és a tanácsi közuti hálózathoz tartozó utcaszakaszokat. Az átkelé-si szakasz elhatárolása tekintetében a 6.2./19/, illetve az 6.2./18/. pont elő-írásait kell betartani.

/16/ Vonalas létesítmények többszintű keresztezése esetén a föld felszínén haladó vonalas létesítményt egy helyrajziszámmal, az általa megosztott vonalas léte-sítményt pedig külön-külön helyrajziszámmal kell megjelölni. Nem minősül többszintű kereszteződésnek a vasuti vagy közuti átereszt.

/17/ A vasuti pálya és a vasutállomás területét külön-külön földrészletnek kell te-kinteni. A vasutállomás határvonalát a bejáratú jelzők vonalában a vágány tengelyére merőlegesen kell kialakítani.

/18/ A közutaknál ill. vasutaknál a külső határvonalak közötti terület alkot föld-részletet függetlenül attól, hogy egyes tereptárgyakat földrészleten belül is folytonos vonal ábrázol.

/19/ Folyók, patakok, tavak esetében külön földrészlet:

- partvonalak között levő terület /meder/,
- mederben levő sziget,
- mederben levő önálló védőművek /móló/ és jelentősebb műtárgyak /duzzasztó/,
- önálló, nem kisajátított, állandó jellegű árvédelmi töltés /körgát/.

/20/ Csatornák, mesterséges tavak és árkok külső határvonalai közötti területsávot egyetlen földrészletnek kell tekinteni függetlenül attól, hogy ábrázolni kell a térképen a meder széleit és a töltéseket.

/21/ Egy földrészleten belül 20-nál több alrészlet nem lehet. Ha ennél több fordul elő, a területből lehetőleg állandó jellegű alrészletek vonalai mentén annyi földrészletet kell kialakítani, hogy egy földrészleten belül 20 alrészletnél több ne legyen.

/22/ Ha egy közterületet ábrázoló földrészletről több mint 20 pince nyílik, a köz-terület földrészletét olyan földrészletekre kell osztani, hogy egy földrész-lethez 20-nál több pince ne tartozzék.

6.2. A földrészletek elhatárolása

- /1/ Városok és városias jellegű települések belterületének 1:1000 méretarányu föl-di eljárással készülő új felmérésénél az OFTH külön előírására minden tömbről, a rendelkezésre álló régebbi nyilvántartási térkép és légifelvétel felhasználásával közvetlenül másolható vagy gazdaságosan sokszorosítható anyagon föld-részlet-elhatárolási vázlatot kell készíteni. Ennek méretaránya a beépített-ségtől függően 1:1000-1:2880 lehet. A földrészlet-elhatárolási vázlat végleges kirajzolását a 6.2./24/ pont előírásai, valamint az FSz. 11/b. mellékletben adott minta szerint kell elvégezni.
Ha a további feldolgozás módszere szükségessé teszi, a földrészletek töréspont-jait az alkalmazott technológia szerint meg kell számozni. A határpontokat átszámozni nem szabad és kettős számozás sem megengedett. Előző számozási mód-tól eltérni akkor lehet, ha azt a gépi feldolgozás szükségessé teszi.

- 6.2. /2/ A felmérés megkezdése előtt a földhivatal hirdetményi felhívás útján - a helyi tanács közreműködésével - köteles felszólítani a földrészletek tulajdonosait, kezelőit, vagy használóit /a továbbiakban: tulajdonos/, hogy a 6/1969/III.11./ MÉM sz. rendelet 9.§./3/ bekezdése szerint a tulajdonukban, használatukban, vagy kezelésükben /a továbbiakban: tulajdon/ levő földrészletek határvonalának állandó módon - kerítéssel, fallal - meg nem jelölt sarok- és töréspontjait legalább 5x5 cm méretű, 30 cm hosszú cövekkel vagy leásott fakaróval jelöljék meg. Külterületen, zártkertben és nem telkesített belterületen a karóra a tulajdonos /használó, kezelő/ nevét és lakcímét is fel kell írni, vagy névvel, lakcímvel ellátott táblát kell a karó mellé elhelyezni. A felhívásban azt is közzé kell tenni, hogy egyetértés esetén a földrészlet határvonalának sarok- és töréspontjait a szomszédok közös jellel jelöljék meg.
- /3/ Ha a két szomszédos tulajdonos egyetértésben, közös jellel jelölte meg a határvonalát, akkor a mérés során ezt kell figyelembe venni.
- /4/ Ha a két szomszédos tulajdonos által elhelyezett jel nem azonos, akkor a mérés alapjául azt a jelet kell elfogadni, amelyik a tényleges birtoklással egyezik.
- /5/ Ha a két szomszédos tulajdonos által elhelyezett jel nem azonos és egyik sem egyezik meg a tényleges birtoklással, a tényleges, természetben megállapítható birtoklást kell a mérésnél figyelembe venni.
- /6/ Ha kikarózás nem történt, de a tényleges birtoklás bemérhető, azt kell figyelembe venni a mérésnél; ha a tényleges birtoklás nem mérhető be /kikarózás nem történt és határvonal a természetben nem található/, a felmérést végző szervnek kérnie kell - lehetőleg nem esetenként, hanem összevontan - a földhivatal döntését, hogy hogyan járjon el, illetve a földhivatal közreműködését a földrészleteknek a tulajdonosok által való kikarózásában, esetleg azok kialakításában. Ilyen esetben a földhivatal nyújtson segítséget a felmérést végző szervnek.
- /7/ Ha magánszemély tulajdonában levő területen állami szerv kezelésében levő létesítmény van és ennek elhatárolása nem történt meg, vagy ha elhatárolás ugyan történt, de az állami szerv nem szerezte meg a tulajdonjogot az állam részére, akkor a tényleges állapot szerint kell a határvonalat feltüntetni a földrészlet-elhatárolási vázlaton. Ilyen esetben az illetékes földhivatal köteles - a helyi tanács bevonásával - a kezelő állami szervet felszólítani a kisajátítási eljárás megindítására, illetve - ha a kisajátítás már megindult - befejezésére.
- /8/ Tömbtelken belüli, más állami szerv kezelésében lévő /6.1./8/ a/pont/ elkerített területnél a tényleges használat határvonalának a kerítés vonalát kell tekinteni. Ettől eltérő használatot a kezelő szerv /használó/ jogilag megalapozott kijelölése alapján - ha a kiépítéssel összhangban van - figyelembe kell venni.
- /9/ Tömbtelken belüli, elkerítés nélküli - általában szövetkezeti tulajdonban levő többszintes - lakóépületeknél /6.1./8/ b/ pont/ tényleges birtoklásnak kell tekinteni az épület körüli járdaburkolat szélét oly módon, hogy a falsíkon kívül épült, az épülethez szorosan tartozó építmények /gépkocsifeljáró, lépcső, ledobóakna stb./ telekhatáron belül legyenek. Ettől eltérő birtoklást a tulajdonos jogilag megalapozott kijelölése alapján - ha a kiépítéssel összhangban van - figyelembe kell venni.
- /10/ Közterület fölé nyúló levetített falsík által fedett területet a közterülethez tartozónak kell tekinteni. Az árkádok által fedett terület esetén a földrészletek kialakítását a földhivatal által esetenként előírtak szerint kell végezni.
- /11/ A földrendezés során visszahagyott tanyaterületekre vonatkozóan a földhivatal köteles - a felmérést megelőzően - dönteni arról, hogy a felmérés során a tanyák területét hogyan kell megállapítani /a tulajdonos által kitűzött vagy ki nem tűzött, de a tényleges használat szerinti határvonalat, vagy más határvonalat/. Ha a visszahagyott terület nem a vonatkozó határozatnak megfelelően /más helyen vagy más alakban/ található a természetben, a felmérést általában a tényleges, természetbeni határvonalak figyelembevételével kell végezni; a tulajdonjogi rendezés a földhivatal feladata.
- /12/ A társadalmi tulajdonban levő ingatlan /mező- és erdőgazdasági nagyüzemek, bánya és ipari üzemek, vasutak, csatornák stb./ esetében a külső határvonal jellemző pontjait /ha az ingatlan kisajátított, akkor a kisajátítási határvonalat/ a kezelő szervnek vagy használonak kell - ideiglenes vagy végleges módon - megjelölnie, vagy más - az előzővel egyenértékű - módon megadnia. Az üzem területén, illetve a kisajátított területen belül az egyes földrészletek határvonalait a használatnak megfelelően kell térképezni. A használatnak megfelelő állapotot megfelelő pontosságú térképről vagy egyéb adatok alapján is át lehet venni.
- /13/ Véglegesen kisajátított területeknél a kezelő stb. által megjelölt /megadott/

- 6.2. határvonalat akkor kell elfogadni, ha
a/ a határvonal a tartós használatlaltal megegyezik;
b/ a használat ugyan más, de a megjelölt /megadott/ határvonal jogilag meg-
alapozott.
- /14/ Jogerőre még nem emelkedett /folyamatban levő/ végleges kisajátítás határvona-
lát csak a földhivatal hozzájárulásával lehet ábrázolni. /24/
- /15/ Egyszerűsített módon kisajátított területek megjelölt /megadott/ határvonalá-
nak mérése, illetve az így kisajátított terület térképi ábrázolása előtt a
földhivatal állásfoglalása is szükséges. Az állásfoglalás néhány irányelve:
Több éven át épülő létesítmény egyszerűsített kisajátítását az egyszerűsített
kisajátítási eljárás előírásaiban szabályozottak szerint kell ábrázolni.
Meghíusult beruházások egyszerűsített kisajátításait ábrázolni nem kell. Leg-
később a felmérési munkák megkezdéséig a földhivatal a kisajátítás megszünte-
tése érdekében a szükséges intézkedést tegye meg.
Kivitelezett létesítmények egyszerűsített kisajátítását csak akkor kell ábrá-
zolni, ha összhangban van a tényleges használatlaltal /egyébként a tényleges
használatot kell ábrázolni/. A földhivatalnak - lehetőleg a helyi tanács
által - fel kell szólítania a kezelő szervet a végleges kisajátítás megindítá-
sára.
Több igazgatási egységen áthúzódó, egyszerűsített módon kisajátított területet
egységesen kell ábrázolni. /25/
- /16/ A meder és a part vonalának kijelölésére a 4/1970./XII.18./ OVH sz. rendelke-
zés szerint az a vízügyi igazgatóság az illetékes, amelynek működési területén
a meder fekszik. A part vonalának megállapítása érdekében az illetékes megyei
földhivatal olyan időben keresse meg a vízügyi igazgatóságot, hogy a határvon-
al megállapítása, illetve kijelölése a mérés megkezdéséig befejeződhessen. /26/
- /17/ Ha a meder és a part határvonalával kapcsolatban vitás kérdések adódnak, ezek
a parti tulajdonos és a vízügyi hatóság között rendezendők. A felmérést végző
szerv a vízügyi hatóság kijelölését köteles elfogadni akkor is, ha az nem egye-
zik a parti tulajdonos által végzett elhatárolással. /27/
- Ha a záróhelyszínelést megelőzően a vízügyi hatóság határozatilag változtat
az előzőleg már kijelölt partvonal helyzetén, a felmérést végző szervnek a vál-
toztatást figyelembe kell vennie, ha a földhivatal aszükséges munkarészeket a
rendelkezésére bocsátja. 6.3. 2
A záróhelyszínelés után beérkezett határozatot a földhivatal vezeti át a tér-
képen és a vonatkozó munkarészekben. /1/
- /18/ Az országos, illetve a tanácsi közuti hálózathoz tartozó, ki nem sajátított
területen haladó ut határvonala az a vonal, mely a közut árkanak, töltésének,
illetve bevágásának külső szélén húzódik, kivéve ha a közut céljára kezelésbe
átvett terület határa a tényleges tartós használat szerint ettől eltér.
- /19/ Országos közutak településeken áthaladó szakaszait, ha kisajátítási munkaré-
szek rendelkezésre állnak, ezek szerint kell elhatárolni. Egyébként a közut
határvonala az ut mellett lévő járdának az ut felőli széle. Ha az országos
közut belterületen nem kisajátított területen halad, a tanácsi közuttól való
elhatárolását az illetékes KPM Közuti Igazgatóság állásfoglalása szerint kell
végrehajtani.
- /20/ Ki nem sajátított területen haladó vasut határvonalaként a 2.26/9/ szerinti
pályatest határvonalat kell megjelölni, illetve ábrázolni, kivéve, ha a vasut
céljára kezelésbe vett terület határa a tényleges tartós használat szerint
ettől eltér.
- /21/ Különleges rendeltetésű ingatlanok elhatárolásához is szükséges a 2.12/3/
szerinti engedély. Némely, egyébként nem különleges rendeltetésű ingatlan
ebből a szempontból különleges rendeltetésűnek minősül, így az ezekkel kap-
csolatos földmérési tevékenység is engedélyhez kötött. Az engedély kiadását
általában ágazati rendelkezések szabályozzák /ilyenek pl. az összes MÁV te-
rület, ahol az engedély megadására a D.14.sz. Műszaki Utmutató 480-489.
pontjában foglaltak az irányadók azzal a kiegészítéssel, hogy az engedély
megadására a MÁV Igazgatóságokon kívül a területileg illetékes pályafenntar-
tási főnökség vezetője is jogosult/. A Honvédelmi Minisztérium kezelésében
levő ingatlanok elhatárolásával kapcsolatban mindig az illetékes Elhelyezési
Igazgatóságot kell megkeresni. Ha a szóban forgó terület elhatárolását az
MNTI már elvégezte, akkor az általa készített un. kitűzési vázlatot kell az
elhatárolás alapjának tekinteni. /2/
- /22/ A MÁV és a HM határköveinek állandósítása mindig az illetékes MÁV, ill. HM
szervek feladata.
- /23/ Belterületek új felmérése esetén a felmérő szerv feladata az állandó módon
meg nem jelölt tömbsarokpontok 15x15x60 cm méretű, központosan jelölt,

6.2. három- vagy négyszög keresztmetszetű kővel való állandósítása. A nem tömbsarokpontot képező és állandó módon meg nem jelölt tömbtöréspontok kővel való állandósítását csak külön megbízás esetén kell elvégezni.

/24/A 6.2./1/ szerinti új felmérés esetén állandó módon meg nem jelölt, továbbá falra, kerítésre eső határpontokat cövekkel, csappal, szeggel vagy festéssel meg kell jelölni. Az elhatároló pontok számát /számozás esetén/ a köré, falra, kerítésre fel kell írni. A földrészlethatárpontok végleges állandósítását csak külön megrendelés esetén kell elvégezni.
Az elhatárolást követően a szabatos földrészlet-elhatárolási vázlatot /FSz.11/b melléklet/ végleges formában ki kell rajzolni. Tartalmaznia kell az utcanéveket, a földrészletek régi helyrajzszámát és elhatároló vonalát, az új elhatároló vonal töréspontjait és a pontok számozását, az állandósítás minőségére vonatkozó jelöléseket, vázlatosan az épületeket és egyéb építményeket. Tartalmaznia kell továbbá a külpontosan megjelölt határpontok külpontossági elemeit, és az egyéb elméleti határpontokra vonatkozó adatokat, megjegyzéseket.
A földmérő szerv köteles a földrészlet-elhatárolási vázlat eredeti példányát záradékolás végett az illetékes építésügyi hatóságnak bemutatni. A felmérés során az építésügyi hatóság záradékolásában foglaltakat - amennyiben más jogszabályt nem sért - figyelembe kell venni.
Vitás esetekben a felmérést végző szervnek kérnie kell a földhivatal közreműködését a vita rendezésében.

/25/A 6.2./1/ hatálya alá nem eső belterületi új felméréseknél az FSz.11/a melléklet szerinti földrészlet-elhatárolási vázlatot kell készíteni.

/26/A felmérést a munka megkezdése előtt a földhivatal átiratban hozza a helyi tanács illetékes szakigazgatási szerve /építésügyi hatóság/ tudomására, és emellett fel kell hívnia a helyi tanács szakigazgatási szervének figyelmét, hogy az esetleges függőben levő vagy tervezett határozatokat /pl. közterületeket szabályozó határozatok, vitás kezelési jogi kérdések stb./ legkésőbb a felmérés megkezdéséig hozza meg. Az átirat egy példányát a felmérési törzskönyvhöz kell csatolni.

/27/A helyi tanácsnak a térképezés megkezdéséig hozott földrészletalakítást befolyásoló határozatait a felmérést végző szervnek figyelembe kell vennie. Jogszabályt sértő esetben a 6.2./24/ szerint kell eljárni.

6.3. Alrészletek kialakítása

/1/ A 27/1972.R 43.§-a szerint:

"1/ Egy földrészleten belül a különböző művelési ágak területét és a művelés alól kivett területeket - a /2/-/5/ bekezdésekben foglaltakra figyelemmel - alrészletként kell nyilvántartani, ha azok nagysága:

a/ a község belterületén és zártkertjében

- a szántó művelési ágnál 1500 m²
- a többi művelési ágnál és a művelés alól kivett területnél 400 m²

b/ a község külterületén valamennyi művelési ágnál és a művelés alól kivett területnél 1500 m² területi mértéket eléri, vagy meghaladja.

/2/ Ha a földrészleten belül valamely művelési ág területe /művelés alól kivett terület/ az /1/ bekezdésben meghatározott mértéket nem éri el, azt általában a mellette levő nagyobb területű művelési ággal /művelés alól kivett területtel/ együtt kell nyilvántartani.

/3/ A 400 m²-nél nagyobb területű földrészleten belül az állandó jellegű lakó- és üdülőépületet - a hozzá tartozó udvarral együtt - akkor is külön alrészletként kell nyilvántartani, ha területe az /1/ bekezdésben meghatározott mértéket nem éri el. Az egyéb épületeket pedig azzal a művelési ággal /művelés alól kivett területtel/ együtt kell nyilvántartani, amelynek területéhez az épület tartozik.

/4/ Azt a földrészletet, amelynek területe a 400 m²-t nem haladja meg és rajta állandó jellegű épület van, művelés alól kivett területként kell nyilvántartani."

/2/ A 43800/1973. OFTH sz. Utmutató 10.2. pontjának előírása szerint:

"a/ Alrészletként kell a...térképen ábrázolni és az írásbeli munkarészekben nyilvántartani:...

- az állandó jellegű lakó- és üdülőépületekhez és a hozzájuk tartozó udvar területéhez csatlakozó művelési ágot, vagy más rendeltetésű művelés alól kivett területet, ha annak területe eléri az épület és udvar együttes területét;
- az egyszerűsített /előzetes/ kisajátítás átvezetése során a földrészletekből lementszett /kisajátítás alá vont/ különböző művelési águ területeket - területnagyságra való tekintet nélkül - a végleges kisajátítás átvezetéséig.

b/ A legkisebb területi mértéket el nem érő művelési ágak és művelés alól kivett területek beolvadnak a mellettük levő nagyobb területű művelési ágba, illetve

- 6.3. művelés alól kivett területbe. Az írásbeli munkarészekben nem kell feltüntetni az "és rét", "és legelő" stb.' megjelölést. Ez alól kivételt képeznek az épületek és a vonalas létesítménynek minősülő művelés alól kivett területek /ut, csatorna, árok stb./, amelyeket a környező területhez kapcsolva kell ábrázolni és az írásbeli munkarészekben az "és ut", "és árok", "és egyéb épület" stb. megjelölést kell feltüntetni.
- c/ Ha a földrészleten belül több művelési ág van, ezek közül azonban egyik sem éri el a legkisebb területi mértéket, a földrészletet a legnagyobb területű művelési ág szerint kell kezelni.
- d/ Az alrészletet nem képező művelési ágak "beolvasztásánál", ha a természetbeni elhelyezkedés ezt lehetővé teszi
- a szőlő, kert és gyümölcsös területét elsősorban a szőlő, kert vagy a gyümölcsös művelési ághoz, illetőleg ezek egyikéhez,
 - a szántó-, rét-, legelő-, nádas- és erdőterületet pedig elsősorban ugyanezen művelési ágakhoz, illetőleg ezek egyikéhez kell kapcsolni."

7. AZ AZONOSÍTÁSI JEGYZÉK FELHASZNÁLÁSA

- 7.1. A község felméréséhez a járási földhivatal a felmérő szerv részére azonosítási jegyzéket készít, melyet a műszaki tervben előírt időpontig kell átadni a felmérést végző szervnek.
- 7.2. Ha a felmérés előtti földnyilvántartási helyrajzi számok azonosak a telekkönyvi helyrajzi számokkal, akkor a földrészletek adatait a járási földhivatalnak a telekkönyvi betétek alapján kell bejegyezni az azonosítási jegyzék 1-3. és 8. rovataiba. Az azonosítási jegyzék fekvésenkénti csoportosításban készül /belterület, zártkert és külterület/. Az egyes fekvések, valamint a község területét a felmérés előtt érvényben volt területjegyzék, illetőleg községi földkönyv alapján, méterrendszerre átszámítva, egy összegben - a 3. rovat összegezése nélkül - tartalmazza. A felmérő szerv részére a földrészletek kialakításához az azonosítási jegyzék 8. rovatában feltüntetett telekkönyvi betétszámok azonossága utal az azonos tulajdoni viszonyokra.
- 7.3. Ha a felmérés előtti földnyilvántartási helyrajzi számok a telekkönyvi helyrajzi számoktól eltérnek, a járási földhivatal az azonosítási jegyzék 1-3. és 7. rovatát a földnyilvántartási munkarészek alapján tölti ki. Az azonosítási jegyzék különben pedig megjegyzésben utal arra, hogy az 1-3. rovatok a földnyilvántartási adatokat tartalmazzák. Az egyes fekvések, illetve a község területe a 3. rovat összesítése alapján kerül megállapításra. A felmérő szerv részére a földrészletek kialakításához az azonosítási jegyzék 7. rovatában feltüntetett birtokiv-számok utalnak az azonos tulajdoni viszonyokra.
- 7.4. Ha a felmérést végző szerv helyszíni megállapítása szerint egyes földrészletek művelési ágának egyértelmű meghatározásához mezőgazdász közreműködése szükséges, akkor a földhivataltól kérheti a mezőgazdász kiküldését. Az ilyen igényt legalább 10 nappal előbb közölni kell az illetékes megyei földhivatallal. A földhivatal a felmérés folyamatosságának biztosításának érdekében gondoskodik a kérdéses területek művelési ágának meghatározásáról.
- 7.5. A felmérés befejezése után az új területjegyzék területi végösszegét össze kell hasonlítani az azonosítási jegyzék változás előtti oldalának méterrendszerben adott /vagy méterrendszerre átszámított/ végösszegével. Az összehasonlítás során a következőket kell figyelembe venni.
- /1/ EOY rendszerben végzett új felmérés esetén a területjegyzék végösszegét kell elfogadni.
 - /2/ Meglévő térképeknek az EOTR-be való beillesztése esetén a 9.6./7/ szerint kell eljárni.
- 7.6. Határvonalváltozás esetén a változást a felmérés során figyelembe kell venni. Ha az azonosítási jegyzék változás előtti oldalának összeállítása alkalmával a határváltozással érintett területet nem vették figyelembe, az azonosítási jegyzék zárlati eredményét a határváltozás jellegétől függően /csökkenés-növekedés/ módosítani kell. Ezzel egyidejűleg /csökkenés esetén/ az átcsatolt földrészletek adatait az azonosítási jegyzékben áthúzással érvényteleníteni kell. Növekedés esetén csak az azonosítási jegyzék zárlati eredményét kell helyesbiteni. A határváltozással érintett - felmérés alá nem kerülő - nyilvántartási egység munkarészein a változást a földhivatalnak szabályszerűen át kell vezetnie. Amennyiben az azonosítási jegyzék és a területjegyzék zárlati eredménye között eltérés mutatkozik, a 9.6./7/ szerint kell eljárni.
- 7.7. A felmérés során az azonosítási jegyzékben az új helyrajziszámokat és területi adatokat általában a régi helyrajziszámmal szembeállítva kell a 4-5. rovatokban feltüntetni.
- /1/ Ha több sorrendben egymást követő régi helyrajziszámnak egy új helyrajziszám felel meg, a régi helyrajziszámokat /1.rovat/ kapcsoló jellel össze kell kapcsolni és ezzel kell szembeállítani - a legkisebb régi helyrajziszámmal egy sorban - az új helyrajziszámot és területét.
 - /2/ Ha az összevont régi helyrajziszámok sorrendben nem követik egymást, akkor az új helyrajziszámot és területet az összevont legalacsonyabb régi helyrajziszámmal kell szembeállítani és a jegyzet rovatban fel kell tüntetni az összevont többi földrészlet régi helyrajziszámát. A többi régi helyrajziszámnál a 4. rovatban hivatkozni kell arra az új helyrajziszámra, amelyre az összevonás történt.
 - /3/ Ha egy régi helyrajziszámnak több új helyrajziszám felel meg, valamennyi új helyrajziszámot és területet a régi helyrajziszámra utalva, az azonosítási jegyzék végén új oldalon kezdve kell elszámolni. Ugyanígy kell eljárni akkor is, ha több régi helyrajziszámból alakul ki több

új helyrajzszám. Ilyen esetekben a régi helyrajzszám eredeti helyén az azonosítási jegyzék 4-5. rovatát üresen kell hagyni és a jegyzet rovatban utalni kell az oldalszámra. /Pl. L.31. oldal/.

- 7.8. Az azonosítási jegyzék 4-5. rovatát a felmérő szervnek, a területjegyzék, továbbá a régi és új térkép összehasonlítása alapján kell kitölteni. Az azonosítási jegyzék 5. rovatában feltüntetett területek összegének meg kell egyeznie a területjegyzék végösszegével.

8.

8.

8. RÉSZLETMÉRÉS

8.1. A részletmérés általános elvei

- /1/ A Szabályzat 2. fejezete szerinti tartalmat és a 12. fejezetében előírt pontosságot a leggazdaságosabb mérési technológiával kell biztosítani. A földi és fotogrammetriai eljárások különféle változatai alkalmazhatók.
- /2/ A terepen mért összes mérési adatot lehetőleg egyetlen munkarészben kell feltüntetni /mérési vázlat, mérési jegyzet, nagyított légi fénykép stb./, ha technológiai okokból ez nem lehetséges, egyes adatokat /pl. épületek mérései stb./ külön munkarészekben /mérési jegyzet, FSz. 12. melléklet/ is fel lehet tüntetni. Az alapmunkarészen a megfelelő helyeken a különálló munkarészekre hivatkozni kell, a különálló munkarészekbe pedig bejegyzendő az alapmunkarészekre visszautaló megjegyzés.
- /3/ A terepi méréseket belterületen cm rendűen, külterületen és zártkertben dm rendűen kell végezni.
- /4/ Belterületen és zártkertben a földrészleteknek közterületi határvonalon lévő töréspontjainak távolságát a terepen meg kell mérni.
- /5/ Terepen végzett mérés során a részletpontokat az alapponthálózatra, továbbá a bemérendő részletponttal azonos, vagy annál magasabbrendű részletpontok között szabad mérni.
- /6/ A belterület, a külterület, és a zártkert határvonalának töréspontjait a nagyobb méretarányban térképezendő területi egység pontossági követelményeinek megfelelően kell meghatározni.
- /7/ Belterületen az elsőrendű részletpontok ellenőrzésére legalább egy ellenőrző méretet kell mérni.

8.2. Mérés vázlat

- /1/ A részletpontok meghatározására végzett helyszíni mérések, kiegészítő mérések eredményeit általában mérési vázlaton /tömbrajzon/ kell feltüntetni, amely készülhet régi térkép fényképi nagyítására, térfotogrammetriai kiértékelés másolatára vagy nagyítására, légifénykép nagyításra, vagy papír, pausz, esetleg műanyag lapokra /FSz. 12a-14. melléklet/.
A mérési vázlat kirajzolását tussal, golyóstollal vagy vegytintával kell készíteni.
- /2/ A mérési vázlatot atérkép tartalmának és sűrűségének megfelelően közel 1:250, 1:500, 1:1000, 1:2000 vagy 1:4000 méretarányban /külterületen 1:10 000 méretarányban is/ lehet elkészíteni.
- /3/ A mérési vázlatnak /tömbrajznak/ tartalmaznia kell:
 - a/ az ábrázolt területen levő vízszintes és magassági alappontokat és azok számát;
 - b/ a méréshez felhasznált mérési vonalhálózatot;
 - c/ a terepen végzett mérések adatait vagy a különálló munkarészekre való hivatkozást és a vizsgálati méréseket /eltérő színnel/;
 - d/ az összes térképi részletet; a térkép tartalmát képező vízszintes részletpontokat;
 - e/ a minta ill. jelen szabályzat szerinti egyéb adatokat, feliratokat stb.;
 - f/ magassági ábrázolás esetén a magassági részletpontok vízszintes helyzetére vonatkozó terepen mért adatokat.
- /4/ Mérés jegyzőkönyvben vagy automatikusan /pl. lyukszalagon/ rögzített adatokat a mérési vázlaton feltüntetni nem kell, de a mérési vázlat megfelelő helyén utalni kell a vonatkozó mérési jegyzőkönyvre.
- /5/ Idegen munkarészből átvett részleteknél a mérési vázlat megfelelő helyén utalni kell a térképezési adatokat tartalmazó idegen munkarészre.
- /6/ A mérési vázlat nem lehet nagyobb egy térképlapnál. A megfelelő térképlappal való kapcsolatát egyértelmű számozással biztosítani kell.

9. TÉRKÉPEZÉS

9.2

9.1. A térképezés általános elvei

- /1/ Az eredeti felmérési térképet olyan időtálló, mérettartó, tárolásra alkalmas alapanyagon kell szerkeszteni, amely írónnal való térképezésre és tussal való rajzolásra illetve karceljárásra alkalmas.
- /2/ Ha a belterület és külterület /zártkert/ feldolgozása azonos méretarányban történik, a térképezést községenként ugyanazonokon a térképlapokon kell végezni.
- /3/ Az 1:4000 méretarányu térképeket a 3.2. és 3.3. fejezetek figyelembe vételével mindig el kell készíteni.
- /4/ A sikrajzi térképet és a külön lapon készülő domborzati tartalmat fekete, sokszorosításra alkalmas tussal kell kirajzolni. Az előírt technológiának megfelelően egyenértékű végterméket létrehozó más eljárást /pl. karceljárást/ is lehet alkalmazni.
- /5/ Ha a sikrajz és domborzatrajzi tartalom ugyanazon a térképlapon kerül ábrázolásra, a domborzatrajzot és magassági megírást barna színnel kell elkészíteni.

9.2. Szelvénykeret, keretén kívüli megírások

9.21. Térképlap, szelvénykeret, örkereszthálózat

- /1/ A térképlap teljes mérete 59,4x84,1 cm /A/1 nagyság/.
- /2/ A földmérési alaptérkép szelvénykeretét /50x75 cm/ úgy kell a térképlapra felszerkeszteni, hogy a lap széle az 1:1000 /1:500/ és az 1:2000 méretarányu térképezés esetén az északi keretvonalától 47 mm-re, a nyugati keretvonalától 45 mm-re legyen. 1:4000 méretarányu térképezés esetén a megfelelő értékek 27 ill. 45 mm /4. melléklet/.
- /3/ A papír rajzhordozón való szerkesztéskor merőleges tűszurással kell megjelölni a keret sarokpontjait és a keretvonal minden ötcentiméteres pontját, továbbá a kereten belül az ötcentiméteres négyzethálózat sarokpontjait. Automatikus térképezésnél illetve műanyaglap esetén tűszurásokat nem kell alkalmazni.
- /4/ A keretvonal és az örkereszthálózat formai kiállítása az alábbi:
 - a keretvonal sarokpontjain nullkört kell elhelyezni;
 - a keretvonalon 5 cm-enként kifelé örvonalakat kell húzni;
 - az eltoltan csatlakozó térképlap(ok)/ csatlakozó keretvonalával egybeeső örvonalnál nullkört is kell rajzolni;
 - a keretvonalon belül 10 cm-enként, a koordináták 1:4000-nél 400, 1:2000-nél 200, 1:1000-nél 100, illetve 1:500-nál 50 méteres értékeinek megfelelően, örkereszteket kell kirajzolni.

9.22. Szelvénykereten kívüli megírások, ábrák

- /1/ A szelvénykereten kívüli megírások
 - a/ az északi keretvonal fölé az alábbi megírások kerülnek:
 - vetület,
 - magassági alapszint /barna színnel/,
 - méretarány,
 - szolgálati használatra minősítés,
 - az 1:2000 és 1:1000 /1:500/ méretarányu földmérési alaptérképeken a csatlakozó térképlap(ok)/ szelvény és sorszáma, a község neve és területi jelzőszáma, továbbá a fekvés /belterület, zártkert vagy külterület/ megnevezése.
 - b/ A déli keretvonal alá az alábbi megírások kerülnek:
 - nyomdai záradék a kiadás számának feltüntetésével; az 1:2000 és az 1:1000 /1:500/ méretarányu földmérési alaptérképen a térképlap országos szelvény száma, községen belüli sorszáma; a csatlakozó térképlap(ok)/ sorszáma, a munkát végző szerv megnevezése; a munka technológiájára és pontosságára utaló adatok, a terepmunka ill. a záróhelyszínelés befejezésének időpontja, az alapszintköz mértéke /kivéve ha a teljes térképlap területén kótált pontokkal történik a magassági ábrázolás/.
 - c/ A nyugati és a keleti keretvonalon kívül az 1:2000 és 1:1000 /1:500/ méretarányu földmérési alaptérképen a csatlakozó térképlap(ok)/ sorszámát meg kell írni.
 - d/ A keretvonal ÉK-i és DNy-i sarokpontjainak koordinátáit meg kell írni.
- /2/ Ha a keretvonalon túl kirajzolt földrészlet 9.4./1/. valamilyen megírás helyére esik, akkor - a keretvonalától való távolság változtatása nélkül - a megírást a szükséghez mérten el kell tolni.
- /3/ Az 1:4000 méretarányu földmérési alaptérképen a keretvonalat metsző községi ha-

9.

9.

9.

9.22. tárvonalat egyenes vonallal meg kell hosszabbítani és a megfelelő községneveket meg kell írni.

/4/ A szelvénykereten kívüli 8 mm-es sáv sarkait /4x4 mm-es/ illesztőkeresztekkel /nyomdai illesztőjelek/ kell megjelölni, melyeknek a domborzati elemeket tartalmazó rajzhordozón is rajta kell lenniük.

/5/ Az 1:4000 méretarányú földmérési alaptérképeknél a térképlap déli oldalán a szelvénykereten kívül /30x45 mm méretben/ nyugatról keletre haladó sorrendben az alábbi gyámrajzokat /magyarázó ábrákat/ kell elhelyezni.

Az 1. gyámrajz tartalmazza:

Az államigazgatási területi egységek /ország, megye, járás, község/ határvonalát; a község/ek/ nevét és területi jelzőszámát, az 1:4000 méretarányú szelvény valamint az északon és délen csatlakozó szelvény községenkénti sorszámát.

A 2. gyámrajz tartalmazza:

A községi határvonalakat, azokon belül a belterületek, zártkertek, valamint a különböző méretarányban térképezett azonos fekvésű területrészek határvonalát; az így adódó területekben a fekvés jelét /belterület=B, zártkert=Z, külterület=K/, a térképezés méretarányát, a sikrajzi felmérés évét. A gyámrajz mellett kell elhelyezni a pontosságra a technológiára és a felmérő szervre utaló adatokat.

A 3. gyámrajz tartalmazza:

A 2. gyámrajz összes vonalait fekete színnel, ezen belül a különböző alapszintközökkel ábrázolt területrészek elhatároló vonalát erőteljes barna vonallal. Az így adódó idomokba barna színnel meg kell írni az alapszintközök értékét.

Azokat a fekete vonalakkal elhatárolt területrészeket, amelyekre vonatkozóan a nagyobb méretarányú földmérési alaptérképeken új felmérésből eredő /esetleg eltérő értékű alapszintközök/ domborzat van ábrázolva, ferde barna vonalkázással kell ellátni. A megfelelő területrészekbe fekete számokkal meg kell írni a domborzat felmérésének évét. Az ábra mellé az alábbi záradék irandó: "A térkép az 1:10 000 méretarányú topográfiai térkép nagyított domborzatrajzát tartalmazza." Ha a térképlapra eső területrészekben nagyobb méretarányú, domborzatrajzos új felmérés is történt, akkor a záradékba ezt is bele kell foglalni. A 3. gyámrajzhoz tartozó valamennyi záradékot barna színnel kell írni.

A 4. gyámrajz tartalmazza:

A szelvényszámot a csatlakozó szelvényszámokkal együtt.

/6/ A gyámrajzok mellé esetenként további magyarázó, illetve kiegészítő megírás kerülhet /pl. határátcsatolás stb. során/.

/7/ Ha valamely megírás a gyámrajzon belül nem fér el, akkor a gyámrajz megfelelő helyére írt hivatkozási számmal utalni kell a gyámrajz alatt elhelyezett megírásra.

/8/ A földmérési alaptérkép keretvonalait az ör- és illesztőkereszteket, a kereten kívüli megírásokat és gyámrajzokat a 4. és 5. mellékletnek megfelelően kell elkészíteni.

9.3. A térképezés végrehajtása

9.31. Általános elvek

/1/ A térképezést bármilyen technológiai eljárással végre lehet hajtani, amely az előírt pontosságot biztosítja.

/2/ Automatikus térképezésnél illetve műanyag térképlap esetén azokon a pontokon, ahol a ponthelyet a vonalak metszése, törése nem jelöli ki, rajzolt pontot kell alkalmazni a kirajzolási minta szerint. Rajzpapírra való térképezés esetén tűszúrással kell helyettesíteni a rajzolt pontot, és ugyancsak tűszúrással kell megjelölni valamennyi vízszintes és magassági alap- és részletpontot.

/3/ A térképen egymáshoz 1 mm-nél közelebb eső pontok közül csak a fontosabbat kell leszűrni.

9.32. A földmérési alaptérképeken alkalmazandó vonaltípusok

/1/ A sikrajzi tartalom vonalait 0,16 mm-es /rajzpapír esetén 0,12 mm-es/ egyenletes vékony vonalakkal kell kirajzolni. Az attól eltérő vastagságú vonalak alkalmazását a kirajzolási minta írja elő az egyes jeleknél. A domborzati tartalom vonalai közül az alap, felező és negyedelő szintvonalat, a domborzati segédvonalakat, valamint a fogazást 0,12 mm, a főszintvonalakat 1:4000 méretarányban 0,3 mm, egyéb méretarányban 0,4 mm vastagságú vonallal kell feltüntetni. Az egyes domborzati jeleknél /vizmosás, sziklafal stb./ alkalmazott vonalvastagítást esztétikai szempontból kell megválasztani.

- 9.32. /2/ Polytonos vonallal kell kirajzolni
- a keretvonalat /eltolt keretvonalat/;
 - a földrészletek határvonalait;
 - az épületek és építmények talajszintet metsző vonalait;
 - a hidakat;
 - a vasutak és közuti villamosvasutak tengelyvonalát;
 - a közutak pormentes utburkolatának szélét;
 - folyók, csatornák, partvonalát /medervonalát/;
 - a föld felszínén és a felette haladó távvezetékek nyomvonalát;
 - alap és főszintvonalat.
- /3/ Pontozott /rövid szaggatott/ vonallal kell kirajzolni
- az alrészletek határvonalait;
 - a földrészleteken belül ábrázolandó, de alrészletként nem kezelendő területek /pl. árkok, utak, nyiladékok stb./ határvonalait;
 - nem pormentes közutnál a járműforgalom céljára igénybe vehető sávot;
 - az ábrázolandó szegélyárkokat;
 - a belterületen ábrázolandó járdaburkolatokat és egyéb szegélyvonalakat;
 - töltések ábrázolandó láb- és koronavonalait;
 - műemlékromok nem konturvonalal ábrázolt határvonalait;
 - védett fasorokat;
 - a keretvonalnak a keretvonalon túlnyúló földrészletekbe eső szakaszát akkor, ha a szomszédos szelvény nincs felfektetve.
- /4/ A kirajzolási minták szerinti szaggatott vonallal kell kirajzolni
- az ábrázolandó földalatti létesítmények nyomvonalait és konturvonalait /pl. vezetékek, átereszek nyomvonalai/;
 - terepszintre levetített falsíkokat;
 - légtérben lévő ábrázolandó létesítmények terepszintre levetített konturvonalait a távvezetékek kivételével;
 - drótkötél és függősinpálya nyomvonalát;
 - a természetben nem található jogi /elméleti/ határvonalakat;
 - védett területek határvonalának jelét;
 - felező és negyedelő szintvonalakat;
 - a domborzati segédvonalat.
- /5/ A határvonalakat a kirajzolási minták szerint kell a földmérési alaptérképen feltüntetni. A jeleket a jellegzetes töréseknél, egyéb szakaszokon 10-20 cm-enként kell elhelyezni.
- 9.33. Megírások
- /1/ A Magyar Népköztársaság államhatáránál a szomszédos állam nevét a határvonallal párhuzamosan, attól mintegy 2 cm-re meg kell írni. A főbb töréspontokon levő határjelek számát a határvonalon kívül fel kell tüntetni.
- /2/ Az 1:2000, 1:1000 /1:500/ méretarányú földmérési alaptérképen, ha a térképezett terület széle községhatárral esik egybe, a szomszéd község nevét a határral párhuzamosan, attól mintegy 2 cm-re meg kell írni.
- /3/ A művelési ágakat a kirajzolási mintában megadott betű, illetve egyéb jellel kell feltüntetni. A művelési ágak jele alatt zárójelben magyarázó megírások alkalmazandók: pl. csemetekert, faiskola, epreskert.
- /4/ Művelés alól kivett területek jellegét a kirajzolási mintákban felsorolt esetekben állandó betűrövidítéssel, egyébként megírással kell feltüntetni /FSz.19. melléklet/. Bizonytalan jellegű művelés alól kivett területekbe "mk" betűjelzést kell írni.

9.4. Kereten tuli térképezések, csatlakozások

- /1/ Ha 1:1000 /1:500/, 1:2000 méretarányú térképezésnél a felmért terület határvonalának egy része a keretvonalon csak annyira terjed túl, hogy annak a legtávolabbi pontja a keretvonalától legfeljebb 4 cm távolságra van, a túlnyúló területet ugyanazon a lapon kell térképezni. Ilyen esetben a csatlakozó térképlapot nem kell megszerkeszteni. A térképlapon teljes terjedelemben ki lehet rajzolni a keretvonalától 3 cm-nél nem távolabb nyúló földrészletek sikrajzi tartalmát annak érdekében, hogy a két vagy több lapra eső földrészletek egy térképlapon egyben is ábrázolva legyenek.
- /2/ Ha az 1:4000 méretarányú térképezésnél az országhatár nem nyúlik túl 2 cm-nél a térkép keretvonalán és a kereten kívüli megírásokat, gyámrajzokat nem zavarja, a térképi tartalmat sikrajzi és magassági értelemben csak ezen a térképlapon kell ábrázolni.
- /3/ Kirajzolás előtt a szomszédos, illetve a korábban készült térképlapokkal való csatlakozását - külön a sikrajzot és külön a domborzatrajzot tartalmazó lapot - meg kell vizsgálni. A keretvonalon áthaladó minden vonal metszéspontját a csatlakozó térképlap megfelelő metszéspontjával össze kell hasonlítani. Ha az eltér-

rés a megengedett legnagyobb eltérésnél nagyobb, a térképezést helyesbiteni kell. A természetben egyenes vonalak a térkép keretvonalán nem törhetnek meg.

Ha a szomszédos területegységbe /igazgatási egység, belterület, külterület, zártkert/ átmenő csatlakozó vonalak eltérését okozó hiba a korábban felmért szomszéd területegységben van, akkor erre a földhivatal figyelmét írásban fel kell hívni.

- 9.4. /4/ Az esetleges határvonal-változásokat a csatlakozó, még nem az EOTR-ben térképezett földmérési alaptérképeken a felmérést végző szervnek kell átvezetnie, és egyúttal el kell készítenie a határvonal változásával kapcsolatos területszámítást és területkimutatást.

9.5. Domborzatábrázolás

9.5.1. Általános elvek

- /1/ A domborzatábrázolás készülhet a földmérési alaptérképpel azonos térképlapon, barna színnel kirajzolva és megírva, vagy külön műanyaglapon, ha ez a sokszorosításhoz alkalmazott technológia miatt gazdaságosabb.
- /2/ Szintvonalas ábrázolásnál az egy, kettő és öt m-es szintköz esetén minden ötödik, 2,5 m-es alapszintvonal érték esetén minden negyedik alapszintvonaltat vas-tagítva, főszintvonalaként kell kirajzolni. Ha a főszintvonalak a térképen mérve egyenletes lejtő esetén 10 mm-nél, nem egyenletes lejtő esetén 5 mm-nél közelebb kerülnek egymáshoz, csak a főszintvonalakat kell kirajzolni.
- /3/ A szintvonalak folyamatos kirajzolását az alábbi terepelemek rajza ill. megírás szakítja meg:
 - egy másik domborzati elem jele /töltés, bevágás, domborzati segédvonal stb/;
 - vasut, épített közut, árok, csatorna, patak, folyóvíz partvonalának rajza; továbbá 1:1000 /1:500/ és 1:2000 méretarányu térképen az utca;
 - szintvonalérték;
 - a kóta megírás.
- /4/ A szintvonalaknak az alapszintre vonatkozó magasságát /szintvonalérték/ meg kell írni. Az alap- és főszintvonalakat - a 2,5 m-es alapszintvonalakat kivéve - méter, a felező ill. negyedelő szintvonalakat értéküknek megfelelően dm., illetve cm élesen kell megírni. A 2,5 m-es alapszintvonalak esetén a negyedelő szintvonalakat a kerekítési szabályoknak megfelelően cm-re kerekítve kell megírni. A megírást úgy kell elhelyezni, hogy a szám talpa az esés irányába mutasson. A szintvonalmegírásokat a domborzat tagoltságától függően - megírt magassági részletponttól távolabb - úgy kell elhelyezni, hogy a magassági viszonyok a térkép bármely helyén könnyen értelmezhetők legyenek. A térkép széleinél 5-6 cm-enként kell a szintvonalértékeket feltüntetni. A főszintvonalakat térképlaponként legalább egyszer meg kell írni.
- /5/ A domborzat főbb idomvonalain, lehetőleg szintvonalérték megírásától távolabb eső helyen, ahol a szintvonalak nem adnak világos képet a lejtőviszonyokról, eséstüskét kell rajzolni.
- /6/ A magasságilag megírt vízszintes alappontoknál az abszolút magasságot a pont száma alatt, a relatív magasságot dm élességgel az ellentétes oldalon kell megírni 2.42./4/.
- /7/ Az állandósíthatatlan magassági részletpont /kóta/ vonatkozási helyét 0,3 mm átmérőjű ponttal kell jelölni és magasságát úgy kell megírni, hogy a pont egyúttal a magassági adat tizedespontja legyen. Ha a megírás így síkrajzi elemet takarna vagy zavarná az olvashatóságot, akkor a megírást a vonatkozási ponttól első sorban keletre kell elhelyezni és tizedesvesszőt kell alkalmazni. A magassági megírásokat lehetőleg a déli szelvényvonalal párhuzamosan kell elhelyezni.

9.5.2. Domborzatábrázolás külön műanyaglapon

- /1/ Műanyaglapon a 9.22./4/ bekezdésben leírt illesztőkereszteket, szelvényszámot, valamint 1:2000, 1:1000 /1:500/ méretarányban a község nevét ugyanott kell feltüntetni, ahol a földmérési alaptérképen szerepelnek. Ezekon kívül a domborzati műanyaglap nem tartalmazhat azonos elemeket a síkrajzival, beleértve a szelvénykeretet és az örkereszthálózatot is. A sokszorosításnál a szelvényszámot és a község nevét ki kell fedni.
- /2/ A külön műanyaglapon történő domborzatábrázolás esetén minden rajzot és megírást fekete tuszal kell készíteni.

9.5.3. A domborzat átvétele az 1:10 000 méretarányu topográfiai térképről

- /1/ Az 1:4000 méretarányu földmérési alaptérképen a topográfiai térkép jelkulcsi ábrázolásával vagy megírásával fedett területek domborzatát a környezethez értelemszerűen igazítva kell ábrázolni. A vasúti töltések koronavonalait a térképezett vágánytengelytől 0,8 mm távolságra kell feltüntetni.

- 9.53. /2/ A kőthalt magassági adatokat is a topográfiai térképről kell átvenni /háromszögelési és egyéb pontok magasságai/.
- /3/ A terep domborzatában esetleg bekövetkezett változást /rézsu, töltésépítés, földcsuszamlás stb./ mérni kell.
- /4/ A szintvonalértékek megírását, valamint az eséstüskékét a nagyobb méretarány-nak megfelelően süríteni kell.
- /5/ A topográfiai térképről átvett domborzatot külön műanyaglapon kell elkészíteni.

9.6. Meglévő térképek beillesztése az EOTR-be

- /1/ Meglévő - sztereografikus vagy hengervetületi rendszerben, eredetileg új fel-méréssel 1:1000, 1:2000 vagy 1:4000 méretarányban készült - földmérési alap-térképek az EOTR-be beilleszthetők.
- /2/ Meglévő térképek EOTR-be való illesztésénél előzetes helyszínelést vagy tér-képfelujitást kell végrehajtani.
- /3/ A beillesztést a helyszínelte vagy felujított térképeknek az EOTR rendszerébe való áttérképezésével kell elkészíteni.
- /4/ Az áttérképezést - a gazdaságos végrehajtás szem előtt tartásával - a meglévő térkép digitalizálásával, vagy egyéb - a megfelelő pontosságot biztosító - módszerrel lehet végezni.
- /5/ Az áttérképezés során a már EOTR-ben lévő csatlakozó község igazgatási határ-vonalát át kell venni. Amennyiben még nincsen EOTR-ben csatlakozó igazgatási határvonal, akkor a meglévő község-határvonal töréspontjainak koordinátáit kell az EOTR vetületébe átszámítani és térképezni. Ha két felmérésből származó mé-rési adatok állnak rendelkezésre a határvonalról, akkor a nagyobb pontossági igény szerint végzett mérés adatait kell alapul elfogadni.
- /6/ A térkép kiállítására és jelkulcsi ábrázolására is jelen Szabályzat előírásai a mértékadók.
- /7/ Az EOV-ben lévő átvett vagy EOV-be átszámított koordinátákból ki kell számi-tani a község új területét. A régi területet az új területtel össze kell ha-sonlitani és az eltérést előjelhelyesen ki kell mutatni. A területjegyzéket az ujonnan meghatározott községi összterület alapján kell elkészíteni. Külön-bözet esetén az eltérést egy célszerűen választott nagyobb közterület /pl. ut, folyó/ területénél kell figyelembe venni úgy, hogy mind a különbözet képze-sénél, mind a területjegyzék érintett földrészletének Jegyzet rovatában fel kell jegyezni, hogy a földrészlet területe hány m² területi különbözettel terhelt.

9.7. Mérettartó műanyaglap másolat és címlap készítése

- /1/ Sokszorosítás céljából általában a földmérési alaptérkép sík- és domborzatraj-záról külön-külön mérettartó műanyaglap másolatot kell készíteni. Külön mű-anyaglap másolatot nem kell készíteni abban az esetben, ha a nyomdai sokszo-rosítás közvetlenül az alaptérképről is elvégezhető.
- /2/ A másolat elkészítésénél szélső pontosságra kell törekedni. A másolatnak az eredetivel tartalom és kivitelezés tekintetében egyenlő értékűnek kell lennie. A műanyaglap másolatot 0,16 mm vastag, tusvonallal kell kirajzolni.
- /3/ A műanyaglap-másolatok csatlakoztatását - külön a síkraajzot és külön a dombor-zatrajzot - az eredeti térkép csatlakozásától függetlenül, önállóan is el kell végezni.
- /4/ A földmérési alaptérképekhez községenként műanyaglapon 59,4x84,1 cm méretű címlapot kell készíteni. A címlapnak tartalmaznia kell: a község nevét, terüle-ti jelzőszámát, a megye nevét, a vetületi és magassági rendszert, a földmérési alaptérképek méretarányát, a munka technológiájára és pontosságára utaló ada-tokat, a terepmunka ill. záróhelyszínelés befejezésének időpontját, a munkát végző szerv nevét és a műszaki vezető aláírását.
- A község területéről a címlapon áttekintő vázlatot kell készíteni 1:50 000 méretarányban, mely tartalmazza a szelvényhálózatot, a község-határt a csatla-kozó községek nevével, a belterület és zártkert határvonalát, valamint a 7. mellékleten feltüntetett egyéb adatokat. A címlap tartalmát érintő változaso-kat folyamatosan át kell vezetni.

9.8. Az 1:10 000 méretarányú külterületi átnézeti térkép szerkesztése

- /1/ A külterületi átnézeti térképet községenként műanyaglapon kell készíteni a 11. melléklet szerint.
- /2/ Ha az átnézeti térkép a földmérési alaptérképről fényképi kicsinyítéssel készül, a megengedett csatlakozási ellentmondásokat úgy kell elosztani, hogy a földmé-rési alaptérképen egyenes vonalak az átnézeti térképen is egyenesek maradjanak.

- 9.8. /3/ A külterületi átnézeti térképre a községi határvonallal párhuzamosan, attól mintegy 2 cm-re meg kell írni a szomszéd községek nevét. Ha a szomszéd község más megyéhez tartozik, azt is fel kell tüntetni.
- /4/ Ha a község területe több 1:10 000 méretarányú térképlapra esik, akkor a csatlakozó szakaszokon - a község határvonaltól 4-5 cm-rel túl húzva - a keretvonalat ki kell rajzolni. A keretvonalon az 1:4000 méretarányú szelvény sarokpontokat örvonalként kell kirajzolni. A nem címfelírtos térképlapokon a község nevét és területi jelzőszámát, a méretarányt, a térképlap sorszámaát, a csatlakozó 1:10000-es térképlapok sorszámaát és a szolgálati használatra minősítést fel kell tüntetni. A megírásokat az 1:2000 méretarányú földmérési alaptérkép kereten kívüli megírására szóló előírások értelemszerű alkalmazásával kell elhelyezni.
- /5/ A térképlap azon üres részén /több lap esetén az 1.sz. lapon/, ahol a legtöbb hely van, címfelíratot kell készíteni, mely tartalmazza
- a község nevét és területi jelzőszámát,
 - a "külterületi átnézeti térkép" megnevezést,
 - a méretarányt,
 - a készítés évét,
 - a készítő szerv megnevezését és
 - több lap esetén áttekintő vázlatot a lapbeosztásról.

t.

10. FÖLDRÉSZLETEK HELYRAJZISZÁMOZÁSA

10.1. A földrészletek helyrajziszámozásának általános előírásai

- /1/ A földmérési alaptérképen minden földrészletet külön helyrajziszámmal kell megjelölni, a 617/1966. ÁFTH számú utasításnak megfelelően.
- /2/ A helyrajziszámozást igazgatási egységenként kell végezni. Helyrajziszámozási szempontból a belterület, illetve a zártkert határán belül fekvő földrészletek együttesen belterületi, illetőleg zártkerti egységet alkotnak. Ha egy község határán belül több különálló belterület vagy több zártkert van, valamennyit önálló egységként kell kezelni.
Egy igazgatási egységen belül egy helyrajziszám csak egyszer szerepelhet.

10.2. Földrészletek átszámozása új felmérés és térképfelújítás esetén

- /1/ Régi /1927. év előtti/ helyrajziszámozású községekben a belterület és a zártkert földrészleteit új felmérés, térképfelújítás alkalmával újra kell helyrajziszámozni.
- /2/ Új /1927. év utáni/ helyrajziszámozású községekben a belterület és a zártkert földrészleteit átszámozni csak indokoltan, a megyei földhivatal előzetes egyetértése esetén szabad.
Az új helyrajziszámozás indokai lehetnek:
 - területátcsatolások;
 - belterület, zártkert nagymértékű változása;
 - több különálló belterület, illetve zártkert van;
 - sok a tört számjegyű vagy földreformos helyrajziszám stb.
- /3/ A külterület földrészleteit csak abban az esetben kell átszámozni, ha az utolsó földrendezés óta lényeges változás történt /pl. táblásítás, sok tört helyrajziszám stb./ és a megyei földhivatal az átszámozást szükségesnek tartja.
- /4/ A helyrajziszámozásból kimaradt földrészletet a mellette levő földrészlet helyrajziszámának alátörésével kell megjelölni. Ugyanigy kell eljárni akkor is, ha egy helyrajziszámot ismételtelen felhasználáltak. A fel nem használt helyrajziszámokat az írásbeli munkarészekben átugrottként kell kezelni.

10.3. A helyrajziszámok feltüntetése a térképen

- /1/ A helyrajziszámot általában az ábrázolt földrészlet ábrájának közepébe, a térképlap északi keretvonalával párhuzamosan, keskeny földrészletbe pedig a földrészlet fekvésének megfelelően, dőlt számokkal kell beírni oly módon, hogy a helyrajziszám a térképlap elforgatása nélkül könnyen olvasható legyen. Hosszan elnyúló /a térképlap hosszúságának felét meghaladó/ földrészletekben a helyrajziszámot több helyen is fel kell tüntetni.
A több térképlapra kiterjedő földrészlet helyrajziszámát valamennyi térképlapon fel kell tüntetni.
- /2/ Ha kisebb földrészletekbe a helyrajziszám összes számjegyei nem férnek el, az utolsó számjegyekből csak annyit kell beírni, amennyi olvashatóan feltüntethető, és még megfelelően értelmezhető. Ellenkező esetben a helyrajziszámot a földrészlet rajza mellett kell feltüntetni, és az összefüggést nyíllal biztosítani.

10.4. Külterületi földrészletek helyrajziszámozása

- /1/ A külterületi földrészletek helyrajziszámozása során, azokkal együtt a belterületeket és a zártkerteket is - mint különálló egységeket - elhelyezkedésük sorrendjében nullás számokkal kell ellátni. A 01 számmal minden esetben a belterületet - több belterület esetén a központi belterületet - kell megjelölni.
- /2/ A külterületi földrészleteket - kivéve a zártkerten belüli földrészleteket - a központi belterület 01-es számát követő nullás számokkal /02, 03, 04 stb./, lehetőleg a régi helyrajziszámozás irányát követve, fekvésüknek megfelelő sorrendben kell helyrajziszámozni /FSz.17. melléklet 1. ábra/.
- /3/ Ha egyéni tulajdonban levő két vagy több földrészlet zárt egységet alkot, az ilyen egységet - a helyrajziszámozás sorrendjében soron következő - nullás számmal és az egységen belüli földrészleteket olyan tört számmal kell megjelölni, amelynek számlálója az egység nullás száma, nevezője pedig 1-gyel kezdődő sorszám /FSz.17. melléklet 3. ábra/.
- /4/ A nagyüzemi gazdálkodás alá vont területen visszahagyott földrészleteket /ideértve a tanyákat is/ ugyancsak a nullás szám alátörésével kell helyrajziszámozni oly módon, hogy a legkisebb alátöréssel a nagyüzemi művelés alatt álló területet kell jelölni /FSz.17. melléklet 3. ábra/.

10.5. Belterületi földrészletek helyrajziszámozása

- /1/ A belterületben levő földrészleteket - lehetőleg a régi helyrajziszámozás irányát követve - fekvésüknek megfelelő sorrendben, 1-gyel kezdődő folytatólagos egész számokkal kell helyrajziszámozni.
- /2/ Több felmérési ütemben készülő belterületi /zártkerti, külterületi/ felmérés esetén a helyrajziszámozást - a /4/ bekezdésben előírtakra is tekintettel - a teljes terület figyelembevételével kell végezni.
- /3/ Ha az igazgatási egységen belül több különálló belterület van, a földrészletek helyrajziszámozását a központi belterület földrészleteinek számozásával kell kezdeni. A különálló belterületek földrészleteit - az egyes belterületi egységek nullás számainak sorrendjében - a központi belterületnél, illetőleg az előző belterületnél felhasznált legmagasabb helyrajziszám után következő százeggel kezdve - de legalább ötven szám kihagyásával - kell helyrajziszámozni /FSz.17. melléklet 2. ábra/.
- /4/ A megyei városok és Budapest főváros földrészleteit kerületenként elkülönítve kell helyrajziszámozni. A helyrajziszámozást az I. kerület földrészleteinél 1-gyel kell kezdeni, a II. és a további kerületek földrészleteit az előző kerületekben felhasznált helyrajziszámok után - a szükség szerinti mennyiségű számjegy kihagyásával - a következő ezereggel kezdődő számcsoporthoz számokkal kell végezni. A megyei városok, valamint a főváros kerületeinek számcsoportjait az illetékes megyei /fővárosi/ földhivatal állapítja meg.

10.6. Zártkerten belüli földrészletek helyrajziszámozása

- /1/ A zártkerten belül levő földrészletek helyrajziszámozását - ideértve a zártkerti egységhez tartozó vonalas létesítmények helyrajziszámozását is - a belterületi földrészletek legmagasabb helyrajziszáma után következő százeggel - de legalább ötven szám kihagyásával - kell kezdeni /FSz.17. melléklet 2. ábra/.
- /2/ Ha a községben több különálló zártkert van, a második és a további zártkerti egység földrészleteit - nullás számaik sorrendjében - az előző zártkerti egység földrészleteinek legmagasabb helyrajziszáma után következő százeggel kezdve - de legalább ötven szám kihagyásával kell helyrajziszámozni /FSz.17. melléklet 2. ábra/.

10.7. Az alrészletek megjelölésének módja

- 10.71. A 6.3. fejezet szerinti alrészleteket - egymástól való megkülönböztetésük, a földrészleten belüli elhelyezkedésük meghatározása, továbbá nyilvántartásuk végett - az ábécé kisbetűivel kell megjelölni. A megjelölésre a magánhangzók közül csak az "a" betűt, a mássalhangzók közül pedig csak az egyjegyűeket szabad használni.
- 10.72. Abban az esetben, ha azonos művelési ág többször fordul elő egy földrészleten belül - amennyiben területük külön-külön eléri a legkisebb területi mértéket - valamennyit külön-külön alrészletként kell megjelölni.
- 10.73. Az alrészletek térképi jelölése
 - /1/ Az alrészlet betűjelzését az alrészlet ábrájának közepébe - hosszan elnyúló alrészlet esetében több helyre - a helyrajziszámozással azonos módon kell bejegyezni. Abban az alrészletben, amelyben a földrészlet helyrajziszáma található, az alrészlet betűjelét a helyrajziszám alá, ha ez nem lehetséges, mellé, de attól távolabb kell bejegyezni.
 - /2/ Több térképlapra kiterjedő alrészlet ábrájába a betűjelzést valamennyi térképlapon be kell jegyezni.
 - /3/ A művelési ágak jelzését minden esetben az alrészlet betűjele mellett - ha a földrészlet egész területe egy művelési ágba tartozik, a helyrajziszám alatt - kell feltüntetni.

11. TERÜLETSZÁMITÁS

11.1. Számítási alapelvek

- /1/ Az igazgatási egységek és fekvések területét koordinátákból kell számítani.
- /2/ A fekvéseken belül szükség szerint csoportokat, alcsoportokat stb. kell kialakítani. Területük számítását minden olyan módszerrel végre lehet hajtani, amely az előírt pontosságot biztosítja.
- /3/ Ha a térképről mért koordinátákkal számítjuk a területet, a koordinátákat a térképről kétszer kell lemérni. A két levétel közötti vonalas eltérés nem lépheti túl a térképen a 0,2 mm-t. A területszámítást a két mérés számtani középértékével kell végezni.
- /4/ Nem koordináták alapján végzett területszámításnál a területek összegét a nagyobb területi egység végleges területére kell kiegyenlíteni. Az azonos módszerrel végzett területszámításnál a jelentkező területmérési eltéréseket a részterületek nagysága arányában kell szétosztani.
- /5/ Grafikus területszámításnál - az alrészletek területmérése kivételével - a területeket kétszer kell mérni. Ha a két mérés közötti eltérés a megengedett /12.7./ belül van, előzetes területként a két mérés számtani közepét kell elfogadni.
- /6/ A részben természetben mért adatok alapján végzett területszámításnál a területmérési eltérést a következők szerint kell elosztani:
 - a/ természetben mért szélességi és hosszúsági adatokkal számított területre a terület nagyságának negyedével arányos területmérési eltérést szabad ráosztani;
 - b/ természetben mért szélességi adattal és térképi hosszal számított területre a terület nagyságának felével arányos területmérési eltérést szabad ráosztani.
- /7/ Hosszu, keskeny, állandó szélességű /ut, árok stb./, valamint szabályos alakú földrészlet területét lehetőleg a természetben mért szélességi adattal kell kiszámítani.

11.2. A területszámítás végrehajtása

- /1/ A területszámítási csoportokat általában kevés töréspontú földrészlethatárvonalak mentén célszerű kialakítani úgy, hogy területük minél könnyebben legyen számítható.
A területszámítási csoportok térképlaponként is kialakíthatók. Ez esetben keretvonal is lehet csoporthatár.
- /2/ A területszámítási csoportok nagysága belterületen és zártkertben 300-400 földrészletet magába foglaló terület, külterületen pedig 400-600 hektár, illetve ha a külterület térképezése 1:2000 méretarányban történt, 100-200 hektár. A területszámítási csoportokat - a technológiai követelmények szerint kialakított számozási rendszert figyelembe véve - meg kell számozni.
- /3/ Grafikus területszámításnál térképlaponként ki kell számítani a rájuk eső csoportrészek, illetve csoportok területét. Ezek összegének teljes térképlapon meg kell egyeznie a térképlap elméleti területével, nem teljes térképlapon a térképlap hasznos területével.
- /4/ A területszámítási csoportokat, ha sok földrészletet tartalmaznak, alcsoportokra /tömbökre/ kell bontani, oly módon, hogy az egyes alcsoportok /tömbök/ 20-25 földrészletnél többet ne tartalmazzanak. Az alcsoportok kiegyenlítés utáni, végleges területe összegének egyeznie kell a csoport már meghatározott területével. Az alcsoportokat - a technológiai követelmények szerint kialakított számozási rendszert itt is figyelembe véve - meg kell számozni.
- /5/ A földrészletek területét területszámítási csoportonként, illetve alcsoportonként /tömbönként/ kell kiszámítani. A földrészletek végleges területe összegének egyeznie kell a területszámítási csoport, illetve alcsoport /tömb/ területével.
- /6/ Földrészleten belül az alrészletek területét általában külön-külön kell kiszámítani. Ettől csak abban az esetben szabad eltérni, ha egy nagyobb földrészleten belül egy vagy több aránytalanul kisebb alrészlet van; akkor elégséges a kisebb alrészletek területét megfelelő ellenőrzéssel meghatározni és a fennmaradó alrészlet területét kivonással lehet képezni. Az alrészletek végleges területe összegének egyeznie kell a földrészlet területével.
- /7/ A területszámítási egységek /fekvés, csoport, alcsoport, tömb, stb./ kialakításáról célszerűen választott méretarányú területszámítási vázlatot /vázlatokat/ kell készíteni /FSz.29.melléklet/. Ezen fel kell tüntetni a szelvényhálózatot, a területszámítási egységek határvonalát és számát, valamint a tech-

nológiai követelményeknek megfelelően, illetve azoktól függően a területszámításba vont részletpontokat, azok számát stb.

11.2./8/ A területszámítást a számítás módszerének megfelelő területszámítási jegyzőkönyvben /FSz. 30.melléklet/ kell végezni.

11.3. Területjegyzék

- /1/ A földrészletek és alrészletek területét a területszámítási jegyzőkönyv alapján a helyrajziszámok, azokon belül az alrészletek betűjelének sorrendjében területjegyzékbe /FSz. 31. melléklet/ kell foglalni.
A földrészletek területét a területjegyzékben fekvésenként, azon belül különálló fekvésenként /pl. különálló belterületek, zártkertek stb./ is összegezni kell a szokásos oldalankénti összegezés alkalmazásával. A fekvések területösszegének a község teljes területét kell kiadnia.
- /2/ A területjegyzékben fel kell tüntetni a régi helyrajziszámokat.
- /3/ A területjegyzék elkészítése és lezárása utáni változásokat /pl.záróhelyszínelés utáni változások, átvételi vizsgálat utáni javítások stb./ a Területjegyzék függeléké /FSz. 32.melléklet/ munkarészben kell feltüntetni.
- /4/ Az EOTR-be beillesztett térképeken a beillesztést megelőző térképfelújítás változásainál a területszámítást az FSz. 9.32. pontjában foglaltak szerint kell végezni. A területszámítás eredményét az EOTR-be való beillesztés során adott területként kell kezelni.

12. A FÖLDMÉRÉSI ALAPTÉRKÉP PONTOSSÁGI ELŐÍRÁSAI

12.1. Vízszintes alappontok

- /1/ Az V.rendű és alacsonyabb rendű vízszintes alappontsűrítés pontossági és egyéb követelményei tekintetében a 40094/1973.OPTH sz. Alappontsűrítési Utmutató előírásai az irányadók.
- /2/ Az Alappontsűrítési Utmutató hatálya alá nem tartozó felmérési alappontokat - a meghatározás módszerétől függetlenül - az 1.sz. táblázatban előírt pontossági követelményeknek megfelelően kell létesíteni.

12.2. Magassági alappontok

- /1/ A IV.rendű magassági alappontok meghatározására végzett mérés záróhibája két ismert alappont között a

$$\Delta = 15 \sqrt{L}$$

értéket nem haladhatja meg. A képletben L a vonal hosszát jelenti km-ben, Δ pedig a megengedett legnagyobb eltérést mm-ben.

- /2/ A magassági illesztőpontok magasságának meghatározásánál két ismert alappont közötti mérés a

$$\Delta = 30 \sqrt{L}$$

értéket nem haladhatja meg, ahol L a vonal hossza km-ben, Δ a megengedett záróhiba mm-ben.

12.3. Vízszintes részletpontok

- /1/ A vízszintes részletpontok terepen mért és koordinátákból számított, illetve térképről mért távolságának megengedett legnagyobb eltéréseit a térkép méretarányának, a részletpontok rendűségének /2.212/ és a részletpontok távolságának függvényében az 1.sz. táblázat tartalmazza.
- /2/ Az 50 m távolságon belüli részletpontok összemérésére vonatkozóan az 50 m-re megadott hibahatár érvényes. Az 50 m feletti mérési eredményhez tartozó megengedett eltéréseket az Fpontoknál és I.rendű részletpontok esetében lineáris interpolálással kell megállapítani
- /3/ Különböző rendű részletpontok összemérése esetén az alsóbbrendű részletpontokra adott hibahatár a mérendő. Ezt az elvet kell alkalmazni részletpontnak alapponttal való összemérése esetén is.
- /4/ A 200 m-nél nagyobb távolságra lévő pontokat lehetőleg szabatos távmérőműszerrel, vagy irányméréssel kell ellenőrizni. Irányméréssel történő ellenőrzés esetén a szögellentmondásból számított lineáris eltérés nem lépheti túl az ugyanazon távolságra hossz mérés vizsgálatra megadott hibahatárokat.
- /5/ A felmérési alappontok ellenőrzésére 200 m-nél nagyobb távolság esetén szabatos távmérőműszert kell használni. A megengedett legnagyobb eltérés ebben az esetben is az 1.sz. táblázatban a 200 m-re megadott érték.

12.4. A magassági részletpontok pontossági előírásai

- /1/ Elsőrendű magassági részletpontok meghatározásához végzett vonalszintezés záróhibája

$$\Delta = 30 \sqrt{L},$$

ahol L a vonal hossza km-ben, Δ a megengedett záróhiba mm-ben.

- /2/ Fotogrammetriai modellen végzett magasságmeghatározásnál az illesztőpontokon kívül 15-20 db szintezéssel meghatározott elsőrendű magassági részletpont magasságát meg kell mérni; az ismert magasságokkal képzett különbségek $[\Delta_i]$ alapján négyzetes középhiba Δ értéket kell számítani a

$$\Delta = \sqrt{\frac{[\Delta_i^2]}{n}}$$

képlettel, ahol n a mért pontok száma. A négyzetes középhiba értéke nem lépheti túl 1:1000-es és 1:2000-es térképezésnél a ± 20 cm-t, 1:4000-es térképezésnél a ± 30 cm-t.

1.sz. táblázat

A térképezés méretaránya:		1:500 1:1000	1:2000	1:4000	1:500	1:1000	1:2000	1:4000
Pont rendűsége	Ellenőrzött távolság méter	A z o n o s í t h a t ó s á g i p o n t o s s á g : cm						
		Koordinátákból számított és természetben mért távolságok közötti megengedett legnagyobb eltérés cm-ben			Térképről lement és a természetben mért távolságok közötti megengedett legnagyobb eltérés cm-ben			
F pont	0-50 100 200	+1	+1-5	+1-10				
		13	18	26				
		18	26	37				
		26	35	53				
I. rendű részlet pont	0-50 100 200 300 500	+1-5	+6-10	+11-20	+1-5	+1-5	+1-10	+1-20
		18	26	39	26	31	52	91
		26	37	55	31	39	63	107
		35	53	78	38	48	79	130
II. rendű részlet-pont	0-50 50-100 100-200 200-300 300-500	+6-10	+11-20	+21-40	+6-10	+6-10	+11-20	+21-40
		26	39	80	31	39	65	130
		37	55	105	39	50	81	155
		53	78	140	48	66	105	190
III. rendű részlet-pont	0-50 50-100 100-200 200-300 300-500	+11-20	+21-40	+41-80	+11-20	+11-20	+21-40	+41-80
		39	80	125	39	52	105	175
		55	105	170	50	68	130	230
		78	140	225	66	91	165	280
IV. rendű részlet-pont	0-50 50-100 100-200 200-300 300-500	+21-40	+41-80	+81-től	+21-40	+21-40	+41-80	+81-től
		80	125	190	70	95	150	240
		105	170	250	90	120	200	300
		140	225	330	110	160	250	390
			265	400			300	460
				500				560

12.4. /3/ A megírt magassági részletpontoknál a térképen megírt és az utólagosan mért magassági adat között a megengedett legnagyobb eltérést a 2.sz. táblázat mutatja cm értékben.

2.sz. táblázat

Térkép méretaránya	1:1000	1:2000	1:4000
I. rendű	5	10	15
II. rendű	20	30	40
III. rendű	30	40	50

/4/ Szintvonalas ábrázolásnál az utólagosan mért magasságérték és az ennek megfelelő térképi helyen a szintvonalakból levezetett magasságérték között a megengedett legnagyobb eltérést a 3.sz. táblázat mutatja cm értékben.

3.sz. táblázat

A térkép méretaránya	1:1000	1:2000	1:4000		
alapszintköz:	1 m		2- 2,5 m	5 m	
A szintvonalak egymástól való távolsága a térképen mérve	5mm-nél nagyobb	60	70	-	-
	5mm-nél kisebb	70	80	-	-
1:10 000-es topográfiai térképről átvett domborzatrajz esetén			100	200	400

12.5. A szelvénykeret, örkereszthálózat és a szerkesztés

- /1/ Földmérési alaptérkép, és átnézeti térkép szelvénykereteinek, örvonalainak és örkereszthálózatának elméleti méretei és a térképen mért méretei között megengedett legnagyobb eltérés
 - keretvonal irányban 0,2 mm
 - átlóirányban 0,3 mm
- /2/ Kicsinyítéssel készített másolat akkor fogadható el, ha a keretvonal hossza legfeljebb 0,3 mm-rel, az átló hossza 0,4 mm-rel tér el az elméleti hosszától.
- /3/ A koordinátaival felszerkesztett pontok szerkesztési pontossága 0,2 mm.

12.6. A térképi csatlakozások pontossági előírásai

- /1/A csatlakozó szelvények /térképlapok/ keretvonalainak, örvonalainak és a keretvonalat metsző térképi vonalaknak a megengedett legnagyobb eltérése 0,2mm.
- /2/A kicsinyítéssel készített másolatoknál a csatlakozó vonalak eltérése legfeljebb 0,5 mm lehet.

12.7. A területszámítás pontossági előírásai

- /1/Koordináták alapján végzett területszámítás esetén a kisebb területegységek területösszegének a nagyobb egység területével négy tizedesjegy élességgel meg kell egyeznie.
- /2/Grafikus területszámítás esetén a kétszeri területmérés megengedett legnagyobb eltérése - új felmérésnél és beillesztett térképeknél egyaránt - nem haladhatja meg a

$$\Delta_T = 0,0003 M \sqrt{T} + 0,0006 T$$

képlet szerinti értéket: ahol Δ_T a megengedett legnagyobb eltérés m^2 -ben, M a méretarány nevezője, T a mért terület m^2 -ben.

A megengedett legnagyobb területmérési eltérésnek egyes területnagyságokra, a képlet alkalmazásával kiszámított értékeit méretarányok szerint a 4.sz. táblázat tartalmazza.

- /3/Uj felmérésnél, grafikus területszámítás esetén
 - az egy különálló fekvésben lévő területszámítási csoportok előzetes területösszegének és a fekvés koordinátákból számított területének,
 - az azonos területszámítási csoportban lévő felmérési tömbök előzetes területösszegének és a területszámítási csoport végleges területének,
 - az azonos felmérési tömbben lévő földrészletek előzetes területösszegének és a felmérési tömb végleges területének,
 - az egy földrészletben lévő alrészletek előzetes területösszegének és a földrészlet végleges területének
 a legnagyobb eltérése nem haladhatja meg a 12.7./2/-ben megadott képlet alapján kiszámított, illetve a 4.számú táblázatban feltüntetett, megengedett értéket.
 /Megjegyzés: amennyiben szükség szerint alcsoportot, illetve altömböt is kell alakítani, a pontossági előírás értelemszerűen ezekre is vonatkozik./
- /4/Az EOTR-be beillesztett térképeken a beillesztést megelőző térképfelújítás során végzett területszámítás pontosságára az FSz. 10.53. pontjában leírtak vonatkoznak.
- /5/Ha a területszámítási egységek /csoport, tömb stb./ számítása a grafikus területátalakítás módszerével történik, a csonkahektárok kétszeri területmérésének megengedett legnagyobb eltérése bármely méretarányra vonatkozóan 20 m². Ilyen területszámítási módszer alkalmazása esetén a területmérési hibát az egyes területrészekre a csonkahektárok területének arányában kell elosztani.

4.sz. táblázat

Terület	Méretarány			Terület	Méretarány		
	1:500	1:1000	1:2000 1:4000		1:500	1:1000	1:2000 1:4000
	Megengedett eltérés				Megengedett eltérés		
ha m ²	m ²	m ²	m ²	ha	m ²	m ²	m ²
200	4	9	17	7,5	127	209	374
400	6	12	24	8,0	133	218	387
600	8	15	30	8,5	138	226	401
800	9	17	34	9,0	144	234	414
1000	10	20	39	9,5	149	242	427
1200	11	22	42	10,0	155	250	439
1400	12	23	46	11,0	165	265	464
1600	13	25	49	12,0	176	280	488
1800	14	27	52	13,0	186	294	511
2000	15	28	55	14,0	196	308	533
2500	17	32	62	15,0	206	322	555
3000	18	35	68	16,0	216	336	576
3500	20	38	73	17,0	226	349	597
4000	21	40	78	18,0	235	363	617
4500	23	43	83	19,0	245	376	637
5000	24	45	88	20,0	254	388	657
5500	26	48	92	25,0	300	450	750
6000	27	50	97	30,0	344	509	837
6500	28	52	101	35,0	387	565	920
7000	29	54	105	40,0	430	619	999
7500	30	56	108	45,0	471	672	1075
8000	32	58	112	50,0	512	724	1149
8500	33	60	116	55,0		775	1220
9000	34	62	119	60,0		825	1290
9500	35	64	123	65,0		874	1357
1 0000	36	66	126	70,0		922	1424
1 2500	41	75	142	75,0		970	1489
1 5000	46	82	156	80,0		1017	1553
1 7500	50	90	169	85,0		1063	1616
2 0000	54	97	182	90,0		1109	1678
2 2500	59	104	194	95,0		1155	1740
2 5000	62	110	205	100,0		1200	1800
2 7500	66	116	215	120,0		1377	2035
3 0000	70	122	226	140,0		1550	2260
3 2500	74	128	236	160,0		1719	2478
3 5000	77	133	245	180,0		1885	2690
3 7500	81	139	255	200,0		2049	2897
4 0000	84	144	264	250,0			3397
4 2500	87	149	273	300,0			3878
4 5000	91	154	282	350,0			4345
4 7500	94	159	290	400,0			4800
5 0000	97	164	298	450,0			5246
5 5000	103	174	314	500,0			5683
6 0000	109	183	330	600,0			6539
6 5000	115	192	345	700,0			7375
7 0000	121	201	359	800,0			8194

12.7. /6/ A belső és az átvételi vizsgálat során a területszámításnak grafikus területméréssel való ellenőrzése esetén a legnagyobb eltérés nem haladhatja meg a 12.7/2/- ben megadott képlet alapján kiszámított, illetőleg a 4.sz. táblázatban feltüntetett megengedett érték másfélszeresét.

13. KÉSZÍTENDŐ MUNKARÉSZEK

13.1. Általános megjegyzések

- /1/ A felsorolt munkarészek közül csak azokat kell elkészíteni, melyek a térkép elkészítéséhez az alkalmazott technológia szerint szükségesek.
- /2/ A mérési, számítási és egyéb munkarészek lehetnek kézzel írottak, regisztráló berendezéssel vagy számítógéppel előállítottak. Címmel /költség/ és fejlődéscél vagy magyarázó megírással az automatikus adatközlő munkarészeket is el kell látni. A munkarészeket minden esetben úgy kell elkészíteni, hogy az adataik mikrofilmen történő rögzítésre is alkalmasak legyenek.
- /3/ A műszaki tervben leírt technológia megváltoztatását a felmérési törzskönyvbe minden esetben be kell jegyezni; a nagyobb jelentőségű változtatásokra a műszaki terv módosítására vonatkozó 16 216/1971. MFM-OFTH sz. előírások kötelezőek.
- /4/ A felmérés során készített valamennyi munkarészt /a fényképezést előkészítő munkarészek kivételével/ az állami átvevő szervnek /megyei földhivatal/ kell átadni.
- /5/ A munkarészek átvételéről az átvevő szerv zárójegyzőkönyvet /FSz.33.melléklet/ készít, amelyből 1 példányt a munkarészekhez kell csatolni, 2 példányt az OFTH Földmérési Főosztályának, 1 példányt a Földmérési Intézetnek és 1 példányt a felmérést végző szervnek kell átadni.
- /6/ A felsorolt munkarészeknél a hivatkozott mellékletek adott technológiához tartoznak, a technológia változása módosíthatja azokat.

13.2. Általános munkarészek

- /1/ Műszaki terv vázlattal.
- /2/ Felmérési törzskönyv /FSz. 1.melléklet/.
- /3/ Jelentés az alappontokról /a jelentést a 212/1962./T.10./ ÁFTH számú utasítás 21.§./2/ bekezdésében, valamint a 26.§./3/ és /5/ bekezdéseiben előírtaknak megfelelően kell összeállítani.
- /4/ Végleges adatok jegyzéke /FSz. 28. melléklet/.

13.3. Alappontsűrítési munkarészek

- /1/ Vízszintes alappontsűrítés földi eljárással /a 40 094/1973. sz. alappontsűrítési utmutató 6.101. fejezete szerint/.
- /2/ Vízszintes alappontsűrítés fotogrammetriai eljárással:
 - a/ mérési és számítási vázlat,
 - b/ mérési jegyzőkönyv,
 - c/ számítási jegyzőkönyv,
 - d/ koordináta-jegyzék.
- /3/ Magassági alappontsűrítés:
 - a/ kitűzési és meghatározási vázlat,
 - b/ mérési jegyzőkönyv,
 - c/ számítási jegyzőkönyv,
 - d/ pontleírások, helyszínrajzok,
 - e/ alappontok jegyzéke.

13.4. Előkészítő és elhatárolási munkarészek

- /1/ Fotogrammetriai általános munkarészek:
 - a/ tervezési és kitűzési vázlat /FSz. 36a melléklet/,
 - b/ légifényképező repülés technikai terve /FSz. 36b.melléklet/,
 - c/ repülési vázlat,
 - d/ kontakt másolatok,
 - e/ nagyított másolatok.
- /2/ Nyilvántartási munkarész
 - a/ azonosítási jegyzék.
- /3/ Elhatárolási munkarészek:
 - a/ területkimutatás az igazgatási, illetve nyilvántartási egységek határváltozásáról /FSz.6,7 melléklet/,
 - b/ igazgatási, belterületi és zártkerti határvonalak egyeztetésének eljárási jegyzőkönyvei /FSz. 10.melléklet/,
 - c/ határvázlatok és határleírások /FSz.2,3,9. melléklet/,
 - d/ tömbáttekintő vázlat,
 - e/ földrészlet elhatárolási vázlat.

13.5. Felmérési munkarészek

- /1/ Földi eljárás munkarészei:
 - a/ részletpontmérési jegyzőkönyv,
 - b/ mérési vázlatok /jegyzetek/,
 - c/ számítási jegyzőkönyvek,
 - d/ részletpontok koordinátajegyzéke.
- /2/ Fotogrammetriai eljárás munkarészei:
 - a/ kiértékelési oleáta,
 - b/ modell tájékozási lapok,
 - c/ részletpontok mérési jegyzőkönyve,
 - d/ számítási jegyzőkönyv,
 - e/ részletpontok koordinátajegyzéke.

14.1.

13.6. Térképek

- /1/ Földmérési alaptérképek:
 - a/ sikrajzi térképek,
 - b/ műanyaglap domborzati térképek.
- /2/ Másolatok:
 - a/ műanyaglap másolat a sikrajzról,
 - b/ műanyaglap másolat a domborzatrajzról /ha /1/b. nem készült/,
 - c/ a sikrajzi alaptérkép műanyaglap másolatának fénymásolata 2 példányban.
- /3/ Átnézeti térképek:
 - a/ külterületi átnézeti térkép,
 - b/ külterületi átnézeti térkép fénymásolata 2 példányban,
 - c/ 1:4000 méretarányú földmérési alaptérkép kicsinyített filmjei és másolatai,
 - d/ 1:1000 és 1:2000 méretarányú földmérési alaptérképek 1:4000 méretarányra kicsinyített filmjei és másolatai.

14.2.

14.21

13.7. Területszámitási munkarészek:

- a/ vázlatok /FSz.29.melléklet/,
- b/ számítási jegyzőkönyvek /FSz.30.melléklet/,
- c/ területjegyzék /FSz.31. melléklet/,
- d/ területjegyzék függeléke /FSz.32.melléklet/.

14.22.

14. A FÖLDMÉRÉSI ALAPTÉRKÉP MINŐSÉGÉNEK VIZSGÁLATA ÉS TANUSÍTÁSA

14.1. A minőség vizsgálatának és tanusításának általános elvei

- /1/ A felmérést végző szerv ellenőrizni köteles a földmérési alaptérkép előírás szerinti minőségét. A minőség ellenőrzésének módját és mértékét a felmérési törzskönyvben kell feltüntetnie. A törzskönyv a műszaki leírás szerepét is betölti.
- /2/ A vizsgálati és ellenőrző méréseket mindenkor komparált, illetőleg igazított mérőeszközzel kell mérni. Az ellenőrző méréseket legalább olyan pontossággal kell végezni, mint amilyen pontosság a mérésre előírt. A vizsgálati mérések mért értékeinek kerekítése nem engedhető meg. A vizsgálati tételek bejegyzésénél gondot kell fordítani a tételek azonosíthatóságának, feltalálhatóságának biztosítására.
- /3/ A földmérési alaptérkép készítése során a munka megfelelő minőségének biztosítására és megbízhatóságának megállapítására a felmérést végző szervnek részben belső vizsgálatot, részben minősítő vizsgálatot kell végeznie, és egyes munkaszakaszok befejezése után záróminősítést kell készíteni.
- /4/ Valamennyi új földmérési alaptérképet és munkarészeit a területileg illetékes megyei földhivatal állami átvételi eljárás keretében vizsgálni köteles.

14.2. A felmérést végző szerv belső vizsgálata

14.21. Általános szempontok

- /1/ A belső vizsgálatához tartozik a munka folyamán végzett minden olyan ellenőrzés, illetve önellenőrzés, melynek célja ellenőrző mérések végzése alapján a hibahatáron felüli eltérések megállapítása és megszüntetése, továbbá a térkép és munkarészek különféle hiányosságainak és alaki hibáinak kiszűrése és javítása. A belső vizsgálat végrehajtása közvetlenül a munkavégzéshez tartozik, annak szerves része.
- /2/ A belső vizsgálat módját és mértékét - jelen szabályzat előírásaira figyelemmel - a felmérést végző szerv saját maga határozza meg, és azt a felmérési törzskönyvben köteles részfeladatonként tanusítani.
- /3/ A belső vizsgálat valamennyi megállapítását, valamint az azokkal kapcsolatos hibajavítást és hiánypótlást a felmérési törzskönyvbe tételesen be kell jegyezni; megtörténtét ellenőrizni és aláírással igazolni kell.
- /4/ A belső vizsgálat keretében részben teljes körű /100%-os részletességű/, részben részleges vizsgálatot kell végezni. Teljes körű vizsgálatot kell végezni mindazon részfeladatokra, munkarészekre vonatkozóan, melyeket a 14.22. pont tételesen felsorol.
- /5/ Ahol nem kell teljes körű vizsgálatot végezni, ott a tényleges hibák megállapításához és megszüntetéséhez eredményesen alkalmazható a reprezentatív mintavételes eljárás /14.33.pont/.

14.22. A teljes körű belső vizsgálat feladatai

- /1/ A vízszintes és magassági alappontsűrítéseknel valamennyi felhasznált régi és újonnan létesített alappont pontleírásának a vonatkozó szabályzatokban előírt tartalmi teljesség és a helyszínrajz helyessége szempontjából való vizsgálata.
- /2/ Az újonnan létesített vízszintes és magassági alappontok jegyzékének a számtási munkarészekkel és pontleírásokkal való összehasonlítása.
- /3/ A ténylegesen felhasználásra kerülő negatív filmanyag fotográfiai, és fotogrammetriai felhasználhatóság szempontjából való vizsgálata és minősítése.
- /4/ A kontaktmásolatok, diapozitívok, nagyított képek, transzformátumok és fototérképek fotográfiai minőségének vizsgálata, valamint azok minősítése az adott feladathoz való felhasználhatóság szempontjából.
- /5/ Valamennyi térképlap keret- és átlóméreteinek a vizsgálata.
- /6/ A sztereofotogrammetriai kiértékelés megkezdése előtt minden modell vízszintes és magassági tájékozásának ellenőrzése.
- /7/ A térképezés tartalmi és külalaki /esztétikai/ vizsgálata minden térképlapra kiterjedően abból a szempontból, hogy a térképezés jelen szabályzat előírásainak megfelelően készült-e, és a térképek külalakja, rajzi kivitele, megírása az előírásoknak mindenben megfelel-e.
- /8/ Valamennyi szelvénycsatlakozás ellenőrzése; a földrészletek helyrajziszámozása helyességének és teljességének, az alrészletek jelének, a művelési ág megírások helyességének és teljességének, a kapcsolások jelölésének ellenőrzése.

- 14.22. /9/ A területszámitási egységek területszámitásának vizsgálata, a nagyobb egység területére történő ráállítás szempontjából.
- /10/ A műanyaglap térképmásolatok ellenőrzése az eredeti térképpel való teljes egyezőség, valamint a kirajzolás, a megírás és a nyomdai sokszorosításra való alkalmasság szempontjából.
- /11/ Záróhelyszinelés esetén a térképi tartalomnak részletes terepbejárással a helyszínnel történő összehasonlítása. A helyszíni munka befejezése után bekövetkezett időközi változások bemérése, az észlelt hibák, hiányosságok megállapítása és a munkarészek javítása, illetve pótlása.
- /12/ A térképnek, a mérési vázlatnak, a műanyaglap térképmásolatnak, a területszámitási munkarészeknek és a területjegyzéknek tételes összeolvasása /végösszehasonlítás/.

14.23. A részleges belső vizsgálat feladatai

- /1/ A földi eljárással végzett vízszintes és magassági alappontsűrítést a vonatkozó érvényes rendelkezések szerint kell vizsgálni.
- /2/ Fotogrammetriai pontsűrítés esetén a felmérési alappontokat más kiértékelő személynek /vizsgálónak/ a mérőjel ismételt pontraállításával meg kell vizsgálnia. A felmérési alappontok /illesztőpontok/ relatív pontosságát a terepen is ellenőrizni kell. A vizsgálatnak arányos elosztásban az alappontok legalább 10%-ára kell kiterjednie.
- /3/ A térképlapokon az örkeresztek és alappontok 10%-ánál kell a szerkesztés pontosságát megvizsgálni.
- /4/ A sztereofotogrammetriai eljárásnál a kiértékelte részletpontok legalább 5%-át a mérőjel ismételt pontraállításával illetve másik modellből való kiértékeléssel vizsgálni kell.
- /5/ A mérés és térképezés pontosságát, valamint teljességét bármely technológia esetén a helyszínen vizsgálni kell. A pontosság ellenőrzésére végzett vizsgálati mérésekbe az első- és másodrendű részletpontok legalább 3%-át kell bevonni. A vizsgálati mérések kiértékelését a részletpontok rendűsége szerint csoportosítani kell.
- /6/ A területszámitás vizsgálata a földrészleteknek legalább 5%-ára terjedjen ki.
- /7/ Magassági felmérés esetén a megírt első- és másodrendű magassági részletpontok magasságát, a szintvonalas domborzatábrázolásnál pedig a szintvonalak megbízhatóságát - részben megismételt kiértékeléssel, részben terepi ellenőrző mérésekkel kiegészített terepbejárással - legalább 5%-os mértékben vizsgálni kell.
- /8/ A fel nem sorolt munkafázisokat és munkarészeket a szükség szerinti mértékben kell vizsgálni.

14.3. A felmérést végző szerv minősítő vizsgálata

14.31. Általános szempontok

- /1/ A munka elkészítése, valamint a belső vizsgálat alapján feltárt hiányosságok megszüntetése és kijavítása után kell a munka minőségét és megbízhatóságát megállapító minősítő vizsgálatot elvégezni. A minősítő vizsgálat eredményét és megállapításait is a felmérési törzskönyvben kell feltüntetni. A minősítő vizsgálat során kell - a belső vizsgálat adatait is felhasználva - a munka végső minősítését elkészíteni.
- /2/ A minősítő ellenőrzés célja a munka minőségi értékének meghatározása /minősítése/ és a feltárt hiányosságok megszüntetése. A minősítő ellenőrzést a felmérést végző szervben belül a munkát készítő részlegről független személynek vagy részlegnek /továbbiakban: MEO/ kell végeznie.
- /3/ Minden főbb munkaszakaszt /pl. alappontsűrítés, fotogrammetriai munkák, térképezés, területszámitás stb./ a készített munkarészek ellenőrzése útján, a belső vizsgálat és a megállapított hibák és hiányosságok kijavítása illetve pótlása után, minősíteni kell.
- /4/ A más szervnek továbbfeldolgozásra átadandó munkarészek minősítő ellenőrzése a készítő szerv MEO-jának a feladata. Ebben az esetben a Szabályzat előírásai a belső vizsgálatra, a minősítő ellenőrzésre, a minősítésre és a hibák javítására a szállító szervnél is változatlanul érvényesek. Ha az átvevő szerv MEO-ja nem ért egyet az átadó minősítésével, ezt írásban közli az átadó szervvel. Véleményeltérés esetén közös MEO-vizsgálattal kell eldönteni, a vitás munkaszakasz minősítését.
- /5/ Nagyobb terjedelmű, hosszabb időre elhúzódó munkaszakasz minősítő ellenőrzése területileg megosztva, részenként is végezhető.
- /6/ Az érdemi minősítő ellenőrzést - ahol ennek a feltételei fennállnak - a reprezentatív mintavételes eljárás alapján célszerű végrehajtani. A belső vizsgálat

megállapításai és a munka közbeni ellenőrzés alapján el lehet tekinteni a mintavételes ellenőrzéstől, és az adott munkaszakaszt /munkarészt/ megfelelőnek lehet minősíteni. Ezt a felmérési törzskönyvben indokolni kell.

14.32. A minősítő vizsgálat feladata

- /1/ A tétéles belső vizsgálat végrehajtásának és dokumentálásának ellenőrzése. Ha ez nem kielégítő, a munkát a hiányosságok pótlására vissza kell adni a feldolgozó részlegnek.
- /2/ Az érdemi ellenőrzés és minősítés a mérethelyesség, a hibahatárok betartása és a teljesség szempontjai szerint.
- /3/ A munkarész/ek/ esztétikai, külalaki szempontokból való ellenőrzése és minősítése.
- /4/ A munkavégzés közben az egyes munkaszakaszok /munkarészek/ minősítése "megfelelő" vagy "nem megfelelő", a munka végső minősítése "megfelelő" minősítés esetén "jó" vagy "kielégítő" lehet.
- /5/ A "nem megfelelő" minősítésű munkarészek a minősítést végző vizsgáló megállapításaival visszaadandók a feldolgozó részlegnek. Az érdemi és esztétikai minősítést külön-külön kell indokolni. Ha a minősítendő munkaszakasz vagy munkarész egyik szempontból "nem megfelelő" minősítésű, a másik szempontból való minősítése sem zárható le. Az esztétikai minősítést a javítások után módosítani lehet.

14.33. A minősítő vizsgálat végrehajtása

- /1/ Meg kell állapítani az ellenőrzendő tulajdonság teljes tételszámát /közelítő becsléssel/.
Meg kell határozni az ellenőrzés mértékét /szigorusági fokozat/. Az egyes tulajdonságok ellenőrzésének szigorusági fokozatát a minősítő vizsgálatot végző szerv /személy/ állapítja meg.
- /2/ A vizsgálandó mintadarabszámok táblázatából /5.sz. táblázat/ a teljes tételszám és szigorusági fokozat alapján meg kell állapítani a vizsgálandó minta darabszámát.

5.sz. táblázat

Vizsgálandó mintadarabszámok táblázata

Szigorusági fokozat	I.	II.	III.	IV.	V.
Tételnagyság	mintadarabszám				
- - 50	5	5	10	15	20
51 - 100	5	10	15	20	30
101 - 200	10	15	20	30	40
201 - 320	15	20	30	40	55
321 - 500	20	30	40	55	75
501 - 800	30	40	55	75	115
801 - 1200	40	55	75	115	150
1201 - 3200	55	75	115	150	225
3201 - 8000	75	115	150	225	300
8001 - 20000	115	150	225	300	450
20001 - 100000	150	225	300	450	750
100001 - -	225	300	450	750	750

- 14.33. /3/ A vizsgálat folyamán egyszerű véletlen kiválasztással - általában arányos elosztásban - kell a vizsgálandó mintadarabokat kiválasztani. Nem szabad a mintavételi helyeket a vizsgálati rutinból ismert, hibásnak vélt helyeken süríteni.
- /4/ Az ellenőrzés során össze kell hasonlítani a vizsgálat eredményét a követelményekkel /hibahatár, hiány, más munkarészekkel való egyezés, méret stb./. Az összehasonlítás eredményeképpen minden vizsgált mintadarab kétféle minősítést kaphat: megfelelő, vagy nem megfelelő /hibás/. Számszerű adatok ellenőrzésénél az eltérések értékét is ki kell mutatni. Egyéb esetekben általában elegendő az ellenőrzött minták darabszámát a felmérési törzskönyvbe bejegyezni és a hibákat, hiányosságokat kimutatni.
- /5/ A nem megfelelő /hibás/ tételek számát meg kell állapítani és azt össze kell hasonlítani a Megtűrt hibák táblázatában /6.sz. táblázat/ az adott munkaszakaszra /munkarészre/ megtűrt hibás tételek számával. Ha a talált hibák száma egyenlő, vagy kevesebb a névleges hibaszázalék oszlopában levő számnál, a teljes tétel "megfelelő", ha annál több, "nem megfelelő". Az ellenőrzött tulajdonság szempontjából nem megfelelőnek minősített munkaszakaszt /munkarészt/ - indokolással - további kiegészítő belső vizsgálatra, valamint javításra vissza kell adni a feldolgozó részlegnek. A hibák felfedezésére végzett kiegészítő belső vizsgálat megállapításait, valamint a feltárt hibák kijavítását a felmérési törzskönyvbe be kell jegyezni.

6.sz. táblázat

Megtűrt hibák táblázata

Névleges hibaszázalék	0.3	0.5	1.0	2.0	3.0	4.0	5.0
A vizsgálandó mintadarabok száma	A mintában még megtűrt hibák száma, amelynél a tétel "megfelelő" minősítésű						
5	-	-	-	-	-	-	-
10	-	-	-	-	-	1	1
15	-	-	-	-	1	1	2
20	-	-	-	1	1	2	2
30	-	-	1	2	2	3	3
40	-	-	1	2	3	3	4
55	-	1	2	3	3	4	5
75	-	1	2	3	4	6	7
115	-	2	3	5	6	8	10
150	1	2	4	6	8	10	12
225	2	3	5	8	11	14	17
300	2	4	7	10	14	18	22
450	3	5	9	14	20	26	32
750	5	8	13	23	32	41	49

- /6/ A kiegészítő belső vizsgálat és a hibajavítás befejezése, valamint a javítás ellenőrzése után a munkaszakaszt /munkarészt/ -ismételten - belső minősítésre kell átadni.
- /7/ A hibajavítások megtűrt hibaszázaléka /tehát a hibásan, hiányosan végzett hibajavítás /0,5%. A megtűrt hibaszázalékon belül is javítani, illetve pótolni kell a megállapított hibákat, hiányosságokat.
- /8/ A már egyszer ellenőrzött és megfelelőnek talált tulajdonságot újra ellenőrizni nem kell, kivéve, ha a munkarészt újra el kellett készíteni.

14.34. A reprezentatív vizsgálati eljárásnál megtört hibaszázalék

/1/ A 14.23. pontban, illetve az 5.sz. táblázatban előírt mennyiségű megvizsgált tételből a /2/-/13/ bekezdésekben felsorolt munkafázisoknál - nagymennyiségű ellenőrző mérés esetén - az alább megadott százaléokban megengedett a hibahatár túllépése. Gyakorlatilag a 6.sz. táblázat tartalmazza a megtört hibák számát.	
/2/ A vízszintes és magassági alappontsűrítésnél a vonatkozó szakmai szabályzatban megengedett értéktől való eltérés	0%
/3/ A felmérési alappontok relatív pontosságának ellenőrzése	2%
/4/ A koordinátajegyzékben és a helyszínrájakon a pontszám és koordináta tekintetében helyszínrájk és egyéb megírás tekintetében	1%
/5/ Szelvény- és örkeresztek, valamint a koordinátákból felszerkesztett pontok	0,5%
/6/ A felmérés teljessége /részletpontok hiánya/	2%
/7/ A mérés és térképezés pontossága	3%
/8/ A szelvénycsatlakozások	2%
/9/ A helyrajziszámozás, alrészletjelek, kapcsolások stb.	0,5%
/10/ A műanyaglap-másolat készítésénél sokszorosíthatóságra kiható hiba tekintetében	0%
egyezőség és rajzi kivitel tekintetében	0,5%
/11/ Az átnézeti térképek céljára kicsinyített térképek szelvénykeret mérete	1%
/12/ A területszámításnál az igazgatási egység és fekvések tekintetében csoport és tömb tekintetében földrészlet tekintetében alrészlet tekintetében	0%
0,5%
0,5%
3%
/13/ Magasságmérésnél részletpontok tekintetében szintvonalak tekintetében /A % az ellenőrzött és a hibásnak talált területek nagyságából számított/.	2%
3%
/14/ Esztétikai, külalak szempontból a megtört hibát százaléokban nem lehet megadni, a "nem megfelelő" minősítést a törzskönyvben indokolni kell.	

14.4. Záróminősítés

- /1/ Az egyes munkaszakaszok /munkarészek/ minősítő ellenőrzése és a hibajavítások, hiánypótlások lezárása után el kell végezni a befejezett - részben minősített - teljes munka záróminősítését.
- /2/ A záróminősítés fokozata "jó" és "kielégítő" lehet a következők szerint.
- /3/ "Jó" minősítésű az a munka, amely a térképi tartalom teljessége és helyessége, valamint a végtermékként szolgáló munkarészek egyezősége szempontjából megfelelő, külalak szempontjából kifogástalan, és - mindazon esetekben, amelyekre vonatkozóan a Szabályzat a pontosságra számadatokkal meghatározott megengedett legnagyobb eltéréseket /hibahatárokat/ ír elő - az eltérések az ellenőrzött adatok legalább 60%-ánál a hibahatár felét nem éri el, illetve nem haladják meg.
- /4/ "Kielégítő" minősítésű az a munka, amely valamennyi vizsgált tulajdonság és az esztétikai kivitel szempontjából "megfelelő" minősítésű, de a 14.4/3/-ban a "jó" minősítésre előírt feltételeket nem elégíti ki.
- /5/ A felmérést végző szerv köteles a munka záróminősítését - a felmérési törzskönyvbe való bejegyzés mellett - egy példányban a munkarészekkel együtt a területileg illetékes földhivatalnak, egy példányban pedig a Földmérési Intézetnek átadni, illetve megküldeni.

14.5. Állami átvételi vizsgálat és minősítés

- /1/ A földhivatalnak az átvételi vizsgálat során ellenőrizni kell, hogy a felmérést végző szerv belső és minősítő vizsgálatának módja és mértéke alkalmas-e a munka minőségének tanúsítására. Emellett az általa szükségesnek tartott mértékben mintavételes vagy egyéb eljárással vizsgálatot végez, elsősorban ott, ahol a technológiát, a belső vagy a minősítő vizsgálatot nem tartja megfelelőnek vagy elégségesnek. A vizsgálat megtörténtét és eredményét a felmérési törzskönyvbe be kell vezetni.

- 14.5. /2/ A földhivatal a földmérési alaptérkép-készítési munkát a végrehajtás során bármikor vizsgálhatja, ellenőrizheti. Ha a munka végrehajtása a Szabályzat előírásaitól, illetőleg az elfogadott műszaki tervben rögzített feltételektől tartalom, pontosság, minőség, valamint esztétikai kivitel tekintetében eltér, észrevételeit, megállapításait a felmérési törzskönyvbe tételesen be kell jegyeznie. A földhivatalnak a munka végrehajtása közben végzett ellenőrzése az átvételi vizsgálat részét képezi.
- /3/ A földhivatalnak a szállítástól, illetve a munkarészek átvételétől számított 30 napon belül kell nyilatkoznia arról, hogy a munka átvételi vizsgálatra alkalmas-e vagy sem.
- /4/ Az átvételi vizsgálatra való alkalmasság megállapításához elsősorban azt kell ellenőrizni, hogy
- a munkát a Szabályzat előírásai szerint, illetve az elfogadott műszaki tervben leírt módon végezték-e;
 - az előírt valamennyi munkarészt elkészítették-e;
 - a munka felmérési törzskönyvét megfelelően vezették-e;
 - a belső vizsgálatot, a hibajavítást, hiánypótlást, a minősítő ellenőrzést és minősítéseket a Szabályzatban előírt módon és mértékben végezték-e;
 - a felmérést végző szerv által készített záróminősítés a felmérési törzskönyvbe bejegyzett megállapításokkal, valamint a munkarészek kiállításával, esztétikai kivitelével összhangban van-e;
 - a munkarészek összeállítása, csoportosítása, fűzése, formatizálása, méretre vágása és tisztítása megtörtént-e.
- /5/ Ha a munka 14.5/4/-ben foglalt követelményeknek mindenben megfelel, az átvételi vizsgálatra alkalmasnak kell nyilvánítani, illetőleg átvételi vizsgálatra át kell venni. Ha azonban a földhivatalnak a munkával, illetve annak minősítésével kapcsolatban kételyei vannak, az általa szükségesnek tartott mértékben, de legfeljebb a vonatkozó adatok mintegy 1-2%-ára kiterjedően - a 14.5/3/-ben előírt időtartamon belül - mintavételes eljárással érdemi vizsgálatot is végezhet, olyan munkaszakaszok /munkarészek/ illetve azok olyan részei vonatkozásában, amelyeknél a hibák, hiányosságok nagyobb mérvű előfordulása tapasztalható vagy feltételezhető. Ilyen esetben a végzett vizsgálat megállapításait is figyelembe véve kell a munkát vizsgálatra alkalmasnak vagy alkalmatlannak nyilvánítani.
- /6/ Ha a munka a 14.5/4/-ben foglalt követelményeknek nem felel meg, azt - további vizsgálat mellőzésével - mint átvételi vizsgálatra alkalmatlant a felmérést végző szervnek vissza kell adni.
- /7/ Vállalat által végzett munkának átvételi vizsgálatra alkalmassá nyilvánításáról - annak a felmérési törzskönyvbe való bejegyzése mellett - a felmérést végző szervet és a Földmérési Intézetet írásban értesíteni kell.
- /8/ A munkának állami átvételi vizsgálatra való alkalmatlanságát a felmérési törzskönyvben indokolni kell. Vállalat által végzett munka átvételi vizsgálatra alkalmatlanná nyilvánításáról és annak indoklásáról a felmérést végző szervet és a Földmérési Intézetet írásban értesíteni kell.
- /9/ A munka átvételi vizsgálatra való alkalmatlansága a felmérést végző szervnek a szállítási határidőtől számított teljesítési késedelmét jelenti.
- /10/ Amennyiben a munka átvételi vizsgálatra alkalmas, és a 14.5./11/-ben ismertetett feltétel nem áll fenn, el kell végezni a részletesebb átvételi vizsgálatot.
- /11/ Amennyiben a földhivatal a 14.5/4/-/5/ bek.-ekben ismertetett módon végzett átvételi vizsgálat alapján meggyőződött arról, hogy a felmérést végző szerv által "jó"-nak minősített munka a tanúsított minősítésnek mindenben megfelel, további átvételi vizsgálatot nem szükséges végezni; a munkát - az esetleg feltárt hibák és hiányosságok kijavítása, illetve pótlása után - "jó" minősítéssel államilag át lehet venni.
- /12/ Az állami átvételi vizsgálat során elsősorban a felmérő szerv MEO-ja által kimutatott - a minősítés alapját képező - adatokat és a minősítés helyességét kell ellenőrizni.
- /13/ Kellően meg nem alapozottnak kell tekinteni a belső vizsgálatot, a részminősítéseket, valamint a záróminősítést, ha
- a felmérést végző szerv a belső vizsgálatot nem a Szabályzat 14.2. és 14.3. pontjaiban előírt módon és mértékben végezte;
 - mintavételes eljárással végzett részleges belső vizsgálat, illetve minősítő ellenőrzés esetén a mintavétel módja és mértéke, valamint a vizsgált mintadarabok eloszlása betekintéssel megállapíthatóan nem megfelelő;
 - egyéb megállapítások, tapasztalatok /pl. a munka végrehajtása közben a földhivatal által végzett ellenőrzések/ részminősítések, illetőleg a záróminősítés felülbírálását és ellenőrzését indokolják.

- 14.5. /14/ Azoknak a tulajdonságoknak, munkaszakaszoknak /munkarészeknek/ az esetében, amelyeknél a földhivatal a felmérést végző szerv belső vizsgálatát és részminősítését betekintő átvételi vizsgálat alapján - a Szabályzat előírásainak megfelelően - helyesnek, illetve megalapozottnak találja, a részminősítést módosítás és indokolás nélkül el lehet fogadni.
- /15/ Azoknak a tulajdonságoknak, munkaszakaszoknak /munkarészeknek/ az esetében, amelyek részletesebb átvételi vizsgálatát a földhivatal szükségesnek tartja, a belső minősítő ellenőrzésre vagy a 14.33. és 14.34. pontokban előírtak, vagy egyéb vizsgálati módszerek szerint kell eljárnia.
- /16/ Mintavételes eljárással végzett átvételi vizsgálat esetén a földhivatalnak is ki kell mutatnia a hibás tételek számát /az 5. és 6.sz. táblázatok alapján/, valamint azt, hogy a számadatokkal meghatározható eltéréseknél az ellenőrzött tételek hány százalékánál nem érik el, illetve nem haladják meg a vonatkozó hibahatár felét.
- /17/ Ha a talált hibák, hiányosságok száma nem haladja meg a 4. táblázatban megadott, megtűrt hibák 30%-kal növelt darabszámát, valamint, ha az ellenőrzött adatok legalább 50%-ánál az eltérések nem haladják meg a hibahatár felét, a részminősítést módosítás és indokolás nélkül el lehet fogadni.
- /18/ A megkezdett átvételi vizsgálatot általában be kell fejezni abban az esetben, is, ha egyes munkaszakaszok /munkarészek/ a vizsgálat során esetleg állami átvételre alkalmatlannak bizonyulnak; kivéve, ha a feltárt hibák, hiányosságok jellegéből és gyakoriságából megállapítható, hogy azok további munkaszakaszok /munkarészek/ átvételre való alkalmatlanságát okozzák vagy okozhatják. Vállalat által végzett munka esetén az átvételi vizsgálat felfüggesztéséről a Földmérési Intézetet is írásban értesíteni kell.
- /19/ Ha a földhivatal olyan munkaszakaszt /munkarészt/ minősít "nem megfelelő"-nek, amely a további munkára kihatással van, a teljes munka alkalmatlan az állami átvételre. Ilyen esetben a felmérést végző szervet fel kell szólítani az alkalmatlan munkaszakasz /munkarész/ vonatkozásában a további részletesebb belső vizsgálatra, hibajavításra és az újabb minősítő ellenőrzésre, valamint a többi munkaszakaszok /munkarészek/ tételesen kimutatott hibáinak kijavítására, illetve hiányosságainak pótlására. Vállalat által végzett munka esetén erről a Földmérési Intézetet írásban értesíteni kell.
- /20/ A földhivatalnak az átvételi vizsgálatot a vonatkozó szabályozásban meghatározott időtartam alatt kell elvégeznie, kivéve, ha azt a 14.5/19/ szerint fel kellett függeszteni.
- /21/ Ha a munka az átvételi vizsgálat alapján állami átvételre alkalmas, a felmérést végző szervet fel kell szólítani az átvételi vizsgálat során tételesen feltárt hibák és hiányosságok kijavítására, illetve pótlására. A térképek egyik fénymásolati példánya a javítások ellenőrzésére is felhasználható.
- /22/ A felmérést végző szervnek - a vonatkozó szabályozásban meghatározott időtartamon belül - ki kell javítania, illetve pótolnia kell a hibahatárt elérő vagy meghaladó eltéréssel terhelt adatokat, a tartalmi hiányosságokat, az egyezőségi hibákat, valamint a munkarészek kiállításával, külalakjával, rajzi kivitelével és megírásával kapcsolatos mindazon hibákat, hiányosságokat, amelyek a Szabályzat vonatkozó előírásainak be nem tartásából származnak és ezért a végtermék felhasználhatóságát korlátozzák. A térképek kivételével a javításokat, hiánypótlásokat ugy kell végezni /pl. eltérő, de nem zöld/ színnel, hogy a javítások előtti hibás adatok felismerhetők legyenek. A javítások megtörténtét a MEO ellenőrizni köteles.
- /23/ A földhivatal köteles megvizsgálni, hogy az átvételi vizsgálat során feltárt és a munka felmérési törzskönyvébe bejegyzett hibák, hiányosságok kijavítása, illetve pótlása megtörtént-e. A földhivatal a hibajavítás, hiánypótlás elvégzését nagy mennyiségű javítás esetén mintavételes eljárással is ellenőrizheti. Ilyen esetben tételként a hibák és hiányosságok számát kell alapul venni azzal, hogy a megtűrt hiba 0,5% lehet.
- /24/ Ha a hibajavítás, hiánypótlás nem történt meg maradéktalanul az előző pontban előírt megtűrt hibaszázalékon belül, a felmérést végző szervet fel kell szólítani a munkarészek elszállítására, vagy a hibajavítás, hiánypótlás földhivatali székhelyen való elvégzésére.
- /25/ Vállalat által végzett munka esetén a Földmérési Intézetet az újabb hibajavításra való visszaadásról - a kötbér érvényesítése érdekében - írásban értesíteni kell.
- /26/ A jól elvégzett hibajavítás, hiánypótlás után a földhivatal köteles a munkának a felmérést végző szerv által tanúsított záróminősítését felülbírálni, azt helyben hagyni vagy indokolt esetben módosítani.
- /27/ Ha a felmérést végző szerv által "jó" záróminősítéssel tanúsított munkát a földhivatal indokoltan vizsgálatra alkalmatlannak nyilvánítja, vagy ha a felmérést végző szerv az átvételi vizsgálat során feltárt tényleges hibákat,

hiányosságokat a 14.5/22/-/23/ előírásainak megfelelően nem javítja ki, illetve nem pótolja, és ezért további hibajavítás, hiánypótlás szükséges, a munka záróminősítése csak "kielégítő" lehet.

- 14.5. /28/ Ha a földhivatal a felmérést végző szerv által tanusított záróminősítést módosítja, a módosítás indokolását a felmérési törzskönyvbe be kell jegyezni. Vállalat által végzett munka esetén a záróminősítés módosításáról a felmérést végző vállalatot és a Földmérési Intézetet írásban értesíteni kell.
- /29/ Ha a felmérést végző szerv az átvételi vizsgálat egyes megállapításaival nem ért egyet, a földhivataltól kérheti a kifogásolt tulajdonságok, munkaszakszok /munkarészek/ vizsgálatának együttes /közös/ megismétlését.
- /30/ Az állami átvételi vizsgálat keretében - a szállítástól számított 30 napon belül - ellenőrizni kell a felmérést végző szerv által készített "Végleges adatok jegyzéke" /FSz.28. melléklet/ mindazon adatainak helyességét, amelyek értékei a vonatkozó díjszabályzat szerint a szerződésben kikötött, illetve az elfogadott műszaki tervben levő díjösszeg /vállalkozási díj/ utólagos módosítására kihatással vannak. Vállalat által végzett munka esetén az ellenőrzés megállapításairól a Földmérési Intézetet és a vállalatot írásban értesíteni kell.

14.6. Állami átvétel

- 14.61. Az állami átvételt városok és városiasodó települések belterületének földmérési alaptérkép-készítés esetében bizottságilag kell végrehajtani. A bizottságot az átvételi vizsgálat alapján adott földhivatali nyilatkozat kézhezvétele után 15 napon belül - a földhivatal székhelyén - a Földmérési Intézet hívja össze. A bizottság tagjai - a Földmérési Intézet megbízottján kívül - a földhivatal illetékes szakosztályainak megbízottjai, vállalat által végzett munka esetén a vállalat megbízottja, valamint az illetékes tanács végrehajtó bizottsága építésügyi szakigazgatási szervének kiküldöttje.
- 14.62. A 14.61-ben említett esetek kivételével az állami átvétel az átvétel tényének a felmérési törzskönyvbe való bejegyzéséből, valamint a 13.1/6/-ban előírt zárójegyzőkönyv elkészítéséből áll.
- 14.63. Az állami átvételről az FSz.33.sz. minta szerint kiállított zárójegyzőkönyvet kell készíteni. A zárójegyzőkönyvnek a munkával kapcsolatos fontosabb adatok mellett a földhivatalnak a munka záróminősítésére vonatkozó észrevételeit, módosítás esetén a felmérési törzskönyvbe is bejegyzett indokolását kell tartalmaznia.

15. NYOMDAI SOKSZOROSÍTÁS

15.1. Általános előírások

- /1/ A földmérési alaptérképeket és a külterületi átnézeti térképeket állami átvétel után nyomdai uton sokszorosítani kell.
- /2/ Amennyiben - a nem egyidőben történő községenkénti felmérés miatt - az 1:4000 méretarányú földmérési alaptérképek nem teljeselvények, csak akkor kell a nyomdai sokszorosítást az állami átvétel után azonnal elvégezni, ha a szomszédos község felmérése még nincsen folyamatban.
- /3/ Sokszorosítás céljából a földhivatalnak az eredeti szelvények műanyaglap másolatait, vagy ha ezek nem készültek, az eredeti szelvényeket meg kell küldenie a Földmérési Intézet részére.
- /4/ A térképek akkor küldhetők sokszorosításra, ha azok a záróminősítésen legalább "kielégítő" minősítést kaptak, és a különleges rendeltetésű ingatlanok ábrázolásával kapcsolatosan az illetékes szervek nem emeltek kifogást. Ezt a tényt a földhivatal földmérési osztályának vezetője írásban igazolni köteles.
- /5/ Sokszorosítás előtt a Földmérési Intézet csak azt köteles ellenőrizni, hogy a szelvénykereten kívül, illetve a címlapon elhelyezett összes felírás a Szabályzat szerint készült-e. Hiány esetén a földhivatal soron kívül köteles a pótlásokat ill. javításokat elvégezni.
- /6/ A térképek sokszorosításáról a Földmérési Intézet gondoskodik.

15.2. A sokszorosítás példányszáma

	I. jelű	II. jelű	III. jelű	Össz.
15.21. a/ 1:1000/1:500/ méretarányú belterületi térkép	1	3	11	15
b/ 1:2000 " " "	1	3	8	12
c/ 1:2000 " zártkerti vagy külterületi térkép	1	2	7	10
d/ 1:4000 méretarányú térkép, ha				
- 1 községet érint	1	2	7	10
- 2 " "	1*	3	10	14
- 3 " "	1*	4	13	18
Városi vagy fejlesztésre kijelölt települések belterületét is tartalmazó 1:4000 méretarányú térkép többletpéldánya	-	-	20	20
* Az 1:4000 méretarányú térkép I. jelű másolatából annyi példányt kell készíteni, ahány járás területét érinti a térképszelvény.				
e/ 1:10 000 méretarányú átnézeti térkép	-	-	15	15

ahol

- az I. jelű nyomat 250 gr-os, legjobb minőségű műszaki rajzpapíron,
- a II. jelű nyomat 150 gr-os, legjobb minőségű műszaki rajzpapíron,
- a III. jelű nyomat 100-120 gr-os offset térképpapíron készítenőd.

15.22. Az összes nyomatok sík és domborzatrajzzal készülnek.

15.23. A III. jelű térkép a földhivatal kérésére legfeljebb 50%-ig domborzatábrázolás nélkül is készülhet.

15.3. A sokszorosítás ellenőrzése

- /1/ A sokszorosítás után a nyomatokat a Földmérési Intézet veszi át, és elvégzi azok minőségi ellenőrzését. Megvizsgálja, hogy a sokszorosítás céljára átdott térképek nem sérültek-e meg.
- /2/ A minőségi ellenőrzés ki kell terjedjen a következőkre:
 - a/ a térképi vonalak egyenletessége és teljessége;
 - b/ a vonalvastagság megfelel-e a rajzolt vonalak vastagságának;
 - c/ a domborzatábrázolás barna színe megfelelő tónusu-e;
 - d/ a két színnyomás között nem történt-e elcsuszás;
 - e/ a földmérési alaptérképeknek a lapmérete megfelel-e.

15.4. A nyomatok szétosztása

15.41. Külterületek és zártkertek esetén

- a/ a földhivatal részére:
 - 1 sorozat I. jelű nyomat nyilvántartási térkép céljára,
 - 1 sorozat II. jelű nyomat talajosztályozási térkép céljára,
 - 1 sorozat III. jelű nyomat birtokvázlat céljára,
 - 3 sorozat III. jelű nyomat eladásra és földhivatali használat céljára;

- b/ a Földmérési Intézet Adat- és Térképtári Osztálya részére:
 - 1 sorozat II.jelű nyomat adatszolgáltatás, illetve archiv példány céljára,
 - 3 sorozat III.jelű nyomat eladásra.

15.42. 1:1000 /1:500/ méretarányu belterületek esetén

- a/ a földhivatal részére:
 - 1 sorozat I.jelű nyomat nyilvántartási térkép céljára,
 - 1 sorozat II.jelű nyomat talajosztályozási térkép céljára,
 - 1 sorozat III.jelű nyomat birtokvázlat céljára,
 - 5 sorozat III.jelű nyomat eladásra és földhivatali használat céljára;
- b/ az elsőfoku építésügyi hatóság részére:
 - 1 sorozat II.jelű nyomat hivatali használat céljára;
- c/ a Földmérési Intézet Adat- és Térképtári Osztálya részére:
 - 1 sorozat II.jelű nyomat adatszolgáltatás, illetve archiv példány céljára,
 - 5 sorozat III.jelű nyomat eladásra.

15.43.1:2000 méretarányu belterületek esetén

- a/ a földhivatal részére:
 - 1 sorozat I.jelű nyomat nyilvántartási térkép céljára,
 - 1 sorozat II.jelű nyomat talajosztályozási térkép céljára,
 - 1 sorozat III.jelű nyomat birtokvázlat céljára,
 - 3 sorozat III.jelű nyomat eladásra és földhivatali használat céljára;
- b/ az elsőfoku építésügyi hatóság részére:
 - 1 sorozat II.jelű nyomat hivatali használat céljára;
- c/ a községi tanács VB szakigazgatási szerve részére:
 - 1 sorozat III.jelű nyomat megőrzésre;
- d/ a Földmérési Intézet Adat- és Térképtári Osztálya részére:
 - 1 sorozat II.jelű nyomat adatszolgáltatás, illetve archiv példány céljára,
 - 3 sorozat III.jelű nyomat eladás céljára.

15.44. Városi vagy fejlesztésre kijelölt települések belterületét is tartalmazó 1:4000 méretarányu térkép esetén

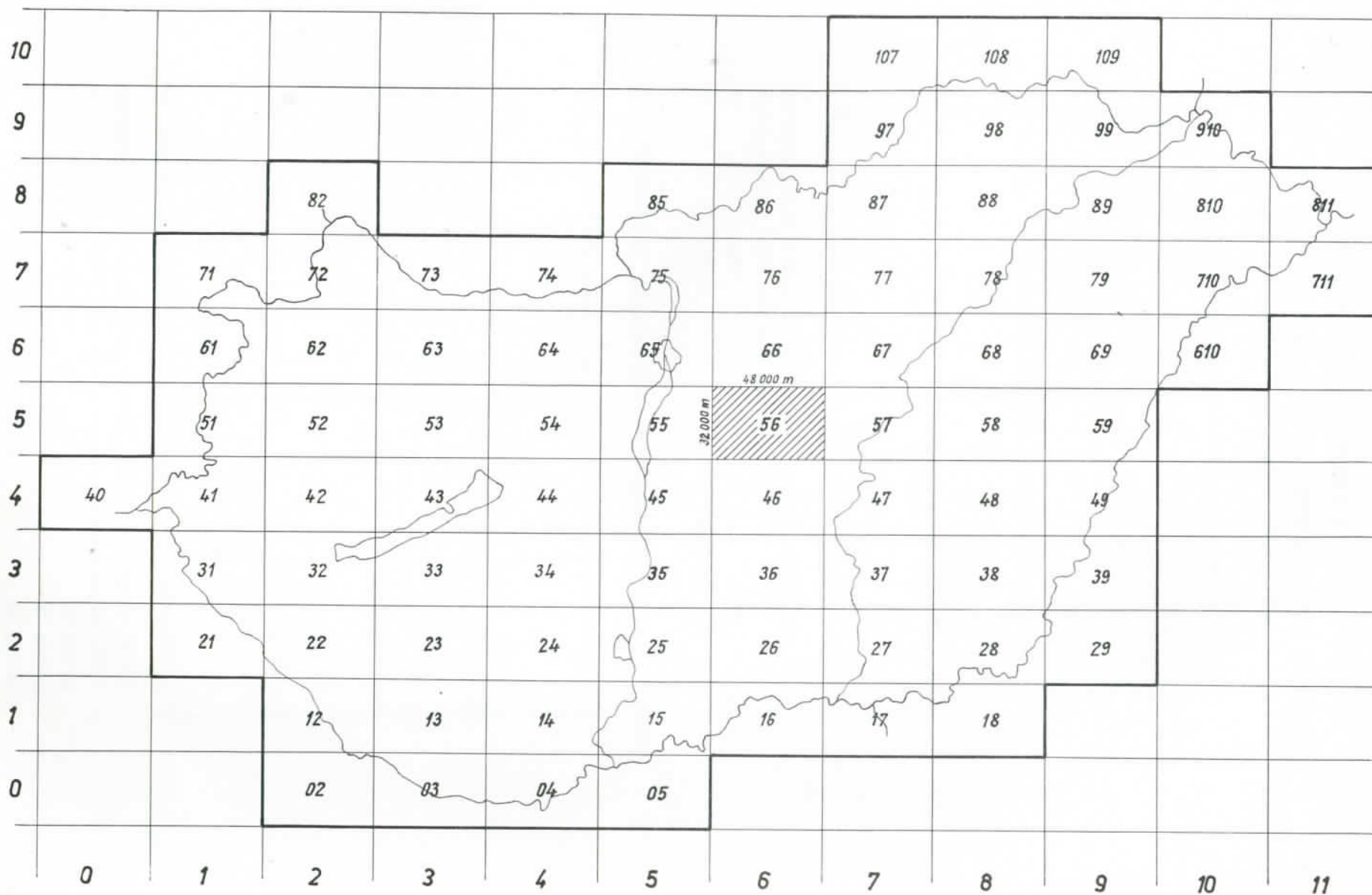
- a/ a földhivatal részére
 - 19 sorozat III.jelű nyomat eladás céljára;
- b/ az elsőfoku építésügyi hatóság részére
 - 1 sorozat III.jelű nyomat hivatali használat céljára.

- 15.45. A nyomatok elkészülte után a Földmérési Intézet értesíti az illetékes földhivatalt. A földhivatalnak a saját példányaival együtt át kell vennie és nyilvántartásba vennie a hivatali szervezetnek megküldendő példányokat is, és azokat térítésmentesen a felsorolt hivatali szervezeteknek át kell adnia.

MELLÉKLETEK

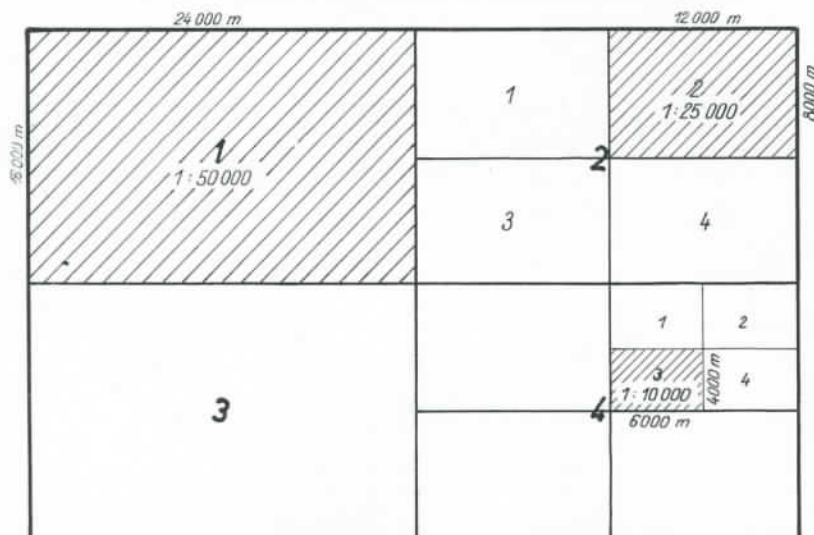
AZ 1:100 000 MÉRETARÁNYÚ SZELVÉNYEK SZÁMOZÁSA

1. melléklet
Szab. 1.33.(1)

A SZELVÉNYSZÁMOZÁS ELVE

a) az 1:100 000 méretarányú térképszelvényen belül keletkező szelvénycsoportok országos számozása

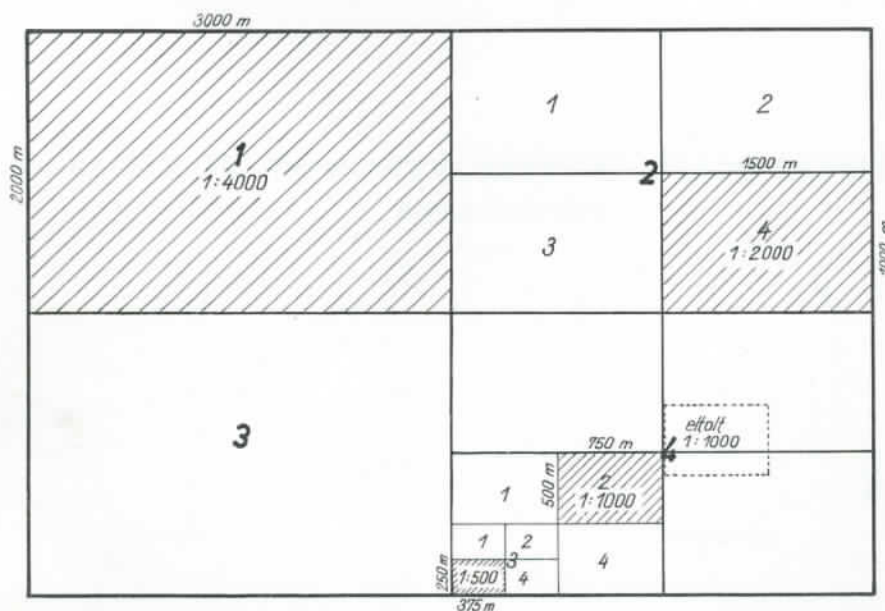
Há a vastag vonallal keretezett 1:100 000-es szelvény országos szelvény száma: 56

akkor a vonalkázott 1:50 000-es szelvény országos szelvény száma: 56-1

--- 1:25 000 --- 56-22

--- 1:10 000 --- 56-423

b) a földmérési alaptérképek országos szelvény számozása

Há a vastag vonallal keretezett 1:10 000-es szelvény országos szelvény száma: 56-423

akkor a vonalkázott 1:4 000-es szelvény országos szelvény száma: 56-423-1

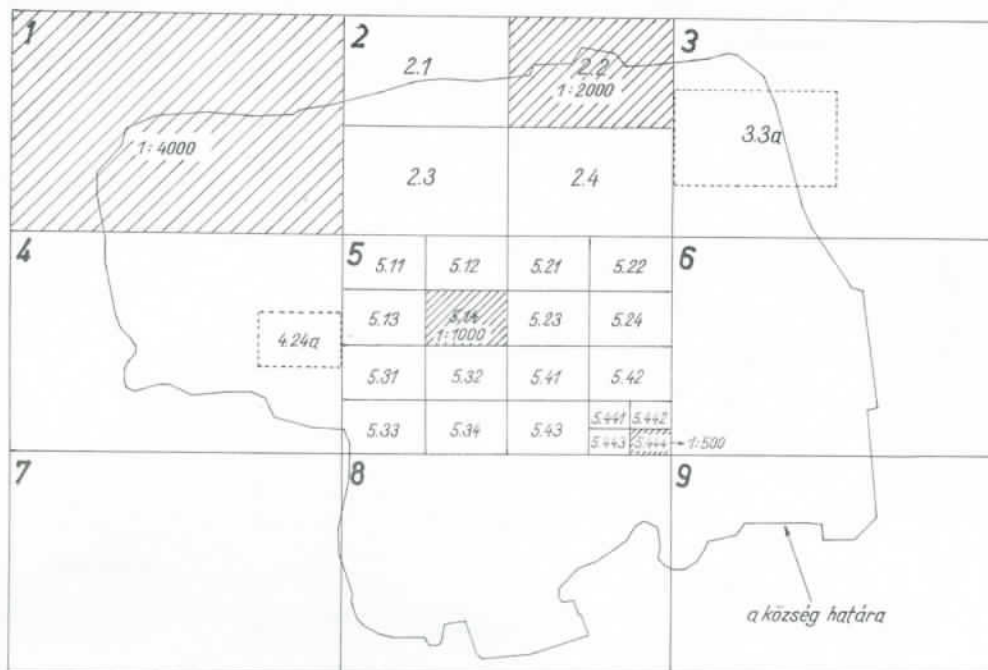
--- 1:2 000-es --- 56-423-24

--- 1:1 000-es --- 56-423-432

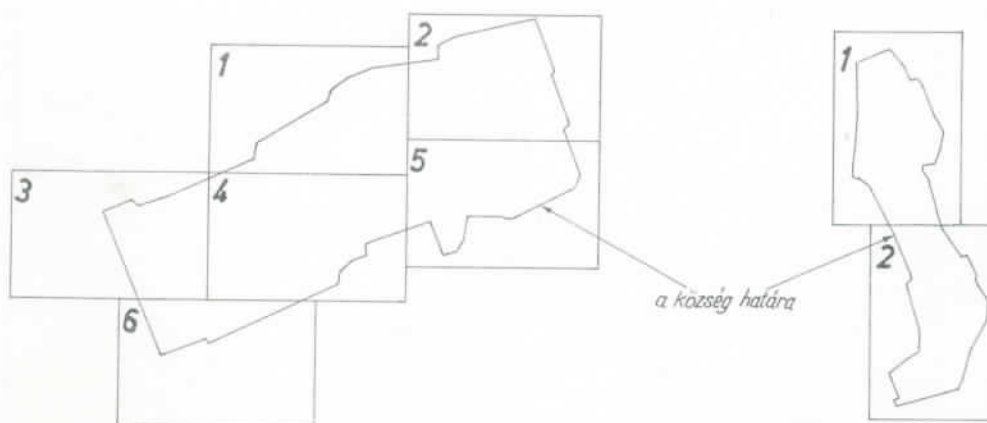
--- 1:500-as --- 56-423-4333

és a pontozott vonallal ábr. 1:1 000-es eltolt szel. orsz. szelvény száma: 56-423-423 a

TÉRKÉPLAPOK KÖZSÉGENKÉNTI SORSZÁMOZÁSA a) a földmérési alaptérképek sorszámozása

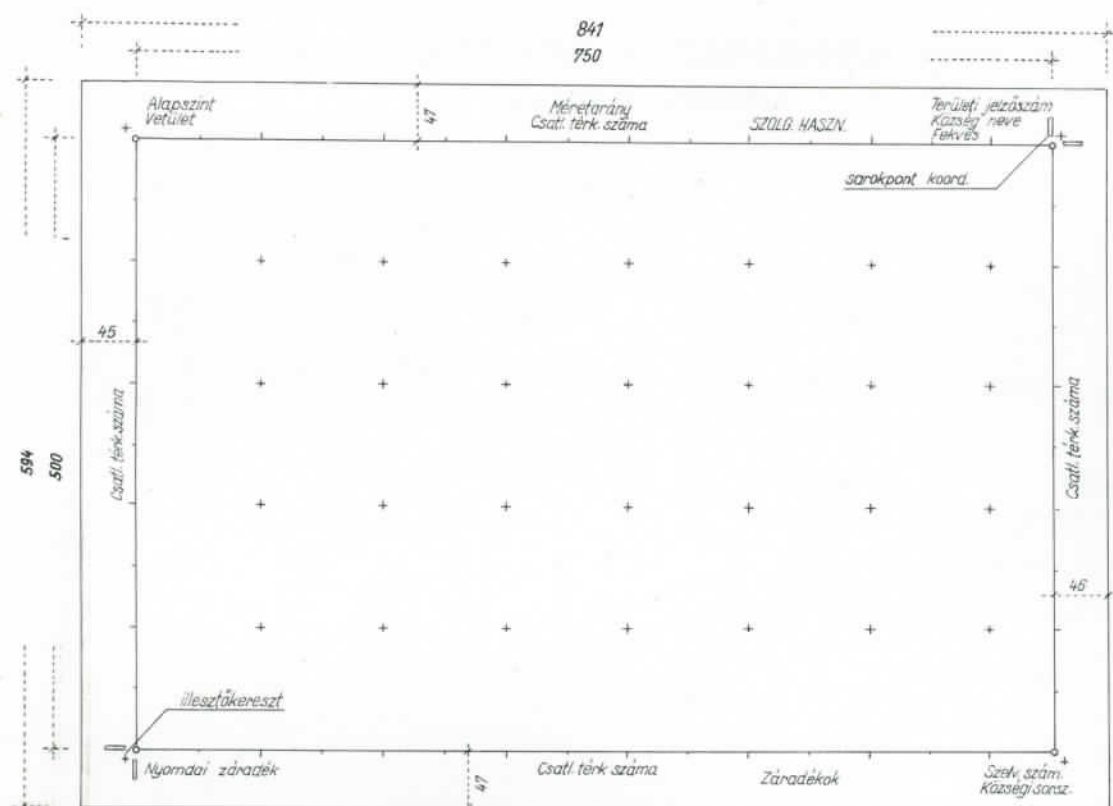

b) az 1:10 000 méretarányú külterületi átnézeti térképlapok sorszámozása

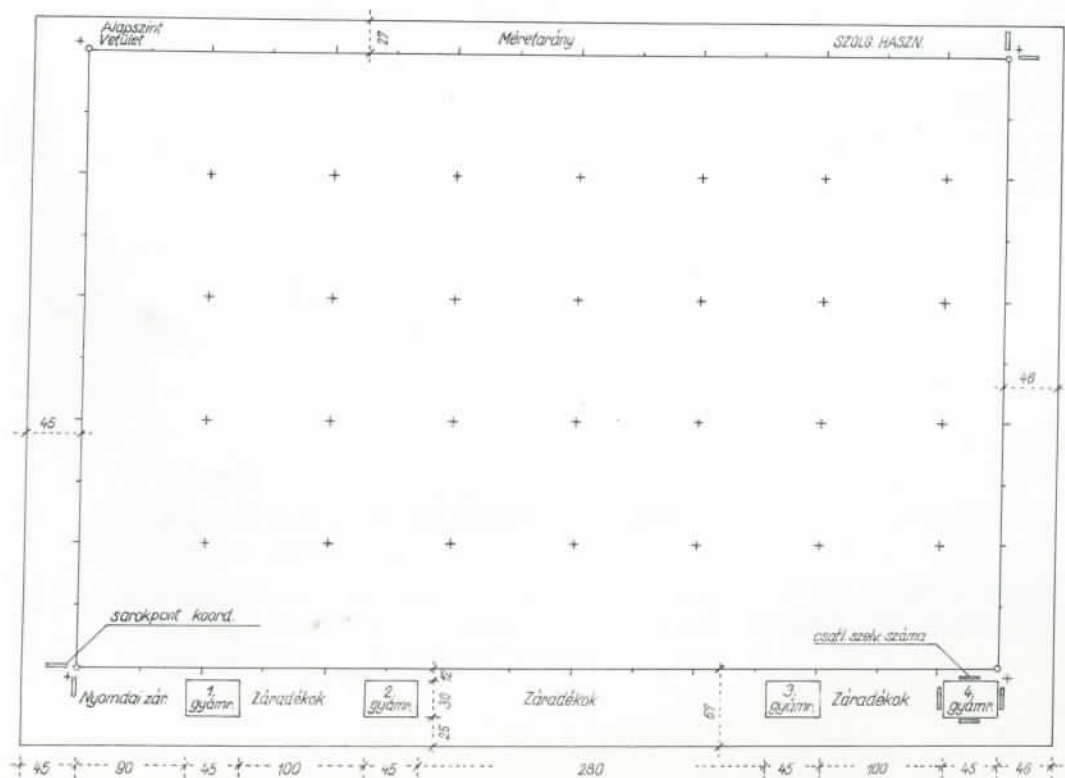

A SZELVÉNYKERET ÉS A KERETEN KÍVÜLI TARTALOM ELHELYEZÉSE

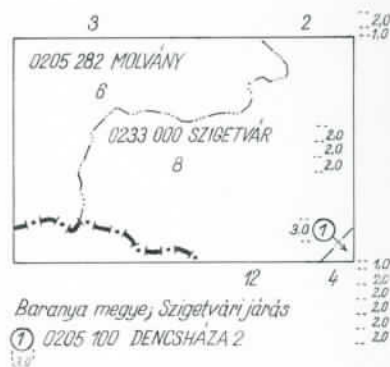
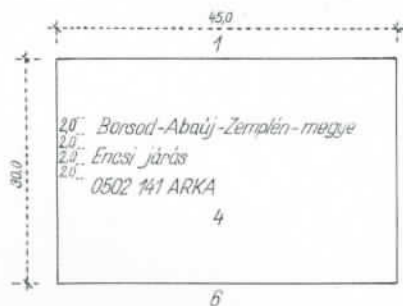
a) az 1:1000 (1:500) és az 1:2000 méretarányú földmérési alaptérképen
(mértékek mm egységben)

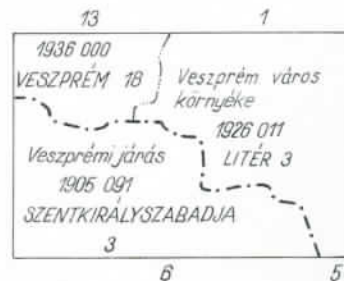
b) az 1:4000 méretarányú földmérési alaptérképen

GYÁMRAJZ-VÁLTOZATOK A KÖZIGAZGATÁSI BEOSZTÁS FELTÜNTETÉSÉHEZ

Bács-Kiskun megye
0307 110 KISKUNMAJSA 5

Veszprém megye

Megjegyzés

1. Járási székhelyet képező várost gyámrajzi ábrázolás szempontjából a járáshoz tartozónak kell venni.
2. A városkörnyéki községeket az anyavárost is belefoglalva a 2.03. sorszámu jelkulcsi jellel kell körülhatárolni. A városnak a városkörnyéki községtől való elválasztó vonalát a 2.04. sorszámu jellel kell kirajzolni.